Evropska komisija

EU v letu 2015

SPLOŠNO POROČILO O DEJAVNOSTIH EVROPSKE UNIJE

Naslovna stran

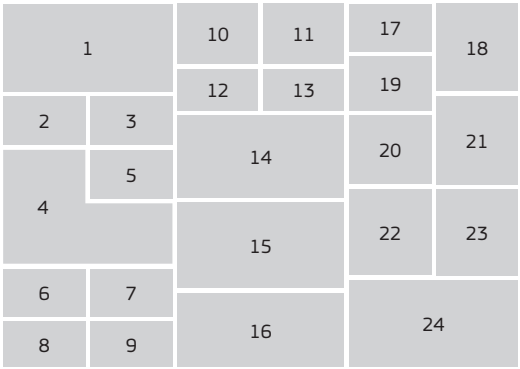

1. Visoka predstavnica EU in podpredsednica Komisije ter iranski minister za zunanje zadeve med pogovori o iranskem jedrskem programu. (© Evropska unija)
2. Komisarka za konkurenco napoveduje protimonopolno preiskavo v zvezi z Googlom. (© Evropska unija)
3. Madžarski vojaki postavljajo ograjo na meji s Hrvaško. (© Associated Press)
4. Predsednik Komisije na odprtju pariške konference o podnebnih spremembah. (© Evropska unija)
5. Komisar za finančne storitve med predsedovanjem otvoritvene slovesnosti na londonski borzi. (© Evropska unija)
6. Protestniki pred grškim parlamentom v referendumski noči. (© Associated Press)
7. Voditelji EU, Nemčije, Grčije in Francije med razpravami o stanju grških javnih financ. (© Evropska unija)
8. Predsednik Komisije ter španski, francoski in portugalski voditelji med razglasitvijo boljših povezav med Iberskim polotokom in preostalim elektroenergetskim trgom v EU. (© Evropska unija)
9. Voditelji EU, Estonije, Litve, Latvije in Poljske na predstavitvi projekta za povezovalni plinovod med Poljsko in Litvo. (© Evropska unija)
10. Iskalna in reševalna operacija Triton v Sredozemskem morju. (© Frontex)
11. Predsednik vlade Združenega kraljestva med razpravo o njegovem predlogu za ponovna pogajanja glede odnosov Združenega kraljestva z EU. (© Associated Press)
12. Evropski svet med sejo v Bruslju. (© Evropska unija)
13. Protesti evropskih proizvajalcev mleka v Bruslju. (© Associated Press)
14. Voditelji EU, Grčije, Francije in Belgije med razpravo na vrhu držav evroobmočja. (© Evropska unija)
15. Predsednika Evropskega parlamenta in Komisije na srečanju voditeljev o zahodnobalkanski poti. (© Evropska unija)
16. Begunci ob prihodu v Grčijo. (© Evropska unija)
17. Svetovni voditelji na vrhu G7. (© Evropska unija)
18. Predsednik Evroskupine na tiskovni konferenci. (© Evropska unija)
19. Reševalne službe pri evakuaciji ranjenih po streljanju v koncertni dvorani Bataclan v Parizu. (© Associated Press)
20. Predsednik Evropskega sveta na tiskovni konferenci. (© Evropska unija)
21. Podpis sporazuma o Evropskem skladu za strateške naložbe. (© Evropska unija)
22. Minuta molka na pariškem trgu Place de la République po novembrskih terorističnih napadih. (© AFP)
23. Protestniki zoper čezatlantsko partnerstvo za trgovino in naložbe. (© Associated Press)
24. Voditelji EU in Ukrajine na 17. vrhu EU-Ukrajina. (© Evropska unija)

EU v letu 2015

SPLOŠNO POROČILO O DEJAVNOSTIH EVROPSKE UNIJE

Interaktivna različica te publikacije vsebuje povezave na spletne vsebine, ki so na voljo v oblikah PDF, ePUB in HTML:
europa.eu/general-report/sl

EU v letu 2015 – Splošno poročilo o dejavnostih Evropske unije
Evropska komisija
Generalni direktorat za komuniciranje
Informacije za državljane
1049 Bruselj
BELGIJA

Evropska komisija je 1. februarja 2016 pod oznako COM(2016) 38 sprejela
EU v letu 2015 – Splošno poročilo o dejavnostih Evropske unije.

Print	ISBN 978-92-79-49810-7	ISSN 1725-6976	doi:10.2775/65759
PDF	ISBN 978-92-79-49827-5	ISSN 1977-3560	doi:10.2775/091649
EPUB	ISBN 978-92-79-49838-1	ISSN 1977-3560	doi:10.2775/305513
HTML	ISBN 978-92-79-54815-4	ISSN 1977-3560	doi:10.2775/67929

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2016

© Evropska unija, 2016
Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira. Dovoljenje za uporabo ali reprodukcijo posameznih fotografij je treba pridobiti neposredno od imetnikov avtorskih pravic.

AVTORSKE PRAVICE
Imetnik avtorskih pravic za vse fotografije in videoposnetke je Evropska unija, razen:
naslovnica: avtorske pravice, kot so navedene na hrbtni strani naslovnice
strani 9, 21, 28, 36: © Fotolia
stran 45 (Mario Draghi): © Evropska centralna banka
stran 57: © AFP
stran 68 (skupna operacija Triton): © Frontex
stran 85 (Raif Badavi): © Ullstein Buchverlage

Kazalo

UVOD 6

POGLAVJE 1

NOVA SPODBUDA ZA DELOVNA MESTA, RAST IN NALOŽBE 9

Naložbeni načrt za Evropo 10
Ekonomske in fiskalne politike 13
Podpiranje držav članic 14
Regionalna politika za delovna mesta, rast in naložbe 16
Raziskave in inovacije 17
Sprostitev potenciala rasti kmetijstva in oceanov 19
Proračun EU, usmerjen v rezultate 20

POGLAVJE 2

POVEZAN ENOTNI DIGITALNI TRG 21

Strategija za enotni digitalni trg 22
Boljši dostop do blaga in storitev 22
Oblikovanje ustreznega okolja 24
Čim boljše izkoriščanje potenciala za rast 27

POGLAVJE 3

TRDNA ENERGETSKA UNIJA S PODNEBNO POLITIKO, USMERJENO V PRIHODNOST 28

Energetska unija: zanesljiva, trajnostna, konkurenčna in cenovno dostopna energija za vse prebivalce EU 29
Preoblikovanje energetskega sistema EU 31
Čezmejno povezan energetski trg 32

POGLAVJE 4

BOLJ POVEZAN IN PRAVIČNEJŠI NOTRANJI TRG Z OKREPLJENO INDUSTRIJSKO BAZO 36

Strategija za enotni trg 37
Povezovanje enotnega trga 37
Unija kapitalskih trgov 37
Bolj pregledna in konkurenčna javna naročila 38
Spodbujanje mobilnosti delavcev 39
Varstvo intelektualne lastnine 39
Bolj poštena konkurenca 40
Letalska strategija 40
Obdavčenje 41

POGLAVJE 5

BOLJ POGLOBLJENA IN PRAVIČNEJŠA EKONOMSKA IN MONETARNA UNIJA 43

Razvoj ekonomske in monetarne unije 44
Poročilo petih predsednikov 45
Bančna unija 47
Socialna razsežnost ekonomske in monetarne unije 49

POGLAVJE 6

RAZUMEN IN URAVNOTEŽEN PROSTOTRGOVINSKI SPORAZUM Z ZDA 51

Čezatlantsko partnerstvo za trgovino in naložbe kot gonilna sila za nova delovna mesta in rast 52
Kaj je izpogajala EU 53
Kako so potekala pogajanja 54
Svetovna trgovina na splošno 56

POGLAVJE 7

OBMOČJE PRAVOSODJA IN TEMELJNIH PRAVIC, ZASNOVANO NA MEDSEBOJNEM ZAUPANJU 57

Evropska agenda za varnost 58
Kazensko sodstvo 58
Temeljne pravice in pravosodni sistemi 60
Mehanizem za sodelovanje in preverjanje za Romunijo in Bolgarijo 61
Pravosodje za rast 61
Prosto gibanje oseb 62
Varstvo temeljnih pravic in pravic potrošnikov 62
Enakost spolov 64

POGLAVJE 8

V SMERI NOVE MIGRACIJSKE POLITIKE 65

Evropska agenda o migracijah 66

POGLAVJE 9

MOČNEJŠI SVETOVNI AKTER 74

Evropska sosedska politika 75
Strateška partnerstva 78
Bližnji vzhod 79
Partnerstvo EU-Afrika 79
Človekove pravice v svetu 80
Evropsko leto za razvoj 81
Odzivanje na humanitarne krize in izredne razmere 81
Varnost in obramba 83

POGLAVJE 10

UNIJA DEMOKRATIČNIH SPREMEMB 84

Evropski parlament v središču političnega življenja v EU 85
Nova predsednika dveh posvetovalnih organov EU 86
Boljša pravna ureditev 86
Spremljanje uporabe prava EU 87
Preglednost in odgovornost 88
Pregled postopka odločanja za odobritev gensko spremenjenih organizmov v državah članicah 89
Evropska državljanska pobuda 90
Dialogi z državljani 90

Uvod

Predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker med govorom v Evropskem parlamentu o stanju v Uniji v letu 2015, Strasbourg, 9. septembra 2015.

Na začetku svojega mandata novembra 2014 sem obljubil nov začetek za Evropo. Obljubil sem tudi, da se bo ta Komisija osredotočila na deset političnih prednostnih nalog – ključnih izzivov, s katerimi se soočata naše gospodarstvo in družba. Kot se je izkazalo, je bilo prvo leto našega mandata, torej leto 2015, leto, v katerem je svet pozorno spremljal Evropsko unijo in opazoval, kako se spopada z vrsto zaporednih kriz.

Januarja in novembra so se v Parizu zgodili grozoviti teroristični napadi. Skupaj z državami članicami moramo zmanjšati tveganje, da bi se takšni brutalni napadi ponavljali. V evropski agendi za varnost, ki je bila sprejeta aprila, je bilo opredeljeno, kako EU prispeva k bolj učinkovitemu in usklajenemu pristopu za boj proti terorizmu, organiziranemu kriminalu in kibernetski kriminaliteti. V okviru agende je Evropska komisija decembra predstavila niz ukrepov za okrepitev boja proti terorizmu ter nezakoniti trgovini s strelnim orožjem in z eksplozivnimi sredstvi. Države članice so prav tako dosegle dogovor o predlogu Komisije glede sistema EU za evidenco podatkov o potnikih. Ta bo zagotovil, da letalski prevozniki državam članicam EU dajejo na razpolago podatke o potnikih, ki vstopajo v EU ali jo zapuščajo, kar je pomemben del varnostne politike EU.

Hkrati je naša celina leta 2015 doživela največje množične migracije po drugi svetovni vojni, saj je na sto tisoče beguncev s konfliktnih območij začelo prihajati v Evropo. Več kot milijon ljudi se je odpravilo na dolgo in nevarno potovanje, velika večina jih je bežala pred vojno in nasiljem v Afganistanu, Eritreji, Libiji in Siriji.

Letos je Komisija predstavila celovito migracijsko politiko in takoj sprejela ukrepe, da bi obvladala krizo. Potrojili smo svojo prisotnost v Sredozemskem morju, kar bo pripomoglo k reševanju življenj. Borili smo se proti kriminalnim združbam tihotapcev in trgovcev z ljudmi. Pod vodstvom Komisije so se države članice dogovorile o pravilih za premestitev in

preselitev na sto tisoče ljudi, ki očitno potrebujejo mednarodno zaščito. Agencije EU še naprej pomagajo pogosto preobremenjenim nacionalnim organom v najbolj prizadetih državah članicah pri ugotavljanju identitete, pregledovanju in odvzemu prstnih odtisov prihajajočih migrantov, pospeševanju obravnave prosilcev za azil in usklajevanju vračanja oseb, ki ne izpolnjujejo pogojev za zaščito. EU je tudi zbrala milijarde evrov za pomoč beguncem, ki so že prispeli na naše obale, pa tudi tistim v sosednjih državah, ter podvojila prizadevanja za boj proti tihotapcem in razbitje skupin tihotapcev z ljudmi. Oktobra se je v Bruslju enajst držav dogovorilo o načrtu s 17 točkami, da bi dosegle postopen, nadzorovan in urejen pretok oseb na zahodnobalkanski poti, novembra pa je bil v Valletti ustanovljen nujni skrbniški sklad EU za Afriko, ki bo obravnaval temeljne vzroke nezakonitih migracij, ki ljudi silijo v beg in migracijo: revščina, vojne, preganjanje, kršenje človekovih pravic in naravne nesreče.

Jasno je, da begunska kriza ne bo kar izginila. Čeprav je kriza postavila v ospredje takojšnje potrebe, je razkrila tudi omejitve migracijske politike EU in sredstev, ki jih ima na voljo. Kljub temu pa si bomo še naprej prizadevali za rešitev krize. Evropejci se moramo zavedati, da je Evropa celina, na kateri je bil skoraj vsak nekoč begunec. Našo skupno zgodovino so zaznamovali milijoni Evropejcev, ki so bežali pred verskim ali političnim preganjanjem, vojno, diktatorstvom ali zatiranjem.

Letos smo izkusili težko obdobje, v katerem je bilo pod vprašajem nadaljnje članstvo Grčije v evroobmočju. Po večmesečnih pogovorih in številnih težkih trenutkih smo se avgusta končno dogovorili o novem programu pomoči Grčiji za stabilnost. Nikoli nisem dvomil, da bomo našli rešitev; uvedba evra je nepreklicna odločitev in vse države članice držijo skupaj, da uspešno deluje. Ker je vpliv grške krize še vedno mogoče čutiti tako v evroobmočju kot v celotnem evropskem gospodarstvu in družbi, bi želel, da dogovorjeni program spoštuje vsaka grška vlada – pretekla, sedanja in prihodnja.

Kriza se bo končala, ko se bo v Evropo vrnila polna zaposlenost. Danes je v EU nezaposlenih več kot 23 milijonov ljudi, kar je nesprejemljivo visoka številka. Jasno je, da je treba vlagati v evropske vire rasti in delovnih mest, zlasti v naš enotni trg, ter dokončati našo ekonomsko in monetarno unijo, da bi ustvarili pogoje za trajno okrevanje. Na obeh področjih smo ukrepali.

Vzpostavljen je bil na primer – in se tudi izvaja – naložbeni načrt v vrednosti 315 milijard evrov, ki naj bi ustvaril več kot dva milijona delovnih mest. Prvi projekti so se že začeli izvajati, sledilo pa jih bo še mnogo. Hkrati nadgrajujemo naš enotni trg, da bo ustvarjenih več priložnosti za ljudi in podjetja v vseh 28 državah članicah. S projekti, kot so enotni digitalni trg, unija kapitalskih trgov in energetska unija, zmanjšujemo ovire za čezmejne dejavnosti, hkrati pa spodbujamo inovacije, povezujemo talente in ponujamo širšo izbiro izdelkov in storitev.

Junija sem skupaj s predsedniki drugih ključnih institucij EU predstavil poročilo o dokončanju naše ekonomske in monetarne unije. Pet sodelujočih predsednikov se je dogovorilo o časovnem načrtu, ki naj bi omogočil stabilizacijo evroobmočja do začetka leta 2017 in nato na podlagi obnovljene konvergence naših gospodarstev prehod z odpornosti na krizo na nove obete za rast. To je bila pogumna politična odločitev, s katero smo sredi grške krize zrli v prihodnost.

EU in njene države članice so s posredovanjem odločilno prispevale k zgodovinskemu sporazumu decembra v Parizu, kjer je 195 držav sprejelo prvi univerzalni, pravno zavezujoči globalni podnebni sporazum. Sporazum določa globalni akcijski načrt za preprečevanje nevarnih podnebnih sprememb z omejitvijo globalnega segrevanja na precej pod 2 °C. Svet bo usmerjal proti globalnemu prehodu na čisto energijo in pomeni velik uspeh za EU. Evropa ima že dolgo vodilno vlogo pri podnebnih ukrepih in pariški sporazum zdaj odraža naše ambicije po vsem svetu.

Še veliko bi lahko povedal in več podrobnosti je navedenih v poročilu, a ko sem se dotaknil najbolj perečih izzivov, s katerimi smo se soočili v zadnjih dvanajstih mesecih, sem prišel do neizogibnega sklepa, da pri obravnavanju begunske krize, gospodarske krize in izzivov zunanje politike obstaja samo en način za uspeh: solidarnost. Uspemo lahko samo kot Unija. Skupaj smo močnejši od izzivov, s katerimi se soočamo. Čas je, da malo bolj zaupamo v zmožnost Evrope, da bo ponudila skupne rešitve za pereče težave vsake posamezne države članice.

Ob koncu težkega leta, v katerem je bilo pod vprašaj postavljeno samo bistvo Evropske unije, je pomembno, da se Evropejci zavemo, da je Evropa tista, ki v očeh ljudi z Bližnjega vzhoda in iz Afrike ter ljudi drugod po svetu pomeni varno zavetje. In na to smo lahko ponosni.

Jean-Claude Juncker

„Moja prva prednostna naloga v vlogi predsednika Komisije bo okrepiti evropsko konkurenčnost in spodbuditi naložbe zaradi ustvarjanja delovnih mest.“

Jean-Claude Juncker, politične usmeritve, 15. julij 2014

Nova spodbuda za delovna mesta, rast in naložbe

Glavna prednostna naloga v letu 2015 je bila ponovno spodbuditi rast v EU ter povečati število delovnih mest in obseg naložb brez ustvarjanja novega dolga. Komisija je predstavila predloge za strukturne reforme in se zavzela za odgovorno upravljanje financ. Da bi ponovno spodbudila naložbe v gospodarstvo EU, je v sodelovanju z Evropsko investicijsko banko pripravila naložbeni načrt za Evropo, vključno z novimi finančnimi instrumenti. Evropski parlament in Svet Evropske unije sta načrt sprejela v rekordnem času in ustanovljen je bil nov Evropski sklad za strateške naložbe. Njegova začetna sredstva znašajo 21 milijard evrov, ta pa bodo po načrtih zaradi multiplikacijskega učinka privabila 15-krat več sredstev, kar pomeni naložbe v višini več kot 315 milijard evrov.

Sredstva evropskih strukturnih in investicijskih skladov s proračunom v višini 454 milijard evrov za obdobje 2014–2020 so bila skozi vse leto usmerjena v prednostne naloge EU. Operativni programi v okviru Evropskega socialnega sklada v vrednosti 86,4 milijarde evrov so bili še naprej usmerjeni v ljudi, EU pa je prav tako izplačala milijardo evrov za okrepitev pobude za zaposlovanje mladih, ki mladim pomaga pri iskanju zaposlitve.

Na ravni EU so potekala intenzivna pogajanja, povezana z aktualnimi gospodarskimi in finančnimi razmerami v Grčiji. Julija je Komisija začela izvajati načrt za delovna mesta in rast za Grčijo, s katerim je pritegnila podporo v višini do 35 milijard evrov za obdobje do leta 2020. Avgusta so bila pogajanja uspešno zaključena in Komisija je v imenu evropskega mehanizma za stabilnost podpisala tretji program za makroekonomsko prilagoditev za Grčijo. S sporazumom se je Grčija za las izognila plačilni nesposobnosti in si zagotovila svojo prihodnost v evroobmočju. To je utrlo pot do sprostitve finančne pomoči v višini 86 milijard evrov za obdobje do leta 2018, ki je povezana z uspešnim izvajanjem dogovorjenih reform s strani Grčije.

Naložbeni načrt za Evropo

Celostni pristop h gospodarski politiki temelji na treh glavnih stebrih: spodbujanju naložb, pospeševanju strukturnih reform in prizadevanju za fiskalno odgovornost. Da bo EU zopet stopila na pot rasti, morajo biti vsi trije dobro usklajeni. Leta 2015 je EU dosegla napredek na vseh treh področjih.

NALOŽBENI NAČRT DOPOLNJUJE TVORNI TRIKOTNIK GOSPODARSKE RASTI

Prednostna področja zajemajo:
— širokopasovna omrežja, energetska in prometna omrežja
— izobraževanje, raziskave in inovacije
— energijo iz obnovljivih virov in energijsko učinkovitost
— projekt za podporo zaposlovanju mladih
— mala in srednja podjetja ter podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo

Javna sredstva kot katalizator za zasebne naložbe

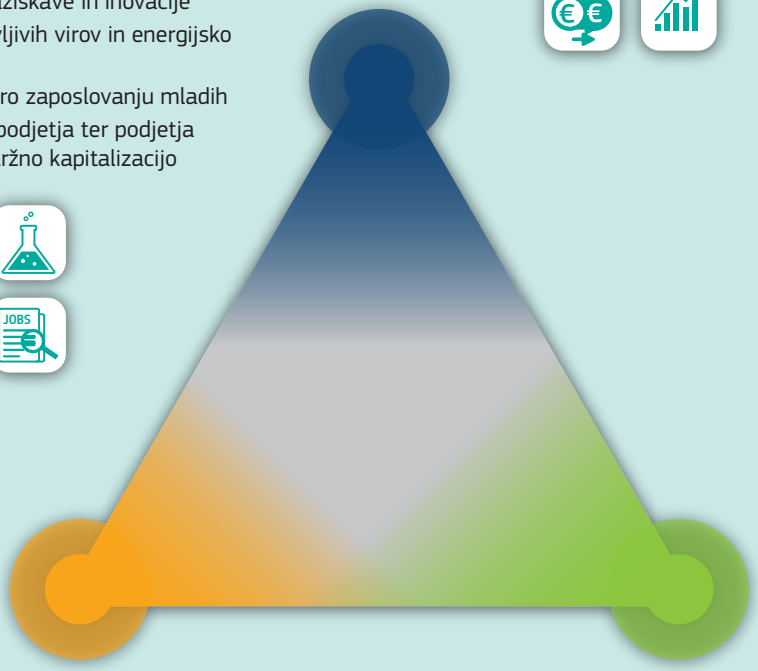

Vir: Evropska komisija.

Naložbeni načrt zajema tri medsebojno povezane sklope, kot so obrazloženi v nadaljevanju.

- Mobilizacija vsaj 315 milijard evrov za dodatne naložbe v naslednjih treh letih, kar bo povečalo učinek javnih sredstev in sprostilo zasebne naložbe. Glavni instrument za doseganje tega cilja je Evropski sklad za strateške naložbe.
- Zagotavljanje, da te dodatne naložbe dosežejo realno gospodarstvo. Glavna instrumenta za uresničitev tega cilja sta Evropsko svetovalno vozlišče za naložbe in Evropski portal naložbenih projektov.
- Izboljšanje naložbenega okolja, tako na ravni EU kot tudi na ravni posameznih držav članic. Izvajajo se ukrepi za odpravo ovir na ravni EU in na ravni enotnega trga ter premagovanje regulativnih in drugih izzivov za naložbe na nacionalni ravni.

Komisar Carlos Moedas, podpredsednica Komisije Kristalina Georgieva in podpredsednik Komisije Jyrki Katainen med razglasitvijo uspešnega zaključka pogajanj glede ustanovitve Evropskega sklada za strateške naložbe, Bruselj, 28. maja 2015.

Komisija je novembra 2014 napovedala ustanovitev novega Evropskega sklada za strateške naložbe. Evropski parlament je v prvih mesecih leta 2015 intenzivno preučeval predloge Komisije in dajal predloge za izboljšave. Na tristranskem srečanju konec maja sta Evropski parlament in Svet dosegla kompromisni dogovor o predlagani zakonodaji. Tristranska pogajanja so bila zaključena v rekordnem času, s čimer je bilo omogočeno, da so bila posojila sklada na voljo že za junijske projekte.

Evropski sklad za strateške naložbe zagotavlja jamstva v podporo projektom, ki jih financira skupina Evropske investicijske banke. Osredotoča se na dve glavni področji: infrastrukturo in inovacije (ki ga upravlja Evropska investicijska banka) ter mala in srednja podjetja (ki ga upravljata Evropska investicijska banka in Evropski investicijski sklad). Regije lahko prejmejo tudi posojila. Sklad spremljata Evropsko svetovalno vozlišče za naložbe in Evropski portal naložbenih projektov. Vozlišče podpira razvoj in financiranje naložbenih projektov. Je enotna kontaktna točka za usmerjanje in svetovanje ter zagotavlja platformo za izmenjavo znanja in izkušenj. Svoje dejavnosti za podporo nosilcem projektov je začelo izvajati septembra. Portal je javno dostopen varen spletni portal, na katerem so projekti EU predstavljeni potencialnim vlagateljem. Dostopen bo v letu 2016.

Med letom je podpredsednik Komisije Jyrki Katainen izvedel vseevropsko turnejo za spodbujanje naložbenega načrta za Evropo, na kateri je predstavljal nove priložnosti, ki so vsem deležnikom (vladam, vlagateljem, podjetjem, regionalnim oblastem, sindikatom in skupnostim) na voljo.

Vseh 28 držav članic je podprlo Evropski sklad za strateške naložbe. Leta 2015 se je devet držav članic zavezalo, da bo v sklad prispevalo več kot 40 milijard evrov, interes za naložbe v sklad pa je izrazila tudi Kitajska.

Naložbe, ki jih podpira sklad, so usmerjene v razvoj infrastrukture (širokopasovne povezave, energetska omrežja in promet); izobraževanje, raziskave in inovacije; energijo iz obnovljivih virov in energijsko učinkovitost; okolje in učinkovito rabo virov; socialno infrastrukturo in zdravje ter podpiranje malih podjetij.

Predsednik Evropske investicijske banke Werner Hoyer, predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker in podpredsednik Komisije Jyrki Katainen med podpisom sporazuma o Evropskem skladu za strateške naložbe, Bruselj, 22. julija 2015.

KAKO DELUJE NALOŽBENI NAČRT?

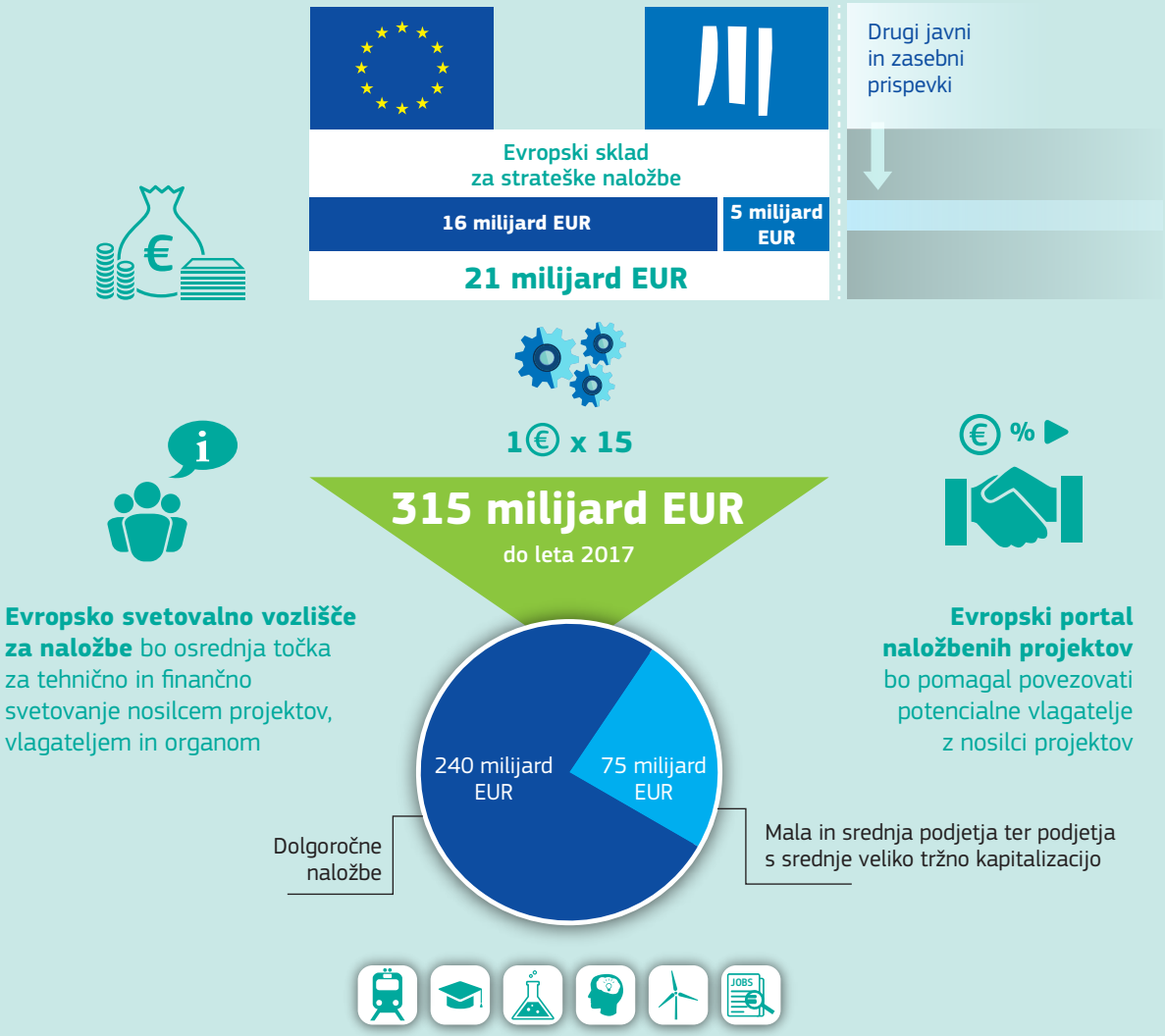

Vir: Evropska komisija.

OD NALOŽB DO USTVARJANJA DELOVNIH MEST

Vir: Evropska komisija.

Komisija je v okviru tretjega stebra naložbenega načrta začela odpravljati številne ovire naložbam z evropsko razsežnostjo in v povezavi z enotnim trgom. Tega se je lotila z različnimi ukrepi: v okviru trenutnih dejavnosti za unijo kapitalskih trgov (npr. spremembe direktive Solventnost II), s strategijo za enotni trg (npr. javna naročila), z enotnim digitalnim trgom, energetsko unijo, agendo za boljše pravno urejanje in drugimi političnimi pobudami. Premagovanje regulativnih in drugih izzivov za naložbe na nacionalni ravni bo prav tako prednostna naloga evropskega semestra za leto 2016. Komisija je v okviru evropskega semestra začela dialog z državami članicami o prepoznavanju ozkih grl in določitvi prednostnih ukrepov za njihovo odstranjevanje. Pri doseganju ambicioznih ciljev tretjega stebra, oblikovanju konkretnih reform za države članice in zagotavljanju podpore pri njihovem izvajanju bodo sodelovale vse službe Komisije (vključno s podporno službo za strukturne reforme), pri čemer bodo tesno povezane z državami članicami.

Do januarja 2016 je bilo iz sklada že financiranih 21 projektov na področju infrastrukture in inovacij v višini 2,8 milijarde evrov, kar naj bi privabilo naložbe v skupni višini 13,3 milijarde evrov. Na področju malih in srednjih podjetij je bilo iz sklada financiranih 66 projektov v višini 1,5 milijarde evrov, kar naj bi privabilo naložbe v skupni višini 21 milijard evrov.

Podpredsednik Komisije Jyrki Katainen predstavi nov strateški naložbeni načrt EU

Ekonomske in fiskalne politike

Gospodarstva EU za okrevanje ne potrebujejo le naložb, temveč tudi zanesljivo fiskalno upravljanje in strukturne reforme.

Usklajevanje ekonomskih politik v EU poteka ciklično na letni ravni v okviru evropskega semestra. Ta se je začel z letnim pregledom rasti za leto 2015, objavljenim konec leta 2014, v katerem je Komisija določila prednostne naloge politik za EU in države članice. V semestru so bila poudarjena tri področja, ki se medsebojno krepijo: spodbujanje naložb, pospeševanje strukturnih reform ter prizadevanje za fiskalno odgovornost. Z okrepitvijo cikla ekonomskih politik v okviru evropskega semestra leta 2015 so bili rezultati Komisije poenostavljeni, obveznosti poročanja pa so za države članice postale manj obremenjujoče. Zaradi okrepitve je tudi postopek bolj odprt in večstranski. Pojasnjena so bila vprašanja prožnosti v okviru pravil Pakta za stabilnost in rast, da se okrepi pozitivna povezava med strukturnimi reformami, naložbami in fiskalno odgovornostjo. Komisija je maja predlagala priporočila za posamezne države članice in evroobmočje kot celoto, Evropski svet pa jih je odobril junija. Julija je Svet sprejel končni sklop priporočil za posamezne države.

Komisija je februarja v okviru evropskega semestra objavila poglobljene preglede, v katerih je preučila makroekonomska neravnotežja in čezmerna neravnotežja v 16 državah članicah. V nekaterih državah članicah še vedno obstajajo določena visoka tveganja. Komisija je zato ponovno pozvala k odpravljanju ovir za rast, in sicer s pospeševanjem strukturnih reform in naložb na področju posodobitve in razvoja infrastrukture. Te ukrepe bi morala spremljati ustrezna

kombinacija politik v evroobmočju, s čimer bi se okrepilo zaupanje, prispevalo k uravnoteženju in zagotovilo bolj trajnostno okrevanje.

Podpiranje držav članic

Komisija je leta 2015 skupaj z Evropsko centralno banko in Mednarodnim denarnim skladom še naprej zagotavljala podporo državam članicam, ki so nedavno zaključile svoje programe finančne pomoči (Irska, Španija in Portugalska). Prav tako je za vse tri po izteku programa izvedla preglede nadzora. Gospodarstva teh držav članic ponovno rastejo in so vse bolj stabilna. Poleg tega je Komisija nadaljevala s programom podpore Cipru za reševanje finančnih, fiskalnih in strukturnih izzivov, ki pretijo njegovemu gospodarstvu. To bo Cipru omogočilo, da ponovno stopi na pot trajnostne rasti.

Aktualne gospodarske in finančne razmere v Grčiji so leta 2015 več mesecev pritegnile pozornost vsega sveta. EU je v poletnem obdobju, ko je bila Grčija povsem na robu plačilne nesposobnosti in izstopa iz evroobmočja, sklicala več nujnih sestankov.

(v smeri urnega kazalca z leve spodaj) Francoski predsednik François Hollande, nemška kanclerka Angela Merkel, predsednik Evroskupine Jeroen Dijsselbloem, predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker, predsednik grške vlade Aleksis Cipras, predsednik Evropskega sveta Donald Tusk, generalni sekretar Sveta Evropske unije Uwe Corsepius in predsednik Evropske centralne banke Mario Draghi razpravljajo o grških državnih financah, Bruselj, 19. marca 2015.

Avgusta je bil končno dosežen sporazum, ki je Komisiji omogočil, da je v imenu evropskega mehanizma za stabilnost vzpostavila tretji program za makroekonomsko prilagoditev za Grčijo. Z odobritvijo Evroskupine in sveta guvernerjev evropskega mehanizma za stabilnost je program prispeval k stabilizaciji gospodarskih in finančnih razmer v Grčiji. Komisija je v oceni socialnega učinka ugotovila, da bo program, če bo izveden v celoti in pravočasno, državi članici pomagal povrniti stabilnost in rast na finančno in socialno trajnosten način. Sporazum je omogočil, da so se za finančno pomoč Grčiji do leta 2018 zbrala sredstva v višini 86 milijard evrov. Julija je Komisija začela izvajati načrt za delovna mesta in rast za Grčijo, s katerim je privabila dodatno podporo v višini do 35 milijard evrov za obdobje do leta 2020.

Predsednik grške vlade Aleksis Cipras v pogovoru s predsednikom Evropske centralne banke Mariem Draghijem na vrhu držav evroobmočja, Bruselj, 7. julija 2015.

Komisija je predlagala tudi ukrepe za zagotovitev, da se sredstva v okviru kohezijske politike uporabijo učinkovito za naložbe in da hitro dosežejo upravičence. To je privedlo do takojšnjega dodatnega financiranja za Grčijo v višini približno 500 milijonov evrov in prihrankov za grški proračun v višini približno 2 milijard evrov. Za vzpostavitev novih projektov v okviru programov za obdobje 2014–2020 je na voljo dodatna milijarda evrov predhodnega financiranja, s katero bo zmanjšan pritisk na javni proračun Grčije.

Predsednik grške vlade Aleksis Cipras, predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker, francoski predsednik François Hollande in predsednik belgijske vlade Charles Michel na vrhu držav evroobmočja, Bruselj, 12. julija 2015.

Vlaganje v ljudi

Če želi EU obdržati konkurenčno prednost v svetovnem gospodarstvu, potrebuje visoko kvalificirano in prilagodljivo delovno silo. To zahteva stalne naložbe v izobraževanje in usposabljanje, ki bodo dolgoročno pognale rast in inovacije, povečale zaposlenost in pripomogle k preprečevanju socialne izključenosti.

Reforme za izboljšanje izobraževanja in usposabljanja so bile v središču pozornosti evropskega semestra in so bile opredeljene kot pomembna prednostna naloga v 13 državah članicah.

Evropski socialni sklad je glavni instrument EU za vlaganje v ljudi. Komisija je do konca leta 2015 sprejela vse operativne programe v skupni višini 86,4 milijarde evrov. Prav tako je bistveno zvišala

MLADI (V STAROSTI OD 15 DO 24 LET), KI NISO ZAPOSLENI, SE NE IZOBRAŽUJEJO ALI USPOSABLJAJO, V LETU 2014

(odstotek celotnega prebivalstva v isti starostni skupini in istega spola)

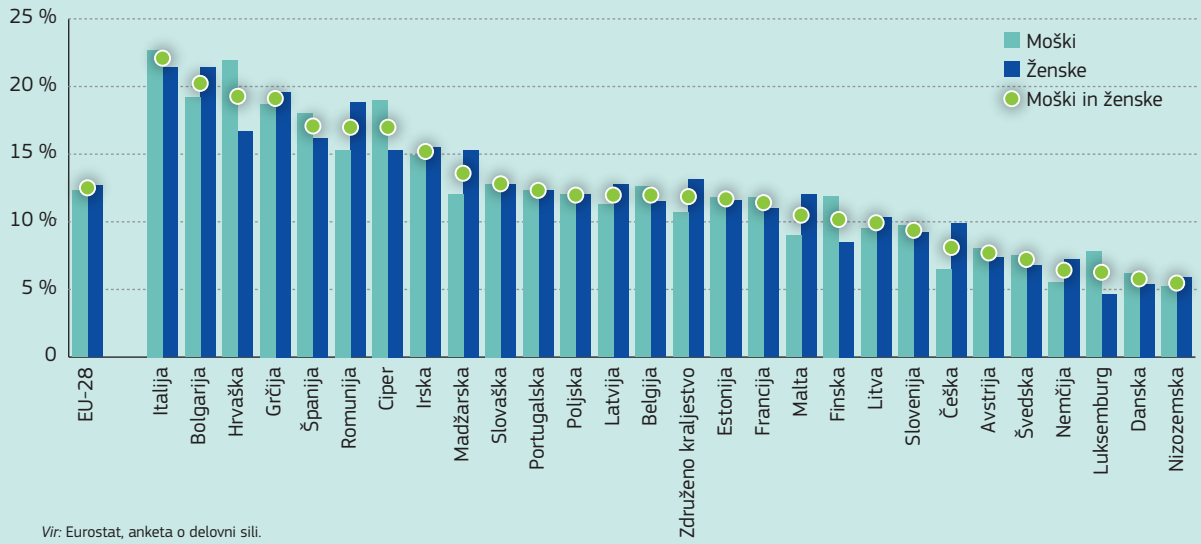

Vir: Eurostat, anketa o delovni sili.

stopnjo predhodnega financiranja za sredstva iz pobude za zaposlovanje mladih ter nacionalnim in regionalnim organom namenila približno milijardo evrov. S temi sredstvi bo podporo prejelo 650 000 mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljajo. V obdobju 2014–2020 naj bi najmanj 10 milijonov brezposelnih lažje našlo zaposlitev, 395 000 malih in srednjih podjetij pa naj bi prejelo sredstva za vlaganje v ljudi. Več kot 25 % razpoložljivih sredstev bo dodeljenih za spodbujanje socialne vključenosti ter boj proti revščini in diskriminaciji.

Erasmus+ je program Unije za izobraževanje, usposabljanje, mladino in šport, ki je leta 2015 520 000 mladim omogočil študij, usposabljanje, prostovoljno delo ali izmenjavo mladih v tujini. Poleg tega je z njegovo pomočjo okoli 165 000 uslužbencev izobraževalnih ustanov in mladinskih organizacij izboljšalo svoje kompetence, tako da so poučevali ali se usposabljali v tujini.

Komisija je zaradi visoke ravni dolgotrajne brezposelnosti, ki po ocenah prizadene okoli 12 milijonov delovno sposobnih državljanov EU, v letu 2015 predlagala politične smernice. Z njimi bo pomagala povečati prehod v zaposlitev in zagotovila, da vsi iskalci zaposlitve prejmejo dogovor o vključitvi na trg dela, in sicer najpozneje ob dopolnjenem 18. mesecu brezposelnosti. Svet je priporočilo Komisije sprejel decembra.

Regionalna politika za delovna mesta, rast in naložbe

Regionalna politika je usmerjena v vse regije in mesta v EU. Podpira ustvarjanje delovnih mest, poslovno konkurenčnost, gospodarsko rast, trajnostni razvoj in izboljšanje kakovosti življenja državljanov. Da bi uresničili te cilje in zadovoljili različne razvojne potrebe v vseh regijah EU, je bila kohezijski politiki za obdobje 2014–2020 namenjena skoraj tretjina skupnega proračuna EU, kar pomeni 351,8 milijarde evrov. Regionalna politika je še vedno največji vir sredstev EU za regije, občine in podjetja.

DELEŽ SREDSTEV IZ EVROPSKIH STRUKTURNIH IN INVESTICIJSKIH SKLADOV V JAVNE NALOŽBE ZA OBDOBJE 2014–2016

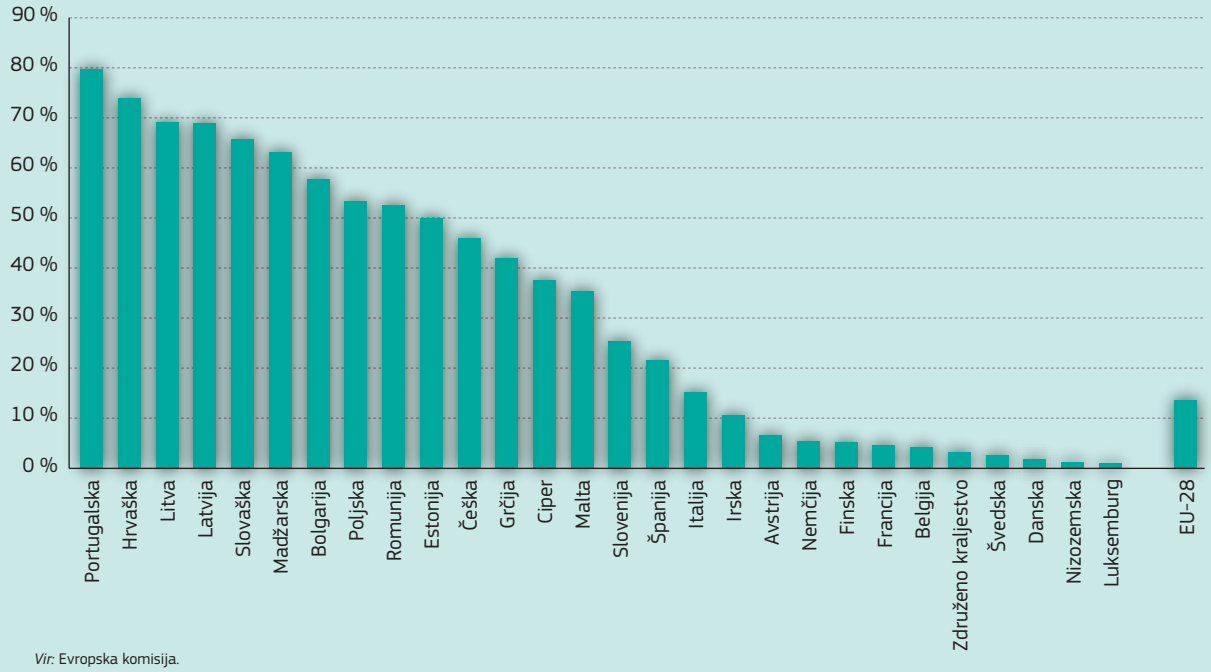

Vir: Evropska komisija.

Komisarka Corina Crețu na obisku gradbišča v Pragi, Češka, 31. marca 2015.

Regionalna politika in strategija Evropa 2020

Regionalna politika dopolnjuje politike EU, vključno s tistimi, ki zadevajo izobraževanje, zaposlovanje, energijo, okolje, enotni trg, raziskave in inovacije. Zlasti zagotavlja naložbeni okvir za uresničevanje ciljev strategije Evropa 2020. Več kot 120 milijard evrov je predvidenih za naložbe v prometna omrežja ter energetsko in okoljsko infrastrukturo. To bo koristno za mala in srednja podjetja, saj se bodo izboljšale prometne povezave in razrešila vprašanja okoljske trajnosti v širšem gospodarstvu.

V okviru naložbenega načrta za Evropo bodo sredstva iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov za obdobje 2014–2020 dvakrat višja kot v obdobju 2007–2013. Tako bo z uporabo finančnih instrumentov, kot so posojila, kapital in jamstva, ki bodo nadomestili običajna nepovratna sredstva, na voljo več kot 23 milijard evrov. S tem bodo imela mala in srednja podjetja lažji dostop do financiranja. Sredstva bodo namenjena raziskavam, razvoju in inovacijam ter naložbam v energijsko učinkovitost in energijo iz obnovljivih virov.

Po intenzivnem obdobju pogajanj z državami članicami so bili leta 2015 sprejeti skoraj vsi programi za obdobje 2014–2020. Večina od njih se je začela tudi izvajati. Programi za obdobje 2007–2013 so se še naprej izvajali vse leto. Skupno so države članice med letom prejele finančna sredstva v višini 50,7 milijarde evrov.

Raziskave in inovacije

Raziskave in inovacije pomagajo pri reševanju izzivov, kot so podnebne spremembe, energijska vprašanja in javno zdravje. Zato je v okviru doslej največjega programa za raziskave in inovacije Obzorje 2020 77 milijard evrov namenjenih za raziskave in inovacije. Po zaslugi programa bo to privabilo tudi nadaljnje zasebne in javne naložbe. Prvi rezultati, objavljeni julija, so pokazali, da je program Obzorje 2020 korak v pravo smer.

Komisar Carlos Moedas na otvoritvi znanstvene turneje na Univerzi v Coimbri, Portugalska, 5. novembra 2015.

Oktobra je bil sprejet nov delovni program Obzorje 2020, v okviru katerega bo v naslednjih dveh letih za raziskave in inovacije namenjenih skoraj 16 milijard evrov.

S tako obsežnim financiranjem raziskav in inovacij kot še nikoli doslej se program Obzorje 2020 osredotoča na tri izzive: prenos inovacij na trg (odprte inovacije), zagotavljanje bolj participativnih raziskav (odprta znanost) in odpiranje znanosti svetu.

Z Evropskim skladom za strateške naložbe se je že začela krepiti uspešnost programa Obzorje 2020, zlasti z njegovo podporo za inovativna mala in srednja podjetja. S pomočjo sklada se je prav tako zadovoljilo povpraševanje po podpori iz programa InnovFin (finančna sredstva EU za inovatorje), skupne pobude Komisije in Evropske investicijske banke v okviru programa Obzorje 2020.

Cilj EU v vesoljskem sektorju je spodbuditi notranji trg aplikacij na osnovi vesoljskih tehnologij in podpreti razvoj industrije EU. Sateliti Galileo so bili uspešno izstreljeni marca, septembra in decembra. Galileo je program EU za razvoj globalnega satelitskega navigacijskega sistema, ki se lahko uporablja za proizvode, kot so avtomobilske navigacijske naprave in mobilni telefoni. Junija je bil izstreljen drugi satelit Copernicus, ki bo pomagal reševati okoljske katastrofe, izboljšati uporabo zemljišč za kmetijstvo in gozdarstvo ter pri odzivanju na izredne razmere.

Komisarka Elżbieta Bieńkowska na tiskovni konferenci po uspešni izstrelitvi dveh satelitov Galileo, Bruselj, 31. marca 2015.

Instrument za povezovanje Evrope

Instrument za povezovanje Evrope je večletni program financiranja, vzpostavljen za izboljšanje evropskih prometnih, energetskih in digitalnih omrežij. Za obdobje 2014–2020 je njegov proračun za ta tri področja skupno vreden več kot 30 milijard evrov.

Komisija je julija sprejela seznam 276 projektov, ki bodo podprti s skupno 13,1 milijarde evrov sredstev EU, ta pa bodo dopolnjena z dodatnim javnim in zasebnim sofinanciranjem v višini 28,8 milijarde evrov. Novi razpis za zbiranje predlogov v skupni višini 7,6 milijarde evrov je bil objavljen novembra, z rokom za prijavo za države članice februarja 2016.

Naložbe v zeleno prihodnost

Evropsko okolje: stanje in napovedi 2015 – zbirno poročilo, ki ga je Evropska agencija za okolje objavila marca, je pokazalo, da je varstvo okolja smiselna gospodarska naložba. Med letoma 2000 in 2011 se je obseg zelenih industrij v EU povečal za več kot 50 %, število delovnih mest na področju okoljskega blaga in storitev pa se je med letoma 2000 in 2012 povečalo z 2,9 na 4,3 milijona. Na področju zelenih industrij je bila zabeležena neprestana rast celo v obdobju recesije.

Komisija in Evropska investicijska banka sta februarja vzpostavili nov finančni mehanizem za naravni kapital, da bi z javnimi sredstvi privabili nove zasebne naložbe na področju okolja in prilagajanja na podnebne spremembe.

Komisija je decembra predlagala celovit sveženj o krožnem gospodarstvu. Namen svežnja je spodbuditi podjetja in potrošnike v EU, da se odločijo za prehod na bolj krožno gospodarstvo, v okviru katerega se viri uporabijo na bolj trajnosten način. Predlagani ukrepi, kot so okoljsko primerna zasnova, boljše informacije za potrošnike, okrepljeno recikliranje in pogostejša ponovna uporaba, bodo „zaprli zanko“ življenjskih ciklov proizvodov. Prehod bo finančno podprt s sredstvi iz Evropskega sklada za strateške naložbe, 650 milijonov evrov bo namenjenih iz programa Obzorje 2020, 5,5 milijarde evrov pa iz strukturnih skladov za ravnanje z odpadki in naložbe v krožno gospodarstvo na nacionalni ravni.

Predsednik Evropske investicijske banke Werner Hoyer in komisar Karmenu Vella na konferenci Evropske investicijske banke o financiranju krožnega gospodarstva, Luxembourg, 10. decembra 2015.

Sprostitev potenciala rasti kmetijstva in oceanov

Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in akvakultura so skupaj z industrijo s pretežno rabo biomase sestavni deli evropskega gospodarstva in družbe. Ti sektorji se osredotočajo na proizvodnjo bioloških virov in njihovo upravljanje, da bi zadovoljili povpraševanje potrošnikov in številnih industrijskih panog po hrani, krmi, bioenergiji in proizvodih na biološki osnovi. Z njimi se krepi samostojnost EU ter zagotavljajo delovna mesta in poslovne priložnosti, ki so ključnega pomena za podeželska, obalna in morska območja.

Komisar Phil Hogan na obisku kmetijsko-obrtnega sejma Royal Highland Show, Edinburg, Združeno kraljestvo, 18. junija 2015.

Skupna kmetijska politika EU podpira naložbe, znanje in dostop do financiranja za agroživilstvo, agrotehnologije in infrastrukturo. V obdobju 2014–2020 bo v okviru 118 programov za razvoj podeželja za posodobitev in razvoj živilskega in kmetijskega sektorja namenjenih približno 80 milijard evrov. Od tega zneska bo skoraj 43 milijard evrov v obliki zasebne kapitalske injekcije. Poleg tega se pričakuje, da bo v okviru programov za razvoj podeželja podporo za razvoj podjetij prejelo tudi 66 000 podeželskih malih in srednjih podjetij, ki ne delujejo na področju kmetijstva. S programi bo financiranih 3,7 milijona mest za usposabljanje za kmete in druge podeželske podjetnike, prav tako pa bodo zagotovljena zagonska nepovratna sredstva za več kot 160 000 mladih kmetov. Naložbe v infrastrukturo bodo izboljšale dostop do informacijskih in komunikacijskih tehnologij, vključno

s širokopasovnimi povezavami, za skoraj 18 milijonov ljudi na podeželskih območjih. Obenem pa bo z neposrednimi plačili in tržnimi instrumenti zagotovljena stabilnost prihodkov za kmetije. To je pomembno za živilski sektor EU, ki je njihov največji delodajalec ter zagotavlja 47 milijonov delovnih mest in 7 % bruto domačega proizvoda EU.

Komisar Tibor Navracsics in podpredsednica Evropskega parlamenta Mairead McGuinness na obisku svetovne razstave EXPO, Milano, Italija, 8. maja 2015.

V Milanu je bila organizirana svetovna razstava EXPO 2015 na temo „Nahranimo planet: energija za življenje“. Od 1. maja do 31. oktobra si je razstavo ogledalo več kot 21 milijonov obiskovalcev. Paviljon EU je bil med obiskovalci zelo priljubljen.

Proračun EU, usmerjen v rezultate

V času vse večjega pritiska na javne finance je bolj kot kdaj koli prej pomembno, da se vsak evro davkoplačevalskega denarja porabi kar najbolje. Komisija je septembra začela izvajati pobudo „proračun EU, usmerjen v rezultate“. Zagotoviti je želela, da se sredstva EU uporabijo v korist državljanov in da vsi projekti EU, financirani s sredstvi EU, prinašajo vidne rezultate in so stroškovno učinkoviti.

Cilj je, da se sredstva proračuna EU usmerijo v prednostne naloge politik Komisije, kot so spodbujanje rasti, ustvarjanje delovnih mest in konkurenčnost ter hitro in učinkovito odzivanje na izredne razmere. Na spletišču Komisije sta na voljo zbirka podatkov in zemljevid uspešnih projektov, financiranih iz proračuna EU.

POGLAVJE **2**

„Veliko bolje moramo izkoristiti čudovite priložnosti, ki jih prinašajo digitalne tehnologije, ki ne poznajo meja. Zato bomo morali imeti pogum, da razbijemo nacionalne omejitve v telekomunikacijskih ureditvah, zakonodaji o avtorskih pravicah in varstvu podatkov, pri upravljanju radijskih valov in uporabi konkurenčnega prava."

Jean-Claude Juncker, politične usmeritve, 15. julij 2014

Povezan enotni digitalni trg

Komisija je leta 2015 začela izvajati svojo strategijo za povezovanje enotnega digitalnega trga. S to strategijo naj bi odpravila ovire, zaradi katerih so bili državljani EU prikrajšani za blago in storitve. Zaradi teh ovir tudi internetna in zagonska podjetja ne morejo v celoti izkoristiti priložnosti za rast na spletu.

Komisija je maja naredila prve korake pri izvajanju strategije, s katero želi preoblikovati 28 nacionalnih trgov EU v enotni digitalni trg, ustvariti več sto tisoč novih delovnih mest in v gospodarstvo EU prispevati 415 milijard evrov letno.

Institucije EU so decembra dosegle prelomen dogovor, da bodo junija 2017 končno odpravile stroške gostovanja, če bodo sprejeti nekateri pravni akti. Po tem datumu bodo lahko državljani med potovanjem po celotni EU uporabljali svoje mobilne ali pametne telefone ali tablične računalnike brez dodatnih stroškov. Institucije so se tudi dogovorile, da bodo zagotovile odprt internet za vse. Prvi zakonodajni predlogi v okviru strategije za enotni digitalni trg so bili predstavljeni decembra. Med njimi so bila tudi nova pravila, ki bodo prebivalcem EU omogočila, da tudi na potovanjih po EU uživajo ob filmih, športnih prenosih, glasbi, e-knjigah in igrah, ki so jih kupili v domači državi članici. Komisija je predlagala tudi nova čezmejna pogodbena pravila, da bi izboljšala varstvo potrošnikov pri spletnem nakupovanju v EU in pomagala podjetjem pri širjenju spletne prodaje.

Dosežen je bil politični dogovor o novi evropski ureditvi na področju varstva podatkov in o novih pravilih za zagotovitev visoke skupne ravni varnosti omrežij in informacij v celotni EU.

Strategija za enotni digitalni trg

Strategija za enotni digitalni trg sloni na treh stebrih:

- boljši dostop potrošnikov in podjetij do digitalnih vsebin in storitev po vsej EU;
- oblikovanje ustreznega okolja in enakih konkurenčnih pogojev za razcvet digitalnih omrežij in inovativnih storitev;
- čim boljše izkoriščanje potenciala za rast digitalnega gospodarstva.

Podpredsednik Komisije Andrus Ansip razpravlja o strategiji za enotni digitalni trg v okviru dialoga z državljani v Berlinu, Nemčija, 10. decembra 2015.

Boljši dostop do blaga in storitev

Spodbujanje e-trgovanja

Večini državljanov, ki so poskusili prek spleta kupiti proizvode iz druge države, se je verjetno kdaj zgodilo, da so bile cene za njihovo državo drugačne ali da proizvodi zanje niso bili na voljo. Komisija si prizadeva

Vir: Evropska komisija.

posodobiti pravila EU o čezmejnem spletnem trgovanju. Olajšati želi čezmejne nakupe in prodajo, tako da bi potrošnikom zagotovila več pravic in večjo ponudbo ter podjetjem pomagala, da bi lažje prodajala v druge države članice. Leta 2015 je Komisija začela pripravljati pravila za okrepljeno varstvo potrošnikov pri čezmejnem digitalnem nakupovanju. Obravnavala bo tudi morebitne ovire, ki jih podjetja postavljajo čezmejnemu spletnemu trgovanju z blagom in storitvami. Zlasti se bo osredotočila na sektorje, v katerih je e-trgovanje najbolj razširjeno, na primer v sektorjih elektronike, oblačil in obutve ter digitalnih vsebin. Postopek se je začel maja s protimonopolno preiskavo konkurence na področju e-trgovanja.

V preteklem letu je Komisija še naprej podpirala pravice potrošnikov na digitalnem trgu. Decembra je pripravila osnutek usklajenih pravil o nekaterih vidikih pogodb o dobavi digitalnih vsebin (npr. pretakanje glasbe) in o nekaterih vidikih pogodb o spletni in drugi prodaji blaga na daljavo (npr. nakup oblačil prek spleta). Oba predloga bosta pomagala odpraviti pravno razdrobljenost na področju potrošniškega pogodbenega prava in posledično visoke stroške za podjetja, zlasti mala in srednja podjetja. Prispevala pa bosta tudi k povečanju zaupanja potrošnikov pri nakupih iz druge države članice. Za potrošnike bo zagotovljena višja raven varstva in bodo imeli večjo izbiro proizvodov po konkurenčnejših cenah. Podjetja bodo lahko na podlagi istega sklopa določb pogodbenega prava dobavljala spletne vsebine in prodajala blago potrošnikom po vsej EU.

Poenostavitev pravil o DDV za čezmejno e-trgovanje

Izpolnjevanje obveznosti v zvezi z davkom na dodano vrednost lahko danes podjetje v EU, ki se ukvarja s prodajo v drugo državo članico, stane več kot 5 000 evrov letno za vsako državo članico. Komisija želi oblikovati enake konkurenčne pogoje za vsa podjetja iz EU in zagotoviti, da se prihodki od davka na dodano vrednost stekajo v državo članico, iz katere prihaja potrošnik. Septembra je Komisija začela javno posvetovanje, na katerem naj bi poiskali načine za poenostavitev plačil pri čezmejnem e-trgovanju v EU.

Izboljšanje čezmejne dostave paketov

Stroški dostave paketov niso le težava za potrošnike, ki kupujejo prek spleta. Tudi podjetja, ki svoje proizvode prodajajo digitalno, se pritožujejo nad stroški dostave. Komisija v strategiji za enotni digitalni trg spodbuja cenovno dostopne in kakovostne storitve čezmejne dostave, ki bi podjetjem omogočila, da svoje proizvode potrošnikom dostavijo tako, da bodo imeli koristi vsi udeleženci. Da bi ugotovila, kaj natančno potrebujejo in si želijo državljani in podjetja, je Komisija maja začela posvetovanje o tej temi.

E-TRGOVANJE: OGROMEN POTENCIAL, VENDAR NA RAVNI EU VEČINOMA NEIZKORIŠČEN

V Evropi **živi**
315 milijonov
ljudi, ki **vsakodnevno**
uporabljajo internet

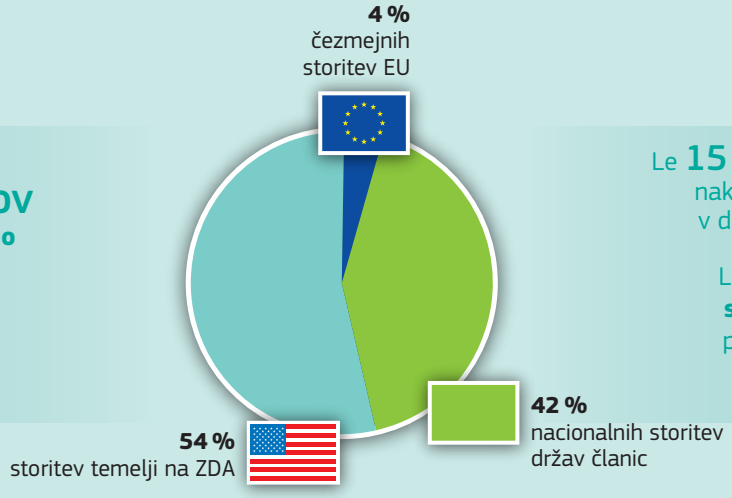

Le **15 % potrošnikov**
nakupuje prek spleta
v drugi državi članici

Le **7 % malih in**
srednjih podjetij
prodaja prek meja

Vir: Skupno raziskovalno središče / Inštitut za tehnološka predvidevanja, delovni dokument o digitalnem gospodarstvu, 2015.

Odprava geografskega blokiranja

Mnogi državljani, ki nakupujejo prek spleta, so že izkusili geografsko blokiranje – poslovno prakso, pri kateri spletni trgovci potrošnikom bodisi onemogočijo dostop do spletnega mesta na podlagi njihove lokacije bodisi jih preusmerijo v lokalno trgovino, kjer so cene drugačne. Tako lahko na primer potrošnik v eni državi članici za najem avtomobila plača več kot potrošniki iz druge države članice za enako storitev. Septembra je Komisija začela javno posvetovanje, da bi razumela potrebe potrošnikov in tako lažje pripravila osnutke zakonodajnih predlogov, s katerimi bi ukinila to prakso, če ni utemeljena.

Posodobitev avtorskega prava

Danes je lahko evropskim prebivalcem med potovanjem po EU onemogočen dostop do storitev spletnih vsebin, kot so filmi, športni prenosi, glasba, e-knjige in igre, ki so jih plačali v domači državi članici. Nizozemski naročnik na storitve priljubljenega spletnega ponudnika filmov in televizijskih nadaljevank, ki na primer odpotuje v Nemčijo, si lahko tam ogleda samo filme, ki jih to podjetje ponuja svojim nemškim potrošnikom. Če obišče Poljsko, pa si sploh ne more ogledati filmov tega ponudnika, ker ta trenutno ne posluje na Poljskem. Decembra je Komisija predlagala nova pravila, ki bodo prebivalcem EU dovoljevala, da potujejo z digitalnimi vsebinami, ki so jih kupili ali naročili doma. Čezmejna prenosljivost, nova pravica EU za potrošnike, naj bi se uresničila leta 2017. To je prvi del načrta Komisije za posodobitev pravil EU o avtorskih pravicah, s katerimi naj bi se odzvala na nove tehnologije, vedenje potrošnikov in tržne razmere. Komisija je predstavila tudi akcijski načrt, v katerem so opisani zakonodajni predlogi in politične pobude, ki bodo sledili v prvi polovici leta 2016. Komisija želi zagotoviti, da lahko evropski državljani dostopajo do obsežne zakonite ponudbe vsebin ter da so hkrati avtorji in drugi imetniki pravic bolje zaščiteni in pravično plačani.

Revizija direktive o satelitskem radiodifuznem oddajanju in kabelski retransmisiji

Izdajatelje prizemne televizije so že pred časom prehiteli ponudniki satelitske in kabelske televizije, od katerih lahko mnogi potrošnikom ponudijo več vsebin. Toda ali lahko državljani v celoti izkoristijo storitve, ki jih ponujajo ti ponudniki? Ali ovire, povezane z zastarelimi pravili o avtorskih pravicah, državljanom še vedno preprečujejo dostop do novih in ustvarjalnih digitalnih vsebin? V prizadevanju, da bi opredelila, v katerih primerih in kako bi morali ponudniki satelitske in kabelske televizije prenesti avtorske pravice in tako omogočiti obsežno izbiro vsebin po vsej EU, je Komisija začela uradni pregled pravil EU. Na posvetovanju o direktivi o satelitskem radiodifuznem oddajanju in kabelski retransmisiji, ki se je začelo avgusta, je bilo obravnavano vprašanje, ali so pravila posodobljena in kakšen učinek bi imela razširitev pravil na televizijo in radio, ki se prenašata prek interneta. Namen je izboljšati čezmejni dostop do radiodifuzije ter z njo povezanih spletnih storitev po vsej EU. Z odpravo ovir na enotnem digitalnem trgu se bo nagrajevalo ustvarjalce in ustvarjanje ter krepil radijski in televizijski sektor v EU, potrošnikom pa bo omogočen dostop do obsežnega izbora vsebin prek meja.

Oblikovanje ustreznega okolja

Krepitev zaupanja v spletne storitve

Čeprav se vedno večji del življenja potrošnikov odvija digitalno, ti še vedno niso prepričani, kako podjetja obdelujejo njihove osebne podatke. To skrbi 72 % uporabnikov interneta v EU. Da bi obravnavala zaskrbljenost državljanov EU ter zagotovila večjo varnost in zaupanje na spletu, sta Evropski parlament in Svet podprla nova pravila EU o varstvu podatkov, ki jih je Komisija prvič predlagala leta 2012. Pravila, dogovorjena konec leta 2015, vključujejo:

- enotne predpise o varstvu podatkov, ki bodo veljali po vsej EU in bodo podjetjem prihranili približno 2,3 milijarde evrov letno;
- okrepljene in dodatne pravice, kot je pravica do pozabe;
- evropska pravila na evropskem ozemlju – podjetja s sedežem zunaj Evropske unije bodo morala pri ponujanju storitev v EU uporabljati pravila EU;

- več pristojnosti za neodvisne nacionalne organe za varstvo podatkov, ki bodo lahko učinkovito kaznovali podjetja, ki kršijo predpise EU o varstvu podatkov;
- koncept „vse na enem mestu“ za podjetja in državljane – podjetja bodo morala odgovarjati samo enemu nadzornemu organu in ne 28.

Napoved enotnega digitalnega trga EU

Evropski parlament in Svet sta se dogovorila tudi o novih pravilih, s katerimi naj bi zagotovila visoko skupno raven varnosti omrežij in informacij v EU. To je pomemben element strategije EU za kibernetsko varnost, saj bodo morale vse države članice sprejeti nacionalno strategijo za kibernetsko varnost. Posebne obveznosti bodo veljale za ponudnike osnovnih storitev v sektorjih, kot so energija, promet, bančništvo in zdravstveno varstvo, ter za podjetja, ki ponujajo digitalne storitve, kot so iskalniki, računalništvo v oblaku in spletne tržnice. Morali bodo namreč sprejeti ustrezne varnostne ukrepe in nacionalnim organom poročati o pomembnih kibernetskih incidentih.

V okviru strategije za enotni digitalni trg se Komisija v partnerstvu z industrijo ukvarja tudi s tehnologijami in rešitvami za varnost spletnih omrežij.

Komisar Günther Oettinger na srečanju „Startup Europe v Silicijevi dolini“, na katerem so se najboljša nova zagonska in rastoča tehnološka podjetja EU srečala s podjetji iz Silicijeve doline, San Francisco, Združene države, 23. septembra 2015.

Odprava gostovanja v letu 2017

Oktobra sta se Evropski parlament in Svet dogovorila o odpravi stroškov gostovanja v EU in odobrila pravila o varovanju pravice vsakega državljana EU do nediskriminatornega dostopa do internetnih vsebin.

Načrtovano je, da bodo stroški gostovanja odpravljeni junija 2017, če bodo sprejeti nekateri pravni akti, to pa bo za uporabnike mobilnih in pametnih telefonov ter tabličnih računalnikov pomenilo, da bodo med potovanjem po EU za uporabo teh naprav plačali enako ceno kot doma, brez dodatnih stroškov. Medtem pa bodo od 30. aprila 2016 uporabniki morali za odhodne klice doplačati največ 0,05 evra na minuto, za poslano sporočilo SMS 0,02 evra in za megabajt podatkov 0,05 evra. EU je od leta 2007 že uspelo znižati cene gostovanja za več kot 80 % za klice, sporočila SMS in prenos podatkov.

GOSTOVANJE MED POTOVANJEM PO EU

Od 15. junija 2017* nobenih dodatnih stroškov

Od 30. aprila 2016 plačate domače cene + največ

(cene v evrih, brez DDV)

0,05 EUR za odhodne klice (na minuto)

0,02 EUR za poslane SMS

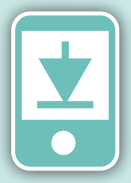

0,05 EUR za podatke (na MB)

#roaming

* Pod pogojem, da bodo sprejeti nekateri pravni akti.

Vir: Evropska komisija.

Pravila, dogovorjena oktobra, bodo v zakonodajo EU vključila tudi načelo omrežne nevtralnosti. Uporabniki bodo lahko prosto dostopali do želenih vsebin in dostop do storitev ne bo več neupravičeno blokiran ali upočasnjen, pri čemer plačljiv prednostni dostop ne bo dovoljen. Nova pravila bodo v vseh državah članicah začela veljati 30. aprila 2016.

Medijski in telekomunikacijski okvir za 21. stoletje

Avdiovizualni sektor se spreminja z novimi tehnologijami, novimi poslovnimi modeli, storitvami na zahtevo ter novimi načini ogleda vsebin, kot na primer na pametnem telefonu. Komisija je julija začela javno posvetovanje o tem, kako avdiovizualno medijsko krajino EU prilagoditi digitalni dobi. Na podlagi rezultatov posvetovanja bo Komisija v letu 2016 preučila, ali bi bilo treba direktivo o avdiovizualnih medijskih storitvah prilagoditi in posodobiti.

Povratne informacije z dveh drugih javnih posvetovanj v letu 2015 bodo Komisiji prav tako pomagale posodobiti pravila EU o telekomunikacijah ter določiti hitrosti in kakovost internetnih povezav, ki bodo po mnenju udeležencev posvetovanja potrebne po letu 2020. S strategijo za enotni digitalni trg želi Komisija izboljšati digitalno povezljivost v EU, zlasti na podeželskih območjih. Samo 18 % podeželskih območij je pokritih s hitrimi, optičnimi širokopasovnimi omrežji, v mestnih območjih pa je ta delež 62 %. V obdobju 2014–2020 bo Komisija namenila 2 milijardi evrov iz programov za razvoj podeželja za izboljšanje storitev informacijskih in komunikacijskih tehnologij za skoraj 18 milijonov prebivalcev na podeželju. Iz Evropskega sklada za regionalni razvoj bo v okviru tega širokega področja 13,3 milijarde evrov namenjenih za izboljšanje dostopa do digitalnih tehnologij in omrežij po vsej EU. Poleg tega je za širokopasovno infrastrukturo namenjenih tudi 150 milijonov evrov iz instrumenta za povezovanje Evrope, prek katerega lahko Komisija in Evropska investicijska banka financirata posojila, projektne obveznice in jamstva za financiranje projektov na področju telekomunikacij. Skupaj naj bi del instrumenta za povezovanje Evrope, ki je namenjen širokopasovnim povezavam, pritegnil naložbe v višini približno 1 milijarde evrov.

Spletne platforme

Spletne platforme (iskalniki, družbeni mediji, spletna mesta za izmenjavo znanj in videoposnetkov, prodajalne aplikacij itd.) so pomemben del cvetočega digitalnega gospodarstva. Prednosti prinašajo tako potrošnikom kakor tudi ponudnikom, saj lahko udeleženci na trgu izkoriščajo prednosti digitalizacije in e-trgovanja. Spremenile so tudi način distribucije kulturnih vsebin. Rezultati posvetovanja, ki

se je začelo septembra, bodo vključeni v oceno vloge platform in posrednikov, vključno z vprašanjem, kako preprečiti nezakonite vsebine na internetu.

Čim boljše izkoriščanje potenciala za rast

Izkoriščanje prednosti e-storitev ter razvijanje digitalnih spretnosti in znanj

Strategija Komisije za enotni digitalni trg podpira vključujočo digitalno družbo, v kateri imajo državljani prave spretnosti in znanja, da lahko izkoristijo priložnosti, ki jih ponuja internet, ter povečajo svoje možnosti za zaposlitev. Leta 2015 so bile v Belgiji, na Cipru, Nizozemskem in v Združenem kraljestvu vzpostavljene štiri nove nacionalne koalicije za digitalno znanje in delovna mesta. Zdaj je vzpostavljenih 13 nacionalnih partnerstev po zgledu Velike koalicije EU za digitalna delovna mesta, ki je bila ustanovljena leta 2013, da bi odpravila pomanjkanje digitalnih spretnosti in znanj v EU.

E-uprava uporablja digitalna orodja in sisteme, da državljanom in podjetjem zagotavlja boljše javne storitve. Državljanom, podjetjem in organizacijam omogoča, da enostavneje, hitreje in ceneje urejajo administrativne zadeve. Če bi tak sistem uvedli v celotni EU, bi lahko letno prihranili več kot 50 milijard evrov. Decembra sta Evropski parlament in Svet odobrila načrte Komisije za program ISA^2. ISA^2 bo zagotovil 131 milijonov evrov za razvoj interoperabilnih digitalnih rešitev, ki bodo omogočale nemoteno elektronsko čezmejno ali medsektorsko sodelovanje med javnimi upravami EU.

Digitalne tehnologije so del vseh področij našega življenja. Zaradi zakonodaje, ki sta jo aprila sprejela Evropski parlament in Svet, bodo od aprila 2018 vsi novi avtomobili opremljeni s tehnologijo za elektronski klic v sili eCall. V primeru hude nesreče sistem eCall samodejno pokliče številko 112 – enotno evropsko telefonsko številko za klic v sili. Sistem sporoči reševalnim službam natančno lokacijo vozila, čas nesreče in smer vožnje (najpomembneje na avtocestah), tudi če je voznik v nezavesti ali sam ni sposoben poklicati. Komisija ocenjuje, da bi lahko sistem eCall, ko se bo v celoti izvajal, vsako leto rešil na stotine življenj in hitreje pomagal poškodovanim.

Razvoj standardov

Standardi so pomembno orodje za zagotavljanje, da različni sistemi delujejo skupaj. Spodbujajo lahko inovacije in okrepijo konkurenčnost industrije EU. Septembra je Komisija pozvala k predložitvi stališč o prednostnih nalogah za standarde na področjih, kot so računalništvo v oblaku, kibernetska varnost, e-zdravje, inteligentni prometni sistem, pametna mesta in komunikacije 5G. 5G so komunikacijska omrežja naslednje generacije. Ne bodo le hitrejša, ampak bodo tudi glavna opora za našo digitalno prihodnost ter temelj evropskega trga interneta stvari, vrednega bilijon evrov. Internet stvari je izraz, ki se uporablja za opis novih funkcionalnosti in aplikacij, od povezanih avtomobilov do pametnih domov. Do leta 2020 bo mobilni internetni promet 30-krat večji kot leta 2010. 5G bo najprimernejša tehnologija za to novo stvarnost. Leta 2015 je EU podpisala prelomna sporazuma s Kitajsko in Japonsko o sodelovanju v globalni tekmi za razvoj omrežij 5G.

Čim boljše izkoriščanje podatkovnega gospodarstva in računalništva v oblaku

Ljudje ali stroji ustvarjajo ogromne količine podatkov. „Masovni podatki“ so lahko gonilo rasti, inovacij in digitalizacije. Pred ukrepanjem na tem področju je Komisija septembra začela javno posvetovanje, da bi zbrala predloge za pobude, s katerimi bi spodbudila prosti pretok podatkov v EU in odpravila omejitve glede dostopa do podatkov in njihove lokacije. Na posvetovanju se obravnavajo tudi najprimernejši ukrepi, s katerimi bi olajšali certificiranje storitev v oblaku, menjavo ponudnikov storitev v oblaku in vzpostavitev „raziskovalnega oblaka“. Te tehnologije bodo v središču evropske industrije prihodnosti. Institucije EU so se tudi same zavezale, da bodo uporabljale računalništvo v oblaku. Decembra je Komisija izbrala nekaj podjetij, ki bodo vsem institucijam EU v letu 2016 zagotavljala številne storitve IT v oblaku.

POGLAVJE **3**

„Sedanji geopolitični dogodki so nas grobo opomnili, da je Evropa premočno odvisna od uvoza goriv in plina. Zato želim energetsko politiko Evrope preoblikovati v novo evropsko energetsko unijo.“

Jean-Claude Juncker, politične usmeritve, 15. julij 2014

Trdna energetska unija s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost

EU se je v leto 2015 podala z zavezo, da bo svojim državljanom in podjetjem zagotovila zanesljivo in cenovno dostopno energijo ter se hkrati bojevala proti vzrokom podnebnih sprememb. Februarja je začela vzpostavljati energetsko unijo, da bi odjemalcem pomagala prihraniti denar in energijo, prispevala k varovanju okolja ter zagotovila zanesljivo oskrbo. Julija so bili predstavljeni številni povezani predlogi na tem področju, od pregleda sistema EU za trgovanje z emisijami, jasnejšega označevanja z energijskimi nalepkami do zagotavljanja boljše ponudbe za potrošnike. Komisija je začela tudi javno posvetovanje v zvezi z novo zasnovo elektroenergetskega trga.

Februarja je Komisija predstavila sporočilo o tem, kako do leta 2020 v vseh državah članicah doseči cilj 10-odstotne čezmejne elektroenergetske povezanosti. Do konca leta 2015 je bilo predstavljenih že več projektov čezmejnih povezav, ki povezujejo baltske države na severu, Iberski polotok na jugu in Malto s preostalo EU.

Septembra je Komisija sprejela nov strateški načrt za energetsko tehnologijo, s katerim naj bi pospešila razvoj in uvedbo nizkoogljičnih tehnologij.

Novembra je Komisija izdala poročilo o stanju energetske unije, v katerem je predstavila napredek, dosežen po sprejetju okvirne strategije za energetsko unijo. Za njeno izvajanje bodo potrebna nadaljnja prizadevanja, vendar pa bo leto 2016 ključno za uresničevanje energetske unije.

Poleg tega je imela EU osrednjo vlogo pri izpogajanju prvega univerzalnega pravno zavezujočega globalnega podnebnega sporazuma, ki ga je decembra v Parizu sprejelo 195 držav. Sporazum določa globalni akcijski načrt, ki bo svetu omogočil, da prepreči nevarne podnebne spremembe z omejitvijo globalnega segrevanja na precej pod 2 °C. Tako je poslal tudi jasno sporočilo vlagateljem, podjetjem in oblikovalcem politik, da si bomo še naprej prizadevali za svetovni prehod na čisto energijo ter da bo treba poseči po drugih, nefosilnih virih, ki ne onesnažujejo okolja.

Energetska unija: zanesljiva, trajnostna, konkurenčna in cenovno dostopna energija za vse prebivalce EU

Komisija je februarja sprejela svojo strategijo za energetsko unijo. Temelji na evropski strategiji za energetsko varnost ter na evropskem okviru podnebne in energetske politike do leta 2030. Oktobra 2014 so se voditelji držav ali vlad EU dogovorili glede cilja zmanjšanja domačih emisij toplogrednih plinov za vsaj 40 % do leta 2030 v primerjavi z vrednostmi iz leta 1990, zavezujočega cilja na ravni EU zagotoviti vsaj 27-odstotni delež energije iz obnovljivih virov ter cilja povečanja energijske učinkovitosti za vsaj 27 % v primerjavi z napovedmi. Cilj povečanja energijske učinkovitosti bo do leta 2020 ponovno preučen, saj se želi na ravni EU doseči 30-odstotno povečanje energijske učinkovitosti. Glede na to, da je popolnoma delujoč in povezan notranji energetski trg bistvenega pomena, so se voditelji EU prav tako dogovorili, da bodo do leta 2020 zagotovili najmanj 10-odstotno čezmejno elektroenergetsko povezanost med državami članicami. Ta delež pa naj bi do leta 2030 povečali na 15 %.

Temeljni cilj energetske unije je potrošnikom in podjetjem v EU zagotoviti zanesljivo, trajnostno in konkurenčno oskrbo z energijo. Odjemalcem bi bilo treba omogočiti dostopne cene ter večjo konkurenco in izbiro, da bi prihranili denar in energijo.

Energetska unija se s prehodom na nizkoogljično in podnebju prijazno gospodarstvo bori tudi proti podnebnim spremembam. Februarja je Komisija objavila sporočilo o prizadevanju za sklenitev globalnega podnebnega sporazuma v Parizu decembra.

EU uvozi 53 % energije, ki jo porabi, in nekatere države članice so odvisne od enega samega dobavitelja plina. Diverzifikacija virov energije in dobaviteljev je ključna tako za izboljšanje zanesljivosti oskrbe z energijo v EU kakor tudi za ohranitev njene konkurenčnosti. Da bi zagotovila potrebno diverzifikacijo, EU preučuje možnosti oskrbe z gorivom iz drugih delov sveta, raziskuje nove tehnologije, nadalje razvija domače vire (vključno z biomaso, kakor je navedeno v strategiji EU za gozdove) ter izboljšuje infrastrukturo za dostop do novih virov oskrbe.

Trajne ovire za resnično integriran trg, neusklajene nacionalne politike in pomanjkanje skupnega stališča do držav, ki niso članice EU, otežujejo napredek pri uresničevanju energetske unije.

Zato strategija za energetsko unijo temelji na petih razsežnostih:

- energetski zanesljivosti, solidarnosti in zaupanju;
- povsem integriranem evropskem energetskem trgu;
- energijski učinkovitosti, ki prispeva k zmanjšanju povpraševanja;
- razogljičenju gospodarstva;
- raziskavah, inovacijah in konkurenčnosti.

Za uspešno vzpostavitev energetske unije v vseh državah članicah bo v prihodnjih letih potrebna vrsta pobud na ravni EU in nacionalni ravni.

Kohezijska politika EU prispeva k doseganju ciljev energetske unije v praksi. Iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov je bilo danih na voljo že več kot 110 milijard evrov. Del tega zneska je bil dodeljen za financiranje nizkoogljičnega gospodarstva po vsej EU, vključno z naložbami v trajnostno energijo in večmodalni mestni promet. Poleg tega je na voljo znatna podpora za naložbe, povezane z energijsko učinkovitim in razogljičenim prometom, ter tudi podpora za obsežnejšo pametno energetsko infrastrukturo.

Po sprejetju strategije za energetsko unijo se je podpredsednik Komisije Maroš Šefčovič odločil v letu 2015 obiskati vse države članice ter njim in deležnikom približati ideje energetske unije. Na turneji, posvečeni energetski uniji, je lahko razpravljal z vladami, nacionalnimi parlamenti, energetskim sektorjem in drugimi panogami ter tudi socialnimi partnerji, potrošniki in študenti.

V prvem poročilu o stanju energetske unije, ki ga je Komisija izdala novembra, je preučen napredek v zadnjih devetih mesecih, opredeljena so ključna področja ukrepanja za leto 2016 in navedeni politični sklepi na ravni EU, držav članic in regionalni ravni. Iz poročila je razvidno, da je bil s strategijo za energetsko unijo dosežen napredek ne samo na področju razogljičenja (tudi z zagotavljanjem energije iz obnovljivih virov) in zanesljive oskrbe z energijo, ampak tudi na področju energijske učinkovitosti, notranjega energetskega trga ter raziskav, inovacij in konkurenčnosti. Po drugi strani pa je poročilo potrdilo, da je treba še veliko storiti za dokončno izpolnitev ciljev energetske unije.

IZBOLJŠANJE POLOŽAJA ODJEMALCEV

Vir: Evropska komisija.

Ključni instrument za izvajanje energetske unije je zanesljiv in pregleden mehanizem upravljanja. Poročilo vključuje tudi smernice državam članicam za razvoj celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov za obdobje od 2021 do 2030.

Preoblikovanje energetskega sistema EU

Komisija je julija predstavila pobude za nov dogovor za odjemalce energije, preoblikovanje elektroenergetskega trga EU, pregled sistema EU za trgovanje z emisijami in posodobitev označevanja energijske učinkovitosti.

Izboljšanje položaja odjemalcev energije

Predlogi Komisije temeljijo na strategiji, ki jo sestavljajo trije stebri:

- omogočanje denarnih prihrankov odjemalcem in njihove dejavne udeležbe na trgu z boljšim obveščanjem in široko izbiro dejavnosti;
- povečanje zaupanja in varstva odjemalcev, kar zadeva pravice odjemalcev energije ter upravljanje, zaščito, zasebnost in varstvo podatkov;
- olajšanje dejavne vloge odjemalcev z optimalno uporabo interoperabilnih pametnih tehnologij.

Nova zasnova elektroenergetskega trga

Da bi dosegli cilje strategije za energetsko unijo, moramo temeljito preoblikovati elektroenergetski sistem EU. Komisija je s sporočilom o preoblikovanju elektroenergetskega trga EU začela javno posvetovanje o tem, kakšna bi morala biti nova zasnova elektroenergetskega trga. Rezultati posvetovanja bodo pomagali povečati zanesljivost oskrbe z energijo, izpolniti pričakovanja odjemalcev ter izkoristiti nove tehnologije, tako da bodo prinesle dejanske koristi. Na podlagi rezultatov se bodo prav tako poiskali načini za spodbujanje naložb, zlasti na področju obnovljivih virov energije.

Sistem EU za trgovanje z emisijami, pripravljen na prihodnost

Komisija je julija predlagala pregled sistema EU za trgovanje z emisijami za obdobje po letu 2020, da bi zagotovila, da bo ta sistem v naslednjem desetletju lahko prevzel pomembno vlogo pri znižanju emisij toplogrednih plinov. Predlog je prvi zakonodajni korak na poti k uresničitvi zaveze EU, da bo do leta 2030 zmanjšala domače emisije toplogrednih plinov za najmanj 40 %. Za mednarodno skupnost je bilo to pomembno sporočilo pred začetkom pariškega vrha o podnebnih spremembah.

SISTEM EU ZA TRGOVANJE Z EMISIJAMI

Vir: Evropska komisija.

Predlog vsebuje tri glavne elemente: pospešeno zmanjševanje emisij po letu 2020; bolj ciljno usmerjena pravila za brezplačno razdelitev pravic do emisij industriji, da se zaščiti njihova konkurenčnost na mednarodnem trgu; povečanje naložb v nizkoogljične inovacije in posodobitev energetskega sektorja.

Sprememba označevanja energijske učinkovitosti zaradi večje jasnosti

Označevanje energijske učinkovitosti EU je vse od svoje uvedbe pred 20 leti spodbujalo razvoj vedno bolj energijsko učinkovitih proizvodov. Tako je sedanja nalepka o energijski učinkovitosti postala prezapletena. Komisija je leta 2015 predlagala vrnitev k prvotni nalepki energijske učinkovitosti z lestvico od A do G, ki je preprostejša in jo potrošniki dobro razumejo.

Strateški načrt za energetsko tehnologijo

Septembra je Komisija sprejela nov strateški načrt za energetsko tehnologijo s predvidenim proračunom v višini do 71,5 milijarde evrov. Z njim naj bi se izboljšale nizkoogljične in nove tehnologije ter znižali stroški, saj bi usklajeval raziskave in pomagal pri financiranju projektov.

Posodobljeni načrt, ki pomeni tehnološko razsežnost energetske in podnebne politike EU, predlaga deset usmerjenih ukrepov na področju raziskav in inovacij, ki bodo pomagali hitreje preoblikovati energetski sistem ter hkrati ustvarili nova delovna mesta in spodbujali rast. Vzpostavljena bo učinkovitejša in preprostejša struktura upravljanja za boljše usklajevanje med nacionalnimi vladami, industrijo in raziskovalnimi ustanovami. Olajšal se bo dostop do financiranja tveganja, s čimer se bodo podprle nove inovacije in uvedle nove tehnologije na trg.

Čezmejno povezan energetski trg

Februarja je Komisija kot del strategije za energetsko unijo predstavila sporočilo o tem, kako do leta 2020 v vseh državah članicah doseči cilj 10-odstotne čezmejne elektroenergetske povezanosti. To pomeni, da bi morala vsaka država članica imeti električne daljnovode, po katerih se lahko vsaj 10 % električne energije, ki jo proizvede v svojih elektrarnah, prenese čez meje v sosednje države članice. Skupno 22 držav članic je že na dobri poti, da bodo dosegle ta cilj, vendar je v nekaterih regijah potrebnih še več čezmejnih povezav.

Marca se je predsednik Komisije pridružil predsednikoma vlad Španije in Portugalske ter predsedniku Francije pri podpisu Madridske deklaracije. Deklaracija utira pot boljši povezanosti Iberskega polotoka s preostalim elektroenergetskim trgom EU. Nova regionalna skupina na visoki ravni za jugozahodno Evropo bo redno spremljala napredek ključnih infrastrukturnih projektov, opredeljenih v Madridski deklaraciji, ter zagotovila ustrezno podporo za lažjo izgradnjo.

Aprila sta predsednika vlad Italije in Malte uradno odprla povezovalni daljnovod za električno energijo med tema državama članicama. Tako je zdaj Malta povezana z evropskim energetskim omrežjem.

(za mizo od leve proti desni) Predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker, francoski predsednik François Hollande, predsednik španske vlade Mariano Rajoy in predsednik portugalske vlade Pedro Passos Coelho med podpisom Madridske deklaracije za boljše povezovanje Iberskega polotoka s preostalim energijskim trgom EU, Madrid, Španija, 4. marca 2015.

Julija so se države članice dogovorile, da bodo iz instrumenta za povezovanje Evrope namenile sredstva za 20 ključnih projektov vseevropske energetske infrastrukture. Proračun tega instrumenta, ki podpira izgradnjo energetske infrastrukture v obdobju 2014–2020, znaša 5,35 milijarde evrov. Junija je bil objavljen drugi razpis za zbiranje predlogov z okvirnim proračunom v višini 550 milijonov evrov.

Oktobra je bil podpisan sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev za izgradnjo povezovalnega plinovoda med Poljsko in Litvo, s katerim se bo končala izolacija regije Baltskega morja.

Predsednik estonske vlade Taavi Rõivas, litovska predsednica Dalia Grybauskaitė, predsednica latvijske vlade Laimdota Straujuma, predsednica poljske vlade Ewa Kopacz in predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker na predstavitvi projekta za povezovalni plinovod med Poljsko in Litvo, Bruselj, 15. oktobra 2015.

Novembra je Komisija sprejela seznam 195 ključnih projektov na področju energetske infrastrukture. Gre za t. i. projekte skupnega interesa, ki bodo prispevali k doseganju energetskih in podnebnih ciljev EU. Za projekte se uporabljajo poenostavljeni postopki izdaje dovoljenj in ugodnejši regulativni pogoji, upravičeni pa so lahko tudi do finančne podpore iz instrumenta za povezovanje Evrope.

Decembra sta bili uradno odprti še dve novi elektroenergetski povezavi med Litvo in Poljsko ter Švedsko. Povezava LitPol Link povezuje kraj Alytus v Litvi s krajem Ełk na Poljskem, povezava NordBalt pa povezuje kraj Nybro na Švedskem s krajem Klaipeda v Litvi. Elektroenergetski trgi baltskih držav bodo prvič povezani z elektroenergetskimi omrežji na Švedskem in Poljskem, kar bo baltskim državam in Poljski omogočilo, da izpolnijo cilj 10-odstotne čezmejne povezanosti.

Podnebne spremembe in pariški sporazum

Decembra je 195 držav sprejelo prvi univerzalni pravno zavezujoč globalni sporazum za boj proti podnebnim spremembam. Sporazum, ki je bil podpisan zaradi prizadevanj EU, zavezuje vse države, da sprejmejo ukrepe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in tako omejijo dvigovanje globalne temperature na precej pod 2 °C nad temperaturami v predindustrijski dobi ter preprečijo najnevarnejše učinke podnebnih sprememb.

Sprejetje novega globalnega podnebnega sporazuma, ki bo pospešil prehod na nizkoogljično svetovno gospodarstvo, je plod večletnih prizadevanj mednarodne skupnosti, da bi dosegla univerzalen večstranski sporazum o podnebnih spremembah.

Luksemburška ministrica za okolje Carole Dieschbourg, kot predstavnica predsedstva Sveta Evropske unije (tretja z leve), in komisar Miguel Arias Cañete (četrti z desne) na čelu predstavnikov t. i. koalicije ambicioznih na pariški konferenci o podnebnih spremembah, Francija, 12. decembra 2015.

Potem ko je pri Kjotskem protokolu sodelovalo omejeno število držav in leta 2009 v Københavnu ni bil dosežen dogovor, je EU vzpostavila široko koalicijo razvitih držav in držav v razvoju, ki so se strinjale z ambicioznim načrtom. Ta koalicija je poskrbela za uspešen izid pariške konference.

Zaveze držav o zmanjšanju emisij, znane kot načrtovani, nacionalno določeni prispevki, so pomenile velik napredek. Države so se počasi začele zavezovati marca, na čelu z EU, prvim večjim gospodarstvom, ki je predstavilo svoj prispevek. EU si je zadala, da bo do leta 2030 izpolnila zavezujoč cilj zmanjšanja emisij v celotnem gospodarstvu za vsaj 40 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990. Ob koncu pariške konference so skoraj vse države na svetu predlagale celovite načrte za zmanjšanje svojih emisij in številne so to storile prvič. To je bil izraz politične volje, kakršnega doslej še ni bilo in je pomenil jasen premik od ukrepanja le peščice držav k ukrepanju vseh.

AMBICIOZNA PODNEBNA POLITIKA DO LETA 2030

Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za najmanj **40 %**

Povečanje deleža obnovljivih virov energije v mešanici energijskih virov na **27 %**

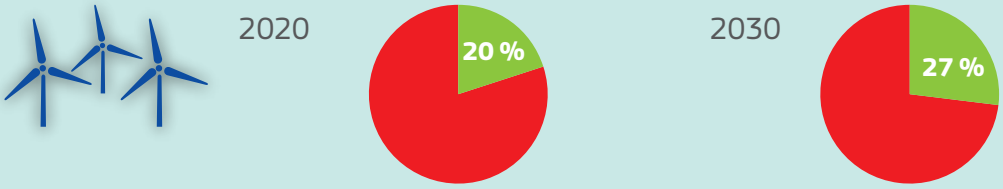

Izboljšanje energijske učinkovitosti za vsaj **27 %**

Vir: Evropska komisija.

Vlade so se v Parizu dogovorile o naslednjih ključnih ukrepih:

- dolgoročno omejiti dvigovanje povprečne globalne temperature na precej pod 2 °C nad temperaturo v predindustrijski dobi in si prizadevati, da dvig temperature ne preseže 1,5 °C;
- prizadevati si, da bi „čim prej“ dosegli najvišjo raven svetovnih emisij toplogrednih plinov in jih po tem hitro začeli zmanjševati v skladu z najboljšimi razpoložljivimi znanstvenimi dognanji, da bi dosegli ravnovesje med viri in ponori toplogrednih plinov v drugi polovici tega stoletja;
- sestati se vsakih pet let in določiti ambicioznejše cilje glede zmanjšanja emisij v skladu z zahtevami znanstvenikov;

- medsebojno obveščanje držav podpisnic in javnosti o napredku pri doseganju ciljev, da se zagotovita preglednost in nadzor;
- razvite države si bodo še naprej prizadevale doseči skupen cilj do leta 2020 zbrati 100 milijard ameriških dolarjev letno, da bi podprle podnebne ukrepe v državah v razvoju, in razširiti ta cilj do leta 2025, ko bo določen nov skupni cilj.

EU je zavezana povečanju podnebne pomoči za države v razvoju

EU in države članice so v letu 2014 državam v razvoju zagotovile sredstva v višini 14,5 milijarde evrov za pomoč pri zmanjševanju emisij toplogrednih plinov in prilagajanju na posledice podnebnih sprememb. Gre za znatno povečanje sredstev, ki kaže na odločenost EU, da prispeva svoj delež k uresničevanju cilja iz leta 2009, ki je do leta 2020 vsako leto prenesti 100 milijard ameriških dolarjev iz razvitih držav v države v razvoju. V obdobju 2014–2020 bo vsaj 20 % proračuna EU namenjenega projektom na področju podnebnih ukrepov. Med letoma 2014 in 2020 se bodo s povprečno 2 milijardama evrov javnih nepovratnih sredstev letno podpirale dejavnosti v državah v razvoju.

Financiranje podnebnih ukrepov EU

Državljani EU podpirajo skupne globalne ukrepe na področju podnebnih sprememb

Posebna javnomnenjska raziskava Eurobarometer o podnebnih spremembah, ki je bila objavljena le nekaj dni pred začetkom podnebnega vrha v Parizu, je pokazala, da so podnebne spremembe še vedno eden od glavnih razlogov za zaskrbljenost med prebivalci EU, saj jih 91 % meni, da gre za resen problem. Več kot devet od desetih prebivalcev v EU (93 %) meni, da bo boj proti podnebnim spremembam učinkovit le, če bodo vse države na svetu ukrepale skupaj.

Podnebne spremembe – ukrepi EU

„Naš notranji trg je v času naraščajoče globalizacije največji adut Evrope. Zato želim, da naslednja Komisija gradi na moči našega enotnega trga in v celoti izkoristi njegov potencial v vseh razsežnostih.“

Jean-Claude Juncker, politične usmeritve, 15. julij 2014

Bolj povezan in pravičnejši notranji trg z okrepljeno industrijsko bazo

Komisija je leta 2015 predstavila načrte, kako nadgraditi moč enotnega trga EU in v celoti izkoristiti njegov potencial. Enotni trg že omogoča lažji dostop do številnih proizvodov in storitev, nižje cene, večje poslovne priložnosti ter višje standarde varnosti in varstva okolja.

Komisija še naprej razvija enotni trg, da bodo evropska podjetja in industrija lahko dosegali uspehe v svetovnem gospodarstvu. Oktobra je začela izvajati strategijo enotnega trga, da bi pomagala ustvariti nove priložnosti za potrošnike in podjetja.

Jeseni je Komisija sprejela načrt za unijo kapitalskih trgov, skupaj z akcijskim načrtom s 33 ukrepi. Ti bodo malim podjetjem pomagali izkoristiti kapitalske trge in poiskati finančna sredstva. Dostop do finančnih sredstev je pomemben del finančne stabilnosti EU.

EU potrebuje tudi okvir za pravično in učinkovito obdavčenje dobička pravnih oseb. To bi pomagalo pravično porazdeliti davčno breme ter spodbujati trajnostno rast in naložbe. Prav tako bi povečalo raznovrstnost virov financiranja in okrepilo gospodarsko konkurenčnost. Komisija je marca predlagala sveženj ukrepov za večjo preglednost na področju obdavčitve dohodkov pravnih oseb. Junija mu je sledil akcijski načrt, da bi uporabili celovit pristop k zagotavljanju pravične in učinkovite obdavčitve dohodkov pravnih oseb. Lani je Komisija v skladu s pravili o državni pomoči začela preiskave o tem, ali so nekatere države članice izbranim podjetjem odobrile davčne ugodnosti.

Strategija za enotni trg

Enotni trg omogoča prost pretok blaga, storitev, kapitala in ljudi. Strokovnjakom in podjetjem ponuja poslovne priložnosti, potrošnikom pa večjo ponudbo in nižje cene. Prebivalci lahko potujejo, živijo, delajo in študirajo, kjer koli želijo. Toda te priložnosti pogosto ostajajo neizkoriščene, bodisi ker pravila enotnega trga niso znana bodisi ker se ne izvajajo ali jih onemogočajo razne neupravičene ovire. Komisija je oktobra sprejela strategijo za enotni trg, v okviru katere so bili predlagani številni ukrepi. Ti bodo oblikovani tako, da bodo omogočali uravnotežen razvoj ekonomije delitve, pomoč za mala in srednja podjetja ter zagonska podjetja, da bodo lahko rasla, s čimer se bo trg brez meja za storitve uveljavil v praksi, obravnavali pa bodo tudi omejitve v maloprodajnem sektorju in preprečevali diskriminacijo potrošnikov in podjetnikov. Strategija bo omogočila tudi posodobitev sistema standardov EU, večjo preglednost, učinkovitost in odgovornost v zvezi z javnimi naročili ter konsolidacijo okvira EU na področju intelektualne lastnine. Vse to bo prineslo praktične koristi za državljane v njihovem vsakdanjem življenju.

Strategija za enotni trg

Strategija se osredotoča na trge proizvodov in storitev. Dopolnjuje prizadevanja Komisije za spodbujanje naložb, izboljšanje konkurenčnosti in dostopa do finančnih sredstev, zagotavljanje ustrezno delujočega notranjega trga z energijo in izkoriščanje priložnosti enotnega digitalnega trga.

Povezovanje enotnega trga

Poročilo o povezovanju enotnega trga in konkurenci za leto 2015, ki ga je Komisija objavila oktobra, vsebuje poglobljeno analizo stanja gospodarskega povezovanja in konkurenčnosti v EU. Čeprav je bila EU lani priča jasnim znakom gospodarskega okrevanja, so potrebne ciljno usmerjene reforme za ponovno vzpostavitev trajnostne gospodarske rasti. Poročilo kaže, da strukturne, vedenjske in regulativne ovire še vedno preprečujejo splošno učinkovitost enotnega trga. Veliko se lahko doseže že z boljšim izvajanjem in izvrševanjem obstoječih predpisov, zlasti na trgih storitev.

Unija kapitalskih trgov

Leta 2015 je Komisija predlagala unijo kapitalskih trgov, da bodo finančni trgi bolj prilagojeni potrebam realnega gospodarstva. Ta pobuda vključuje zmanjšanje razdrobljenosti na finančnih trgih, diverzifikacijo virov financiranja, krepitev čezmejnega pretoka kapitala in boljši dostop do finančnih sredstev za podjetja, zlasti mala in srednja podjetja.

Namen unije kapitalskih trgov je smotrna uporaba davkoplačevalskega denarja za okrepitev gospodarstva EU in v korist potrošnikov v EU. Februarja je bila objavljena zelena knjiga Komisije o oblikovanju unije kapitalskih trgov. Septembra ji je sledil akcijski načrt o uniji kapitalskih trgov,

Sprostitev sredstev za rast Evrope

katerega cilj je doseči napredek na treh glavnih političnih področjih. Prvo politično področje se osredotoča na izboljšanje dostopa do finančnih sredstev za vsa podjetja v EU, zlasti za zagonska podjetja, mala in srednja podjetja ter infrastrukturne projekte. Drugo je usmerjeno v povečanje in diverzifikacijo virov financiranja vlagateljev v EU in po svetu. Tretje vključuje izboljšanje delovanja trgov, da bodo povezave med vlagatelji in tistimi, ki potrebujejo finančna sredstva, učinkovitejše in uspešnejše, tako znotraj držav članic kot prek meja.

Komisija je pripravila tudi predloge za listinjenje za sprostitev kapitala bank za nova posojila. Predlagala je nova pravila za obravnavo infrastrukturnih projektov za spodbujanje naložb, začela posvetovanja o tveganem kapitalu, kritih obveznicah in maloprodajnih finančnih storitvah ter objavila poziv k predložitvi dokazov o kumulativnem učinku veljavne finančne zakonodaje. Novembra je predstavila predlog za posodobitev ureditve za prospekte. Njegov namen je podjetjem olajšati rast s povečanjem kapitala po vsej EU, pri tem pa vlagateljem zagotoviti učinkovito varstvo. Decembra je bil s Svetom dogovorjen splošni pristop glede predlogov listinjenja.

Komisar Jonathan Hill (peti z desne v prvi vrsti) predseduje otvoritveni slovesnosti na londonski borzi, London, Združeno kraljestvo, 2. oktobra 2015.

Bolj pregledna in konkurenčna javna naročila

Z javnimi izdatki za blago, dela in storitve, ki predstavljajo približno 18 % bruto domačega proizvoda EU, so javna naročila ključnega pomena za okrevanje gospodarstva EU. Pregledna in konkurenčna javna naročila na območju enotnega trga ustvarjajo poslovne priložnosti za podjetja EU in prispevajo k ustvarjanju delovnih mest.

Septembra je Komisija nacionalnim, regionalnim in lokalnim organom podala smernice o veljavnih pravilih EU za javna naročila. Te so zasnovane tako, da se organi v kriznih razmerah lahko hitro odzovejo in izpolnijo najnujnejše potrebe po stanovanjih, oskrbi in pomoči, kadar je to potrebno.

Komisija je še naprej podpirala in spodbujala prehod na e-javno naročanje in e-izdajanje računov v državah članicah. To vključuje neposredno podporo v obliki nepovratnih sredstev v okviru instrumenta za povezovanje Evrope ter evropskih strukturnih in investicijskih skladov za razvijanje informacijskih sistemov in izboljšanje interoperabilnosti po vsej EU.

Spodbujanje mobilnosti delavcev

Kljub dejstvu, da več kot osem milijonov državljanov EU dela v drugi državi članici, iskanje zaposlitve v tujini in priznavanje poklicnih kvalifikacij ni vedno lahka naloga. Komisija si je leta 2015 prizadevala za izboljšanje trga dela EU in olajšanje dela strokovnjakom v državi članici EU, ki ni njihova matična država.

Učinkovito in hitro usklajevanje spretnosti in prostih delovnih mest je prednostna naloga. Tako bodo lahko posamezniki in podjetja v EU kar najbolje izkoristili gospodarski potencial nacionalne in čezmejne mobilnosti delovne sile. Portal EURES delavcem omogoča enostaven dostop do zbirke podatkov o prostih delovnih mestih javnih služb za zaposlovanje iz vseh držav članic in jih usklajuje z njihovimi spletnimi prijavami za zaposlitev. Lani sta Evropski parlament in Svet odobrila predlog Komisije za okrepitev sodelovanja na tem področju.

Zaradi nove evropske poklicne izkaznice bo za poklice, kot so medicinske sestre, farmacevti, fizioterapevti in nepremičninski posredniki, lažje delati v državah članicah, ki niso njihove matične države. Leta 2016 bodo strokovnjaki kartico lahko uporabljali kot dokaz, da so opravili upravne preglede in da je njihove poklicne kvalifikacije priznala država članica gostiteljica. Komisija bo hkrati uvedla mehanizem opozarjanja za zaščito ljudi pred strokovnjaki brez kvalifikacij. Za uresničitev tega cilja je Komisija junija sprejela izvedbeno uredbo in si z vsemi državami članicami prizadevala, da bi bila kartica na voljo za uporabo januarja 2016.

Cilj evropskega akta o dostopnosti, ki ga je decembra predlagala Komisija, je izboljšati enotni trg za ključne dostopne proizvode in storitve ter prispevati k socialno-ekonomski udeležbi invalidov. Zahteve glede dostopnosti na ravni EU bi bile tako koristne za približno 80 milijonov državljanov EU z invalidnostjo kot tudi za podjetja, ki želijo poslovati prek meja. To bi privedlo do večje izbire dostopnih proizvodov in storitev po bolj konkurenčnih cenah.

Varstvo intelektualne lastnine

Pri razvijanju gospodarstva, ki temelji na znanju, je varstvo intelektualne lastnine pomembno ne le za spodbujanje inovativnosti in ustvarjalnosti, temveč tudi za razvoj zaposlovanja in konkurenčnosti. EU je leta 2015 dosegla napredek na treh pomembnih področjih – enotni patent, reforma blagovnih znamk in varstvo poslovnih skrivnosti.

Enotni patent bo še posebno pomemben za evropska inovativna zagonska podjetja ter mala in srednja podjetja, ki želijo poslovati prek meja. Veljati bo začel takoj, ko ga bodo ratificirale zadevne države članice. Cilj enotnega patenta je enostavno in cenovno dostopno patentno varstvo po vsej EU. Uvedel bo enoten postopek za registracijo patentov za vse sodelujoče države članice in zmanjšal stroške patentnega varstva v EU v primerjavi z Japonsko, Združenimi državami in drugimi državami.

Registracija blagovne znamke je ključnega pomena za ustvarjanje in zaščito blagovne znamke. Lani sta Evropski parlament in Svet sprejela sveženj Komisije z reformami na področju blagovnih znamk, da bi sistemi registracije blagovnih znamk po vsej EU postali dostopnejši in učinkovitejši za podjetja. Z reformo se bodo izboljšali pogoji za inovativna podjetja, prav tako pa se bo zagotovila učinkovitejša zaščita blagovnih znamk pred ponarejanjem. Sveženj sestavljata uredba, ki bo začela veljati marca 2016, in direktiva, ki se uporablja od januarja 2016.

Evropska podjetja so vse bolj izpostavljena protipravni prilastitvi poslovnih skrivnosti. Komisija je novembra 2013 predlagala sklop skupnih pravil za lažji dostop do civilne tožbe po vsej EU za primere protipravne prilastitve poslovne skrivnosti. Evropski parlament, Svet in Komisija so decembra 2015 dosegli predhodni dogovor o predlogu. Ko bo predlog dobil zakonsko veljavo, bo EU še spodbudnejše okolje za inovacije in poslovanje. Nova pravila bodo pomembna za spodbujanje konkurenčnosti, izboljšanje pogojev za naložbe podjetij v raziskave in inovacije ter spodbujanje izmenjave znanja in izkušenj v EU.

Bolj poštena konkurenca

Uveljavljanje konkurence je eno glavnih orodij za zagotavljanje delovanja enotnega trga. Zagotavljanje poštene konkurence prinaša koristi tako za državljane kot za podjetja, saj podjetjem onemogoča zlorabo njihovega prevladujočega položaja. Poleg tega jih odvrača od kartelnih dogovorov, vključno z določanjem cen, in jim nalaga sankcije. Pomaga tudi preprečevati morebitne protikonkurenčne izide združitev podjetij in zagotavlja, da državna pomoč, dodeljena podjetjem, ne izkrivlja trga.

Karteli ščitijo udeležence pred konkurenco in jim omogočajo, da zaračunavajo višje cene. Za podjetja, ki pri tem sodelujejo, ni več pritiska, da bi izboljšala proizvode ali poiskala učinkovitejše načine za njihovo proizvodnjo. To pa plačajo stranke, saj plačujejo višje cene za nižjo kakovost in slabšo izbiro, kar ima škodljive učinke na konkurenčnost celotnega gospodarstva.

V letu 2015 so se konkurenčnost in inovacije spodbujale z natančnim spremljanjem državne pomoči, in sicer da se prepreči dodeljevanje javnih sredstev podjetjem v težavah, obenem pa ustvarjajo enaki konkurenčni pogoji, ki spodbujajo razvoj bolj inovativnih podjetij. Lani je bila povrnjena nezakonita državna pomoč v višini 6,1 milijona evrov.

Uveljavljanje pravil o državni pomoči se je osredotočilo tudi na prednostne naloge enotnega trga, vključno z energijo, digitalnim in finančnim sektorjem.

Letalska strategija

Komisija si je prizadevala povečati konkurenčnost letalskega sektorja EU, pri tem pa ohraniti visoke varnostne standarde, standarde varovanja in okoljske standarde ter spodbujati inovacije. Predvsem je priporočila, naj se začnejo pogajanja o novih mednarodnih sporazumih, da se državljanom ponudi več povezav po ugodnejših cenah in ustvarijo poslovne priložnosti za podjetja v EU. Letalska strategija EU, ki jo je Komisija najavila decembra, opredeljuje inovacije in digitalne tehnologije, potrebne za bolj učinkovito upravljanje našega zračnega prostora in za izkoriščanje celotnega potenciala trga brezpilotnih zrakoplovov.

Komisarka Violeta Bulc na obisku letališča Zaventem v Belgiji, 2. julija 2015.

Obdavčenje

EU potrebuje okvir za pravično in učinkovito obdavčenje dobičkov pravnih oseb, da bo davčno breme pravično porazdeljeno, da se bodo spodbujale trajnostna rast in naložbe, diverzificirali viri financiranja gospodarstva ter okrepila gospodarska konkurenčnost. Obdavčitev dohodkov pravnih oseb je bistven element pravičnega in učinkovitega davčnega sistema.

MILIJARDE IZGUBLJENIH PRIHODKOV ZA DRŽAVE ČLANICE

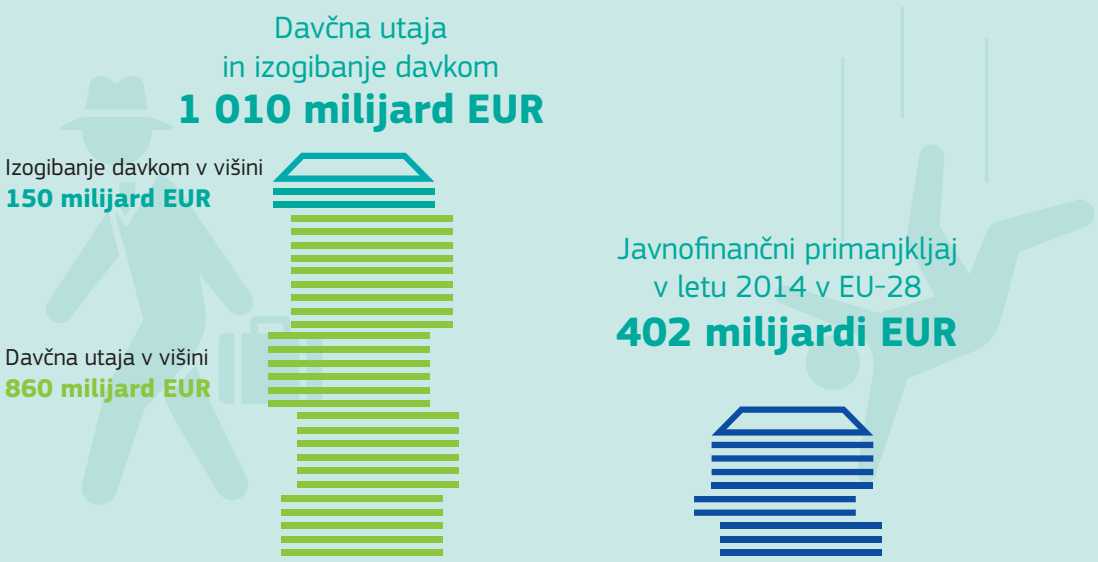

Vir: Evropska komisija.

Preglednost in boj proti izogibanju davkom

Evropski parlament je februarja ustanovil Posebni odbor za davčna stališča in druge ukrepe podobne narave ali s podobnim učinkom, katerega poročilo je sprejel na plenarnem zasedanju 25. novembra. Decembra je Evropski parlament sklenil podaljšati mandat odbora za šest mesecev, da bo ta obravnaval nerešena vprašanja, opredeljena v njegovem poročilu.

Komisarka Margrethe Vestager (desno) sodeluje v izmenjavi mnenj s predsednikom parlamentarnega Odbora za ekonomske in monetarne zadeve Robertom Gualtierijem (levo) in predsednikom parlamentarnega Posebnega odbora za davčna stališča in druge ukrepe podobne narave ali s podobnim učinkom Alainom Lamassourejem (v sredini), Bruselj, 17. septembra 2015.

Komisija je marca predlagala sveženj ukrepov za večjo preglednost na področju obdavčitve dohodkov pravnih oseb po vsej EU. Junija je predstavila akcijski načrt, da bi oblikovala celovitejši pristop k zagotavljanju pravične in učinkovite obdavčitve dohodkov pravnih oseb.

Čeprav države članice same določijo stopnjo davka od dohodkov pravnih oseb na svojem ozemlju, je Komisija v skladu s pravili o državni pomoči začela preiskave o tem, ali so nekatere države članice izbranim podjetjem odobrile davčne ugodnosti.

Komisija je oktobra ugotovila, da sta Luksemburg in Nizozemska odobrila nezakonite selektivne davčne ugodnosti za Fiat in Starbucks. Državama članicama je odredila izterjavo neplačanih davkov. Zneski, ki jih je treba izterjati od vsakega podjetja, so bili ocenjeni na 20 do 30 milijonov evrov.

Komisija je začela tudi preiskavo o državni pomoči v zvezi z davčnimi stališči za podjetje Apple na Irskem ter podjetji Amazon in McDonald's v Luksemburgu. Prav tako je raziskala sistem izdajanja stališč o presežnem dobičku v Belgiji. Razširila je poglobljeno preiskavo davčnega režima glede dobička pravnih oseb v Gibraltarju, da bi lahko dokončala svoje delo in preverila, ali se s prakso davčnih stališč v Gibraltarju kršijo pravila EU o državni pomoči.

Decembra je Svet kot del svežnja, ki ga je predlagala Komisija, sprejel direktivo, katere cilj je izboljšanje preglednosti davčnih stališč, ki jih predložijo države članice. Direktiva bo od držav članic zahtevala, da avtomatično izmenjujejo informacije o vnaprejšnjih davčnih stališčih s čezmejnim učinkom in vnaprejšnjih cenovnih sporazumih. Države članice bodo lahko po potrebi zahtevale dodatne informacije.

„V naslednjih petih letih želim nadaljevati reformo naše ekonomske in monetarne unije, da se ohrani stabilnost naše skupne valute in poveča zbliževanje ekonomskih in fiskalnih politik ter politik trga dela med državami članicami, ki uporabljajo enotno valuto.“

Jean-Claude Juncker, politične usmeritve, 15. julij 2014

Bolj poglobljena in pravičnejša ekonomska in monetarna unija

Evroobmočju se je 1. januarja 2015 kot 19. država članica pridružila Litva.

EU si je vse leto še naprej prednostno prizadevala za dokončanje ekonomske in monetarne unije. S tem naj bi zagotovila boljše in pravičnejše življenje za vse državljane in se pripravila na prihodnje globalne izzive. Evropska blaginja v prihodnosti je odvisna od tega, ali bo evro dosegel svoj potencial za ustvarjanje delovnih mest, rasti, socialne pravičnosti in finančne stabilnosti. Vendar pa je evro politični projekt, ki zahteva politični nadzor in demokratično odgovornost. Evropski parlament je imel v letu 2015 vodilno vlogo pri zagotavljanju take odgovornosti.

EU je napredovala pri vzpostavljanju trdne strukture, potrebne za evroobmočje, ki je drugo največje gospodarstvo na svetu. Kljub napredku v zadnjih letih so razlike v evroobmočju še vedno velike in nedavna kriza je še dodatno poudarila pomanjkljivosti, saj je v evroobmočju 18 milijonov brezposelnih in veliko ljudi je izpostavljenih tveganju socialne izključenosti.

Junija je bilo objavljeno poročilo petih predsednikov o dokončanju ekonomske in monetarne unije. Poročilo je rezultat skupnega razmisleka predsednikov Evropske komisije, Evropskega sveta, Evroskupine, Evropske centralne banke in Evropskega parlamenta.

Kratkoročno predlaga uporabo obstoječih instrumentov in pogodb, da bi izboljšali konkurenčnost in strukturno konvergenco, dosegli odgovorne fiskalne politike na nacionalni ravni in na ravni evroobmočja ter dokončali finančno unijo. Dolgoročno mora biti konvergenčni proces bolj zavezujoč, na primer z dogovorjenimi referenčnimi merili za konvergenco in finančno upravo za evroobmočje. Komisija je oktobra sprejela prvi sveženj ukrepov za začetek izvajanja načrta.

Razvoj ekonomske in monetarne unije

Odkar je januarja 2015 Litva uvedla evro, ga uporablja 19 držav članic in več kot 330 milijonov državljanov. Članicam evroobmočja je zagotovil stabilnost cen in jih zaščitil pred zunanjo volatilnostjo. Je druga najpomembnejša denarna valuta na svetu in predstavlja skoraj četrtino svetovnih deviznih rezerv. Skoraj 60 držav in ozemelj po vsem svetu nanj neposredno ali posredno veže svoje valute.

Podpredsednik Komisije Valdis Dombrovskis in predsednik litovske vlade Algirdas Butkevičius ob vstopu Litve v evroobmočje, Vilna, Litva, 14. januarja 2015.

Po izbruhu gospodarske in finančne krize je EU sprejela nove ukrepe, da bi izboljšala okvir za ekonomsko upravljanje ekonomske in monetarne unije. Okrepila je tudi Pakt za stabilnost in rast ter sprejela nove mehanizme za preprečevanje ekonomskih neravnovesij in boljše usklajevanje ekonomskih politik. Vendar pa je treba te nujne ukrepe uskladiti in dopolniti, da bi čim bolj povečali odpornost ekonomske in monetarne unije na prihodnje krize.

EVRO JE VEČ KOT LE VALUTA

Politični in gospodarski projekt

Evroobmočje
19 držav članic
Več kot 330 milijonov državljanov

Druga najpomembnejša valuta na svetu

1/4 svetovnih deviznih rezerv

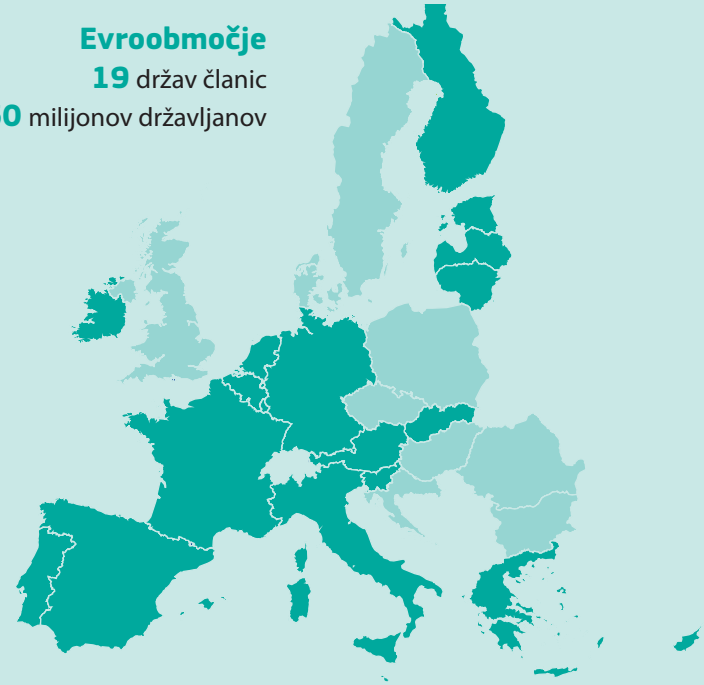

Vir: Evropska komisija.

Predsednik Evropske centralne banke Mario Draghi predstavi nov bankovec za 20 evrov, Frankfurt, Nemčija, 24. februarja 2015.

Trenutno v evroobmočju obstajajo velike razlike. V nekaterih državah članicah je brezposelnost rekordno nizka, v drugih pa rekordno visoka. V nekaterih državah članicah se fiskalna politika lahko uporablja proticiklično, v drugih pa bodo potrebna leta konsolidacije, da si bo fiskalni manevrski prostor opomogel. EU se osredotoča na odpravo te ranljivosti.

Kot je predsednik Komisije Juncker decembra poudaril v svojem nagovoru v Evropskem parlamentu, je evro politični projekt, ki zahteva politično odgovornost in politično polaganje računov. Poudaril je, da Evropski parlament ni le parlament EU, temveč tudi parlament evra. V letu 2015 je Evropski parlament vseskozi tesno sodeloval pri krepitvi ekonomske in monetarne unije. Predsednik Evropskega parlamenta Martin Schulz je imel ključno vlogo pri pripravi poročila petih predsednikov. Podpredsednik Komisije Valdis Dombrovskis se je pogovarjal z Evropskim parlamentom pri pripravi letnega pregleda rasti. Tudi predsednik Juncker je v letu 2015 večkrat spregovoril v Evropskem parlamentu o doseženem napredku pri izvajanju ključnih prednostnih nalog na tem področju.

Komisar Pierre Moscovici nagovori udeležence konference o načrtovanju poti za boljše gospodarske politike v EU, Bruselj, 4. junija 2015.

Poročilo petih predsednikov

Junija je pet predsednikov predstavilo svoje poročilo o tem, kako poglobiti ekonomsko in monetarno unijo z začetkom julija 2015 ter jo dokončati najpozneje do leta 2025. Pet predsednikov, torej predsednik Evropskega parlamenta Martin Schulz, predsednik Evropskega sveta Donald Tusk, predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker, predsednik Evropske centralne banke Mario Draghi in predsednik Evroskupine Jeroen Dijsselbloem, je predstavilo ukrepe, ki jih je treba izvesti v treh fazah.

V prvi fazi bi institucije EU in države članice evroobmočja nadgradile obstoječe instrumente in kar najbolj izkoristile obstoječe pogodbe. To pomeni povečanje konkurenčnosti in strukturne konvergence, dokončanje finančne unije, doseganje in ohranjanje odgovornih fiskalnih politik na nacionalni ravni in na ravni evroobmočja ter krepitev demokratične odgovornosti.

URESNIČITEV VIZIJE ZA PRIHODNOST EKONOMSKE IN MONETARNE UNIJE

Faza 1
„Poglabljanje s prakso“
(1. julij 2015–30. junij 2017)
z uporabo obstoječih instrumentov in pogodb

— nova spodbuda za konvergenco, delovna mesta in rast
— popolna finančna unija
— odgovorna fiskalna politika
— večja demokratična odgovornost (Evropski parlament in nacionalni parlamenti)

Faza 2
„Dokončanje strukture ekonomske in monetarne unije“
(pomlad 2017: bela knjiga Komisije)

— bolj zavezujoč konvergenčni proces
— funkcija stabilizacije za evroobmočje
— okvir, vključen v zakonodajo EU
— finančna uprava za evroobmočje

Končna faza
(do leta 2025)

— poglobljena in resnična ekonomska in monetarna unija

Vir: Evropska komisija.

V drugi fazi bi se dogovorili o daljnosežnejših ukrepih za dokončanje ekonomske in institucionalne strukture ekonomske in monetarne unije. V tej fazi bi proces konvergence postal bolj zavezujoč, npr. s sklopom dogovorjenih skupnih meril, ki bi imela pravni status. Da se v drugi fazi omogoči sodelovanje v mehanizmu odzivanja na pretrese, bi morala vsaka država članica evroobmočja znatno napredovati pri doseganju teh standardov in jih še naprej uporabljati, ko so doseženi.

Ob koncu druge faze in ko so v celoti uvedeni vsi koraki, bi ekonomska in monetarna unija zagotavljala stabilnost in blaginjo za vse državljane v evroobmočju.

Poročilo priznava, da je pomembno zagotoviti dostop državljanov do ustreznega izobraževanja in učinkovitega sistema socialne zaščite, vključno z „minimalno ravnjo socialne zaščite“. Čeprav ni enotne predloge, ki bi jo lahko uporabili, so izzivi po državah članicah pogosto podobni. Med njimi so vključevanje vse več ljudi vseh starosti v delo, doseganje pravega ravnotežja med prožnimi in varnimi pogodbami o zaposlitvi, preusmerjanje davčne obremenitve z dela na druga področja, zagotavljanje prilagojene pomoči za brezposelne, da ponovno vstopijo na trg dela, ter izboljšanje izobraževanja in vseživljenjskega učenja. Da bi zagotovili dolgoročni uspeh ekonomske in monetarne unije, je treba poglobiti povezovanje med nacionalnimi trgi dela. To bo vključevalo poenostavitev geografske in poklicne mobilnosti, vključno z boljšim priznavanjem kvalifikacij, lažji dostop do delovnih mest v javnem sektorju za tuje državljane in boljše usklajevanje sistemov socialne varnosti.

Poročilo priporoča tudi vzpostavitev vseevropskega sistema neodvisnih organov za konkurenčnost, ki bo pomagal usklajevati ekonomske politike in politike konkurenčnosti. Upravljanje evroobmočja je dovolj trdno za usklajevanje in nadzor fiskalnih politik, treba pa ga

je izboljšati na širšem področju konkurenčnosti. Evropski semester in postopek v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji sta prva koraka za odpravo te pomanjkljivosti. Vendar morajo kot del iste gonilne sile vse države članice izboljšati svojo konkurenčnost. Vsaka država članica evroobmočja bi morala ustanoviti nacionalni organ za spremljanje uspešnosti konkurenčnosti in politik konkurenčnosti. To bi pomagalo preprečiti gospodarske razlike in bi povečalo odgovornost za potrebne reforme na nacionalni ravni. Ti organi za konkurenčnost bi morali biti neodvisni, morali pa bi biti pooblaščeni, da ocenjujejo, ali se plače spreminjajo v skladu s produktivnostjo. Primerjati bi morali razvoj v drugih državah članicah evroobmočja in pri glavnih primerljivih trgovinskih partnerjih. Poleg tega bi jih lahko pooblastili, da ocenjujejo napredek pri izvajanju reform za povečanje konkurenčnosti na splošno.

Komisija je oktobra sprejela prvi sveženj ukrepov za začetek izvajanja priporočil iz poročila. Sveženj je vseboval spremenjen pristop k evropskemu semestru, ki vključuje okrepljen demokratični dialog in nadaljnje izboljšave ekonomskega upravljanja. Predlagal je uvedbo nacionalnih odborov za konkurenčnost in svetovalnega Evropskega fiskalnega odbora. Predlagano je bilo tudi enotnejše zastopanje evroobmočja v mednarodnih finančnih institucijah, zlasti v Mednarodnem denarnem skladu. V svežnju so bili določeni koraki, potrebni za dokončanje bančne unije. Ti vključujejo evropski sistem zajamčenih vlog in ukrepe za nadaljnje zmanjšanje tveganja v bančnem sistemu.

Evropsko središče za politično strategijo za predsednika Komisije in kolegij komisarjev pripravlja strokovna in ciljno usmerjena priporočila glede politik. Leta 2015 je objavilo vrsto strateških obvestil. V treh izmed teh obvestil so bili predstavljeni predlogi za izvajanje poročila petih predsednikov.

Bančna unija

Pri izvajanju bančne unije je bil dosežen znaten napredek. To je eno od ključnih področij EU, ki so potrebna, da bi poglobila ekonomsko in monetarno unijo. Evropska centralna banka je prevzela vlogo bančnega nadzornika za bančno unijo. Enotni mehanizem nadzora, ki deluje v prostorih banke, je leta 2015 dopolnil prvo polno leto delovanja. S postopkom nadzornega pregleda in vrednotenja je vseh 123 centralno nadzorovanih bank prejelo nasvete glede njihovega kapitala in struktur upravljanja. Poleg tega so bile usklajene številne nadzorne prakse in politike.

Komisija je novembra za bančne vloge predlagala evropski sistem zajamčenih vlog in določila nadaljnje ukrepe za zmanjšanje preostalega tveganja v bančnem sektorju. Ti ukrepi so bili določeni v poročilu petih predsednikov. Bančna unija je bila ustanovljena, da bi podkrepila zaupanje v sodelujoče banke. Evropski sistem zajamčenih vlog bo okrepil bančno unijo, izboljšal zaščito imetnikov bančnih vlog, povečal finančno stabilnost in dodatno zmanjšal povezavo med bankami in državami. Predlog za sistem temelji na nacionalnih sistemih zajamčenih vlog. Dostop do sistema bi bil mogoč le, če se skupno dogovorjena pravila izvajajo v celoti.

Sistem bi se razvijal sčasoma in v treh fazah. V prvi fazi bi pozavarovali nacionalne sisteme zajamčenih vlog, po treh letih pa bi prešli na sistem sozavarovanja, v katerem bi se prispevek evropskega sistema zajamčenih vlog sčasoma in postopno povečeval. Končna faza bi vključevala celotni evropski sistem zajamčenih vlog in je načrtovana za leto 2024.

Posamezni imetniki vlog bodo še naprej deležni enake ravni zaščite (100 000 evrov). Evropski sistem zajamčenih vlog bi bil obvezen za države članice evroobmočja, katerih banke so vključene v enotni mehanizem nadzora, hkrati pa bi bil odprt tudi za druge države članice, ki se želijo pridružiti bančni uniji.

Decembra je medvladni sporazum o enotnem mehanizmu za reševanje ratificiralo zadostno število držav članic. Zato je Enotni odbor za reševanje začel v celoti delovati januarja 2016. Odbor je bil ustanovljen leta 2015, njegova naloga pa je reševanje bank v težavah v evroobmočju. Sporazum je tudi pomenil, da se bo Enotni sklad za reševanje bank začel polniti s prispevki nacionalnih skladov za reševanje v evroobmočju.

DOKONČANJE BANČNE UNIJE

Enotni pravilnik

Z novimi pravili bodo banke bolje kapitalizirane in tveganja bolje nadzorovana

Enotni nadzor

Evropska centralna banka nadzoruje +/– 130 pomembnih bank; nacionalni nadzorniki tesno sodelujejo v okviru integriranega sistema

Enotno reševanje

Če so bila vsa ostala sredstva neuspešna, se Enotni odbor za reševanje lahko odloči za reševanje propadajoče banke, s podporo sklada, v katerega vplačujejo same banke (ne več davkoplačevalci)

Evropski sistem zajamčenih vlog

Nova pravila, ki jamčijo za prihranke državljanov v bankah

Vir: Evropska komisija.

Bonitetna ureditev finančnih trgov in institucij

Komisija je še naprej spremljala in analizirala razvoj finančnega sektorja v državah članicah EU in po svetu, da bi opredelila morebitne vire sistemskega tveganja in priporočila blažilne ukrepe.

V zadnjih letih je bilo vloženega veliko truda v krepitev finančnih institucij v EU. Uvedeni so bili novi regulativni in nadzorni okviri. Tudi same finančne institucije so storile veliko za povečanje svoje odpornosti, da bi bile v skladu z novimi regulativnimi standardi ter izpolnile pričakovanja trga.

Finančni trgi

Pravila, ki urejajo trgovanje s finančnimi instrumenti, so bila okrepljena, prav tako tudi sankcije za zlorabo trga. Okrepljena je bila tudi zaščita vlagateljev v kolektivne investicijske sklade ter skleniteljev zavarovanj. Trgi financiranja z vrednostnimi papirji so postali preglednejši in dosežen

Močnejša bančna unija

je bil napredek pri izpolnjevanju obveznosti EU, sprejetimi v sklopu G20, za kliring izvedenih finančnih instrumentov.

Nadzor državne pomoči in zagotavljanje poštene konkurence

Nadzor državne pomoči ima pomembno vlogo pri zagotavljanju enakih konkurenčnih pogojev v okviru bančne unije. Od začetka krize je v EU državno pomoč prejelo 112 bank, kar predstavlja približno 30 % bančnega sistema EU v sredstvih. Države članice so banke podprle z vložkom v višini 671 milijard evrov kapitala (5 % bruto domačega proizvoda EU) in 1 288 milijard evrov oziroma 10 % bruto domačega proizvoda z jamstvi in drugo likvidnostno podporo. Večina bank, ki je med krizo prejela pomoč, si je opomogla, potem ko je izvedla znaten del svojih načrtov prestrukturiranja. Pomoč je bila namenjena za zavarovanje prihrankov državljanov, preprečitev stečaja in posledično zloma bančnega sistema po vsej celini.

Komisija ostaja zelo pozorna glede trga finančnih storitev, na področju izvedenih finančnih instrumentov in plačilnih storitev. Februarja je Komisija borznemu posredniku ICAP s sedežem v Združenem kraljestvu naložila denarno kazen v višini 14,96 milijona evrov, ker je bil udeležen v več kartelih v sektorju obrestnih izvedenih finančnih instrumentov v jenih.

Trgi delujejo za potrošnike

Več kot 40 % negotovinskih plačil se opravi s plačilnimi karticami. Večstranske medbančne provizije za plačevanje s karticami lahko privedejo do višjih cen za potrošnike. Junija je začela veljati uredba o večstranskih medbančnih provizijah, ki določa omejitve višine provizij za uporabo kartičnih plačil in trgovcem olajšuje uporabo bank v drugih državah članicah, ki ponujajo nižje cene.

Leta 2015 sta Evropski parlament in Svet končala tudi pogajanja o revidirani direktivi o plačilnih storitvah, s katero se bodo odprle poslovne priložnosti za nebančne akterje, kot so podjetja, ki sprožajo spletna plačila. Na področju zavarovanja je bila zaradi političnega dogovora glede direktive o distribuciji zavarovanj dosežena večja učinkovitost, varnost in preglednost za potrošnike.

Socialna razsežnost ekonomske in monetarne unije

Socialni dialog

Ena izmed ključnih sprememb evropskega semestra za leto 2015 je bila povečanje vloge socialnih partnerjev pri oblikovanju ter izvajanju politik in reform. Zaradi tega je bil med drugim potreben večji poudarek na gradnji zmogljivosti. Novi pristop je bil objavljen marca na konferenci na visoki ravni, ki so se je udeležili voditelji EU in nacionalne organizacije socialnih partnerjev. Udeležili so se je tudi predsednik Evropskega parlamenta Martin Schulz, predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker, podpredsednik Komisije Valdis Dombrovskis, komisarka Marianne Thyssen in latvijski minister za socialne zadeve Uldis Augulis. Komisija zdaj neposredno z organizacijami socialnih partnerjev

Predsednica BusinessEurope Emma Marcegaglia, komisarka Marianne Thyssen, podpredsednik Komisije Valdis Dombrovskis in generalna sekretarka Evropskega centra za delodajalce in podjetja, ki zagotavljajo javne storitve, Valeria Ronzitti na konferenci na visoki ravni o novem začetku socialnega dialoga, Bruselj, 5. marca 2015.

razpravlja o analizah iz poročil držav članic. Socialni partnerji so postali tesneje vključeni tudi v politiko in pripravo zakonodaje. Z njimi so bila opravljena posvetovanja o pomembnih pobudah, kot sta naložbeni načrt in energijska unija.

Minimalni dohodek

Poročilo petih predsednikov priznava, da je pomembno zagotoviti, da imajo vsi državljani dostop do ustreznega izobraževanja in učinkovitega sistema socialne zaščite, vključno z „minimalno ravnjo socialne zaščite“.

Ta vprašanja se spremljajo v okviru evropskega semestra. Komisija pri spodbujanju ustreznih shem minimalnega dohodka sodeluje z državami članicami s svojimi priporočili za posamezne države. Komisija je lani sodelovala tudi pri dveh pilotnih projektih, ki bosta pomagala razviti sheme minimalnega dohodka v državah članicah. Evropska mreža za minimalni dohodek je dveletni projekt, s katerim naj bi dosegli soglasje o ukrepih, potrebnih za vzpostavitev sheme minimalnega dohodka. Evropska mreža za referenčne proračune je pobuda Evropskega parlamenta za razvoj skupne metodologije in referenčnih proračunov za regije glavnih mest držav članic.

Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim

Leta 2015 je Komisija sprejela še zadnje nacionalne operativne programe za Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim. Sklad obsega financiranje EU v višini 3,8 milijarde evrov, skupaj s skoraj 0,7 milijarde evrov nacionalnega sofinanciranja in je namenjen za ljudi v EU, ki najbolj potrebujejo pomoč, za obdobje od leta 2014 do leta 2020. Sklad države članice podpira pri njihovih prizadevanjih, da pomagajo najbolj ogroženim ljudem v EU in tistim, ki jih je gospodarska in socialna kriza najbolj prizadela. Pomaga blažiti najhujše oblike materialne prikrajšanosti in pomembno prispeva k boju proti revščini in socialni izključenosti z zagotavljanjem hrane, materialne pomoči ter dejavnosti socialnega vključevanja najbolj ogroženim.

„Komisija bo v času mojega predsedovanja izpogajala razumen in uravnotežen trgovinski sporazum z Združenimi državami Amerike v duhu vzajemnih in obojestranskih koristi in preglednosti ... Vendar bom tudi zelo jasen, da ne bom žrtvoval evropskih standardov na področju varnosti, zdravja, socialne varnosti in varstva podatkov ali naše kulturne raznolikosti na oltarju proste trgovine."

Jean-Claude Juncker, politične usmeritve, 15. julij 2014

Razumen in uravnotežen prostotrgovinski sporazum z ZDA

Tudi v letu 2015 so bila pogajanja z Združenimi državami o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe eden največjih izzivov EU. Lani so se zvrstili štirje krogi pogajanj in na številnih področjih je bil dosežen napredek. Komisija je jasno izrazila, da mora vsakršen sporazum zagotoviti ohranitev veljavnih visokih evropskih standardov na področju zaščite. V okviru gospodarskih odnosov je trgovina med EU in ZDA najobsežnejša na svetu. Glede na neodvisne študije in obstoječe trgovinske sporazume EU bi nov sporazum o prosti trgovini z Združenimi državami pripomogel k ustvarjanju rasti, znižanju cen in omogočanju večje izbire blaga in storitev za potrošnike.

Da bi odpravili pomisleke civilne družbe, je Komisija zagotovila, da so pogajanja bolj odprta in pregledna kot kdaj koli prej. Vse leto je sodelovala z deležniki, objavljala besedila s pogajanj ter zagotavljala podrobne informacije o pogajanjih.

EU je vseskozi še naprej dejavno izvajala svojo trgovinsko politiko. Prizadevala si je ohraniti svetovni trgovinski sistem in imela je dejavno vlogo v Svetovni trgovinski organizaciji. Komisija je jeseni objavila svojo novo trgovinsko in naložbeno strategijo.

Odpiranje trgov s ključnimi partnerskimi državami je ostalo osrednji element trgovinske politike EU, ki je nadaljevala pogajanja o sporazumih o prosti trgovini tudi z drugimi državami, na primer Japonsko in Vietnamom. Sporazum z Vietnamom je bil sklenjen leta 2015. EU je v okviru Svetovne trgovinske organizacije prav tako sodelovala pri večstranskih pogajanjih o sporazumu o trgovini s storitvami in sporazumu o okoljskem blagu.

Čezatlantsko partnerstvo za trgovino in naložbe kot gonilna sila za nova delovna mesta in rast

EU je eno najbolj odprtih gospodarstev na svetu. Odprta trgovina krepi njeno gospodarstvo, ustvarja delovna mesta, potrošnikom omogoča večjo izbiro in kupno moč ter pomaga podjetjem, da so konkurenčna v tujini. Leta 2015 je bilo več kot 31 milijonov delovnih mest v EU odvisnih od izvoza v tretje države. Jasno je, da mora biti trgovina ključni element strategije EU za delovna mesta in rast. Od izvoza v Združene države je odvisnih približno 5 milijonov delovnih mest v državah članicah, s čimer so Združene države največji izvozni trg EU. Tesnejše gospodarske vezi z Združenimi državami so zato ključnega pomena za EU. Kar pa ne pomeni, da bo čezatlantsko partnerstvo za trgovino in naložbe dogovorjeno za vsako ceno. EU bo ohranila neodvisnost regulatorjev, previdnostno načelo in pravico vlad do sprejemanja zakonodaje za zaščito ljudi in okolja.

NOV ZAGON ZA NAJMOČNEJŠE GOSPODARSKO PARTNERSTVO NA SVETU

EU je v ZDA izvozila približno **314 milijard EUR** v blagu in **194 milijard EUR** v storitvah

Združene države Amerike so skupaj v EU vložile **1 811 milijard EUR**, zaradi česar so vodilna tuja vlagateljica v EU

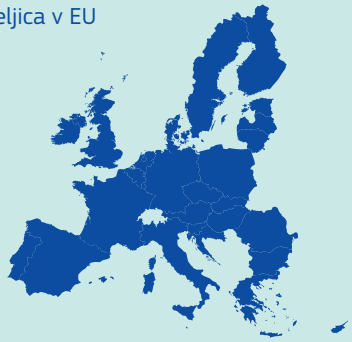

EU je iz ZDA uvozila približno **196 milijard EUR** v blagu in **188 milijard EUR** v storitvah

EU je najpomembnejša tuja vlagateljica v ZDA s stanjem neposrednih tujih naložb **1 985 milijard EUR**

EU in ZDA sta skupaj predstavljali približno **polovico svetovnega bruto domačega proizvoda**, **četrtino svetovnega uvoza** in **četrtino svetovnega izvoza**

Svetovni bruto domači proizvod
46 %

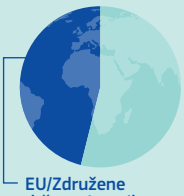

Svetovni uvoz
25 %

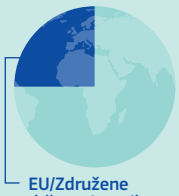

Svetovni izvoz
24 %

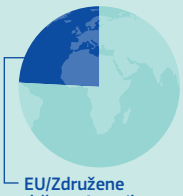

Vir: Eurostat.

Kaj je izpogajala EU

EU si je ves čas pogajanj o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe še naprej prizadevala za svoje cilje:

- znižanje carin v vseh sektorjih;
- odprava trgovinskih ovir, ki niso povezane s carinskimi mejami;
- oblikovanje pravil za lažji in bolj pošten uvoz, izvoz in naložbe.

Boljši dostop do trga ZDA

Lani je EU nadaljevala pogajanja o boljšem dostopu podjetij iz EU na trg ZDA z odpravo carin in drugih trgovinskih ovir ter z omogočanjem novih trgovinskih in naložbenih priložnosti na novih področjih. To velja za vsa podjetja v EU, ne glede na to, kako majhna ali velika so, ali glede na to, kaj prodajajo.

S čezatlantskim partnerstvom za trgovino in naložbe bi lahko podjetja iz EU povečala izvoz v ZDA ter uvoz blaga in storitev, ki jih potrebujejo za svoje končne proizvode. Storitve predstavljajo več kot 70 % gospodarstva, vendar se podjetja v EU še vedno srečujejo z ovirami, ko svoje storitve poskušajo prodati na trgu ZDA. Na trg Združenih držav pride 13 % kmetijskega izvoza EU, predvsem proizvodi z visoko dodano vrednostjo. EU upa, da bo s partnerstvom ta izvoz mogoče še povečati. V okviru partnerstva EU tudi želi, da bi podjetja v EU lahko sodelovala pri javnih naročilih ZDA pod enakimi pogoji kot podjetja v ZDA.

Regulativno sodelovanje – zmanjšanje birokracije in stroškov brez zniževanja standardov

EU je poskusila uvesti novost v zvezi s trgovinskim sporazumom, in sicer da bi zakonodajalci v EU in ZDA sodelovali veliko tesneje kot doslej. Za izvoz v ZDA morajo podjetja v EU upoštevati pravila in standarde ZDA. Ta pravila in standardi pogosto zagotavljajo enako raven varnosti ali kakovosti, vendar se razlikujejo po svojih tehničnih podrobnostih, kot so barva žic ter vtiči in vtičnice, ki se uporabljajo na različnih straneh Atlantika. V nekaterih primerih pregledi glede tehničnih zahtev po nepotrebnem ponavljajo preglede, že opravljene na drugi strani Atlantika. Ti dejavniki so lahko zelo dragi, zlasti za manjša podjetja in potrošnike. S sodelovanjem pri predpisih bi lahko znižali te stroške, hkrati pa ohranili stroge ravni zaščite za ljudi in okolje v EU.

Obstajajo številna področja, na katerih bi regulativno sodelovanje v okviru čezatlantskega partnerstva za trgovino in naložbe lahko prineslo koristi, na primer boljše sodelovanje za odobritev, spremljanje in odpoklic medicinskih pripomočkov, vključno s srčnimi spodbujevalniki, skenerji in rentgenskimi napravami. EU želi, da bi zakonodajalci na obeh straneh Atlantika tesneje sodelovali pri svojih prizadevanjih za varna in učinkovita zdravila, ki so na voljo potrošnikom. Zaradi zagotavljanja varnosti in kakovosti farmacevtskih izdelkov organi EU in ZDA redno pregledujejo proizvodne obrate. Vzajemno priznavanje takšnih pregledov bi zmanjšalo bremena za proizvajalce in omogočilo učinkovitejšo uporabo inšpekcijskih virov EU.

EU je nadaljevala pogajanja za spodbujanje izvoza hrane, hkrati pa ščitila stroge evropske standarde in upoštevala odločitve o vprašanjih, kot sta uporaba gensko spremenjenih organizmov ter uporaba protimikrobne obdelave in hormonov v živinoreji.

EU je tudi nadaljevala pogajanja z Združenimi državami o tem, kako spodbujati mednarodno sodelovanje na področju regulativnih vprašanj.

Pravila trgovanja za lažji izvoz, uvoz in naložbe

EU si je še naprej prizadevala vzpostaviti nova ali nadalje razviti obstoječa pravila trgovanja, da bi pomagala vsem podjetjem v EU v celoti izkoristiti prednosti čezatlantskega partnerstva za trgovino in naložbe.

V okviru partnerstva EU namerava:

- zagotoviti, da lahko manjša podjetja v celoti izkoristijo prednosti sporazuma;
- spodbujati svobodno in pošteno konkurenco, vključno s pravili, s katerimi bi podjetjem preprečili nedovoljeno dogovarjanje o cenah ali zlorabo tržne moči;
- pomagati podjetjem, da prihranijo čas in denar za birokracijo v carinskih postopkih;
- podjetjem omogočiti dostop do trajnostnih virov energije in surovin, ki jih potrebujejo;
- zaščititi intelektualno lastnino podjetij EU;
- postaviti trajnostni razvoj v središče sporazuma.

EU želi, da bi podjetja vlagala z zaupanjem, vedoč, da so zaščitena, če bi šlo kaj narobe. Javno posvetovanje o mehanizmu za reševanje sporov med vlagatelji in državo je pokazalo, da obstaja vsesplošno pomanjkanje zaupanja v poštenost in nepristranskost predlaganega mehanizma. Na podlagi znatnega prispevka Evropskega parlamenta, držav članic, nacionalnih parlamentov in deležnikov je Komisija septembra predlagala nov sistem sodišča za naložbe, ki bo nadomestil mehanizem za reševanje sporov med vlagatelji in državo v vseh tekočih in prihodnjih pogajanjih o naložbah EU, vključno s pogajanji o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe. Sistem sodišča za naložbe, ki temelji na enakih ključnih elementih kot domača in mednarodna sodišča, uveljavlja pravico vlad do zakonodajnega urejanja ter zagotavlja preglednost in odgovornost.

Kako so potekala pogajanja

Komisija se je o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe pogajala na podlagi mandata, o katerem so se soglasno dogovorile vlade vseh držav članic, podprl pa ga je Evropski parlament. Pogajanja so se začela junija 2013. Med Komisijo in Združenimi državami so leta 2015 potekala v štirih krogih, in sicer februarja in julija v Bruslju, aprila v New Yorku ter oktobra v Miamiju. Nadaljevala se bodo leta 2016. Pogajalci so dosegli napredek na številnih področjih. Čeprav je bil cilj predloga doseči hiter dogovor, je EU vedno dala jasno vedeti, da je pomembneje doseči dober sporazum kot pa zaključiti pogajanja v najkrajšem možnem času.

Komisija je na posebnem spletnem mestu objavila svoj začetni predlog za pravno besedilo, pa tudi dokumente o stališču, ki so določali in opisovali pristop EU na vseh pogajalskih področjih. Poleg tega je Komisija objavila na stotine dokumentov o partnerstvu, v katerih je razložila cilje in potencialno vsebino sporazuma. Ti ukrepi so se še naprej izvajali tudi v času pogajanj, zaradi česar so ta pogajanja najbolj pregledna v zgodovini trgovinskih sporazumov EU.

Komisarka Cecilia Malmström predstavlja najnovejši razvoj dogodkov na področju pogajanj o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe, Evropski parlament, Strasbourg, 7. julija 2015.

Kot je običajno pri pogajanjih o trgovinskem sporazumu, je Komisija izkoristila tedenske seje Odbora Sveta za trgovinsko politiko, da je vlade držav članic obveščala o napredku pri pogajanjih. Komisija je o pogajanjih obveščala tudi Evropski parlament, zlasti njegov Odbor za mednarodno trgovino. Komisarka za trgovino Cecilia Malmström in pogajalci EU so redno odgovarjali na vprašanja v Evropskem parlamentu in njegovih odborih. Države članice in poslanci Evropskega parlamenta so imeli dostop do pogajalskih dokumentov v skladu z dogovorjenimi postopki.

S tem je bil vseskozi zagotovljen demokratični nadzor nad pogajanji. Hkrati pa so bili tako vlade 28 držav članic kot neposredno izvoljeni poslanci Evropskega parlamenta v celoti obveščeni o trenutnem stanju pogajanj ter o pogajalskih izhodiščih EU. Evropski parlament je pozorno spremljal pogajanja in 14 odborov je pripravilo poročila o pogajanjih. Evropski parlament je julija odobril resolucijo, s katero je ponovno poudaril svojo podporo pogajanjem in podal vrsto priporočil za Komisijo.

Pogajanja o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe so zbudila veliko zanimanje medijev in javnosti. Komisija je pozdravila razprave o predlaganem sporazumu. Še posebno je bila dejavna pri obveščanju o pogovorih in razlagah, za kaj si prizadeva EU. Obravnavala je tudi pomisleke glede negativnih učinkov partnerstva. Komisija si je zelo prizadevala, da bi vsi deležniki lahko neposredno sodelovali s pogajalci. Na primer, v okviru sredstev, ki so bila na voljo, so se njena pogajalska skupina in drugo osebje odzivali na vabila na javna srečanja in razprave po vsej EU, ki so jih organizirali poslanci, nacionalni, regionalni in lokalni organi ter interesne skupine.

Komisarka Cecilia Malmström med dialogom z državljani razpravlja o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe, Varšava, Poljska, 18. septembra 2015.

Med vsakim krogom pogajanj so pogajalci EU in ZDA sklicali skupne sestanke z več sto deležniki. Na teh srečanjih so imeli udeleženci možnost sodelovati v izmenjavi mnenj s pogajalci in predložiti svoja stališča. Kot del svojega dolgoletnega strukturiranega dialoga s civilno družbo je Komisija po krogih pogajanj aprila in oktobra v Združenih državah maja in decembra v Bruslju organizirala srečanja z več kot 100 predstavniki številnih organizacij. Komisija je maja organizirala tudi srečanje v okviru dialoga s civilno družbo o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe, ki se ga je udeležilo 133 predstavnikov različnih organizacij. Med pogajanji se je Komisija opirala na močno 16-člansko svetovalno skupino, ki jo je ustanovila posebej zato, da bi zagotovila dodatna strokovna mnenja za pogajalce EU. Skupino sestavljajo moški in ženske, ki zastopajo različne interese, od okolja, zdravstva, potrošnikov in skupin delojemalcev do različnih gospodarskih sektorjev.

Dogovorjeno končno besedilo bo začelo veljati šele, če ga bosta odobrila Evropski parlament in Svet.

Svetovna trgovina na splošno

EU je največja izvoznica in uvoznica blaga in storitev na svetu. Mala in srednja podjetja imajo pomembno vlogo, saj jih več kot 600 000 predstavlja tretjino celotnega izvoza EU. Izvoz EU zagotavlja delovna mesta za 31 milijonov prebivalcev EU, od tega 6 milijonov v malih in srednjih podjetjih. Na splošno je eno od sedmih delovnih mest v EU odvisno od izvoza.

Cilj trgovinske politike EU je zagotoviti odprt mednarodni trgovinski sistem, ki temelji na pravilih, in odpreti nove trge za izvoz. Hkrati odprt trgovinski sistem prispeva k zagotavljanju dostopa podjetij EU do surovin, komponent in storitev, ki jih potrebujejo. To je izredno pomembno v današnjem svetu globalnih vrednostnih verig, v katerih večina končnih izdelkov vsebuje dodano vrednost v več državah.

Komisija je jeseni objavila svojo novo trgovinsko in naložbeno strategijo. EU se je še naprej dejavno udejstvovala pri številnih multilateralnih in plurilateralnih trgovinskih pobudah. Še naprej si je zavzeto prizadevala za napredek pri pogajanjih v Svetovni trgovinski organizaciji, vključno z decembrsko ministrsko konferenco v Nairobiju. EU je leta 2015 dosegla trgovinski sporazum v vrednosti 1 bilijona evrov s Kitajsko, z Združenimi državami in veliko večino članic Svetovne trgovinske organizacije za odpravo carin za 201 visokotehnološki izdelek. EU je bila še naprej vodilna udeleženka tekočih plurilateralnih trgovinskih pogajanj o sporazumu o trgovini s storitvami med 23 članicami Svetovne trgovinske organizacije. Julija je skupaj s 13 drugimi članicami Svetovne trgovinske organizacije začela pogajanja za odpravo ovir za trgovino in naložbe v „okolju prijazno“ blago, storitve in tehnologije.

Na dvostranski ravni je EU avgusta dosegla politični sporazum z Vietnamom o sklenitvi sporazuma o prosti trgovini. Napredek je bil dosežen pri pogajanjih o sporazumu o prosti trgovini z Japonsko ter o sporazumu o naložbah s Kitajsko. Maja sta se EU in Mehika dogovorili, da se bosta pripravili na začetek pogajanj za nadgraditev sporazuma o prosti trgovini iz leta 2000. Decembra je EU začela pogajanja za prostotrgovinski sporazum s Filipini. EU, Rusija in Ukrajina so še naprej iskale rešitve, s katerimi bi odpravile pomisleke Rusije glede izvajanja pridružitvenega sporazuma / poglobljenega in celovitega sporazuma o prosti trgovini med EU in Ukrajino. Opredelile so številne potencialne praktične rešitve in se strinjale, da bodo nadaljevale pogovore.

POGLAVJE **7**

„V okviru pristojnosti Komisije bom zagovarjal naše skupne vrednote, načelo pravne države in temeljne pravice ter ustrezno upošteval raznolikost ustavnih in kulturnih tradicij 28 držav članic.“

Jean-Claude Juncker, politične usmeritve, 15. julij 2014

Območje pravosodja in temeljnih pravic, zasnovano na medsebojnem zaupanju

EU je v letu 2015 še naprej razvijala svoje politike na področju sodnega varstva, temeljnih pravic in državljanstva. Osnovane so na temeljnih vrednotah EU, kot so demokracija, svoboda, strpnost in vladavina prava. Državljani EU morajo imeti polno zaupanje, da sta njihova svoboda in varnost dobro varovani povsod v EU.

Komisija je aprila predstavila evropsko agendo za varnost. Agenda se osredotoča na področja, na katerih lahko EU prispeva k izboljšavam, kot so boljša izmenjava informacij ter okrepljeno policijsko in pravosodno sodelovanje.

Po terorističnih napadih v Parizu januarja in novembra so države članice sklenile, da se bodo skupaj borile proti terorizmu. Sprejele so ukrepe za boj proti radikalizaciji, prekinitev financiranja terorizma ter okrepitev sodelovanja med Europolom, agencijo EU na področju kazenskega pregona, in Eurojustom, agencijo EU za pravosodno sodelovanje.

Na področju pravosodja je Komisija izpolnila svojo zavezo, da bo dokončala reformo varstva podatkov v EU, s čimer bo zagotovila boljše varstvo osebnih podatkov državljanov (glej poglavje 2). Komisija je prav tako naredila korak bližje k ustanovitvi Evropskega javnega tožilstva, katerega naloga bo preiskovanje in pregon goljufij, ki škodijo finančnim interesom Unije.

Komisija je zaključila pogajanja o krovnem sporazumu med EU in ZDA o varstvu podatkov. S sporazumom bodo varovani osebni podatki, preneseni med EU in Združenimi državami za namene preprečevanja, odkrivanja, preiskovanja in pregona kaznivih dejanj, vključno s terorizmom. Prav tako bo državljanom EU omogočil, da izkoristijo možnost za uveljavljanje pravnih sredstev v sodnih postopkih v Združenih državah v skladu z ameriško zakonodajo.

Evropska agenda za varnost

Od decembra 2014 sta policijsko in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah del običajnega pravnega reda EU. Komisija je aprila 2015 predlagala evropsko agendo za varnost za obdobje 2015–2020. Agenda bo podpirala sodelovanje držav članic pri odpravljanju varnostnih groženj in okrepitvi skupnih prizadevanj v boju proti terorizmu, organiziranemu kriminalu in kibernetski kriminaliteti. V njej so določeni ukrepi za zagotovitev varnosti in učinkovitejše reševanje perečih groženj.

Ena od ključnih prednostnih nalog agende je ustanovitev centra odličnosti za zbiranje in širjenje strokovnega znanja o preprečevanju radikalizacije. Center bo nadaljeval delo omrežja EU za ozaveščanje o radikalizaciji. Pri tem se bo osredotočil na krepitev izmenjave izkušenj med strokovnjaki, ki se ukvarjajo s preprečevanjem radikalizacije in nasilnega ekstremizma na lokalni ravni.

Poleg tega je v okviru agende v letu 2016 predvidena dopolnitev okvirnega sklepa o terorizmu, da bi se učinkoviteje spoprijeli s pojavom tujih borcev in na tem področju okrepili sodelovanje s tretjimi državami.

Komisija je decembra v skladu z evropsko agendo za varnost in kot odziv na novembrske napade v Parizu sprejela predlog direktive o boju proti terorizmu.

Bistvena elementa evropske agende za varnost sta preprečevanje pranja prihodkov iz kaznivih dejanj in prekinitev financiranja terorističnih organizacij. Komisija je predlagala razširitev sodelovanja med oblastmi v EU pri prizadevanjih za prekinitev virov financiranja za storilce kaznivih dejanj. Maja sprejet sveženj ukrepov za boj proti pranju denarja se osredotoča na večjo učinkovitost in boljšo preglednost, da bi se odpravile vrzeli, storilcem kaznivih dejanj in teroristom pa preprečilo zlorabljanje finančnega sistema.

Ena od prednostnih nalog evropske agende o varnosti je prav tako boj proti teroristični propagandi na internetu. Komisija je okrepila dialog z industrijo informacijske tehnologije v zvezi s sovražnim govorom in spletnim hujskanjem k nasilju in sovraštvu.

Med druge prednostne naloge agende sodita tudi opredelitev načinov za premagovanje ovir pri preiskavah kaznivih dejanj na spletu in krepitev obstoječih orodij za boj proti kibernetskemu kriminalu.

Na koncu pa agenda predlaga krepitev zmogljivosti Europola, in sicer z ustanovitvijo evropskega centra za boj proti terorizmu. Center bo agencijo dodatno podprl pri ukrepih, ki jih nacionalni organi kazenskega pregona izvajajo za boj proti tujim terorističnim borcem, financiranju terorizma, nasilnim ekstremističnim spletnim vsebinam in nedovoljeni trgovini s strelnim orožjem.

Kazensko sodstvo

Vzpostavitev Evropskega javnega tožilstva

EU vsako leto zaradi goljufij izgubi 500 milijonov evrov. Cilj Evropskega javnega tožilstva je preiskati goljufije, ki škodijo proračunu EU, in zagotoviti njihov pregon pred sodišči držav članic.

V okviru Sveta za pravosodje in notranje zadeve, ki je bil organiziran v letu 2015, so države članice podprle določbe v zvezi s strukturo Evropskega javnega tožilstva, postopka izbire in imenovanja tožilstva, ukrepe, povezane z njegovimi preiskavami, ter obseg njegovih pristojnosti.

Reforma Eurojusta

Komisija je vzporedno s predlagano ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva predlagala reformo Eurojusta. Cilj predloga je dodatno izboljšati splošno delovanje agencije in zagotoviti, da ostane

BOJ PROTI ORGANIZIRANEMU KRIMINALU

Vir: Evropska komisija.

osredotočena na spodbujanje sodelovanja med nacionalnimi pravosodnimi organi v boju proti težjim kaznivim dejanjem.

Krepitev odziva kazenskega pravosodja na radikalizacijo

Komisija je oktobra organizirala ministrsko konferenco o odzivanju kazenskega pravosodja na radikalizacijo. Za realizacijo sklepov Sveta, sprejetih na konferenci, bo sprostila sredstva, ki bodo namenjena ukrepom, kot sta vzpostavitev programov odpravljanja radikalizacije in razvoj orodij za oceno tveganja.

Komisarka Věra Jourová med nagovorom na ministrski konferenci na visoki ravni o odzivanju kazenskega pravosodja na radikalizacijo, Bruselj, 19. oktobra 2015.

Močnejša procesna jamstva za državljane v kazenskem postopku

Komisija je leta 2013 predstavila sveženj predlogov, s katerimi želi dodatno okrepiti procesna jamstva za državljane v kazenskem postopku, da bi zagotovila spoštovanje pravice do poštenega sojenja za vse državljane EU.

Cilj teh predlogov je zagotoviti domnevo nedolžnosti in pravico do navzočnosti na sojenju. V njih so določena posebna procesna jamstva za otroke v kazenskem postopku. Osumljencem in obtožencem, zlasti tistim, ki so v postopku na podlagi evropskega naloga za prijetje, pa zagotavljajo dostop do začasne pravne pomoči.

Evropski parlament, Svet in Komisija so leta 2015 začeli pogajanja o teh treh predlogih. Novembra so dosegli dogovor o domnevi nedolžnosti.

Boljša zaščita pravic žrtev

Direktiva o pravicah žrtev je začela veljati novembra. Določa pravico do obveščenosti, podpore, zaščite in udeležbe v kazenskem postopku ter zagotavlja, da so žrtve obravnavane na spoštljiv in nediskriminatoren način. Novi predpisi bodo prispevali k spremembi odnosa do žrtev in žrtve postavili v središče kazenskih postopkov.

Temeljne pravice in pravosodni sistemi

Varstvo podatkov EU

Evropski parlament in Svet sta v letu 2015 okrepila svoja prizadevanja za reformo zakonodaje o varstvu podatkov. Razprave so se nanašale na splošno uredbo o varstvu podatkov in direktivo o varstvu podatkov za policijske in pravosodne organe. Decembra je bil dosežen dogovor o celotnem svežnju reform.

Koen Lenaerts je 8. oktobra 2015 nastopil funkcijo predsednika Sodišča.

Komisija je septembra zaključila pogajanja o t. i. krovnem sporazumu z Združenimi državami o varstvu osebnih podatkov, ki so preneseni za namene kazenskega pregona, vključno s terorizmom. Da se zagotovi veljavnost krovnega sporazuma, bodo morale Združene države najprej sprejeti zakon o sodnem varstvu. Šele potem bo EU lahko podpisala sporazum.

Po sodbi Sodišča Evropske unije, v katerem je bila odločba Komisije o varnem pristanu razglašena za neveljavno, so se nadaljevala pogajanja o novem okviru za varstvo podatkov pri prenosu osebnih podatkov med podjetji, ki bo nadomestil odločbo o ustreznosti varnega pristana iz leta 2000. Varni pristan je poseben okvir, ki je bil vzpostavljen za poenostavitev prenosa osebnih podatkov med EU in Združenimi državami. Sodišče je oktobra odločilo, da okvir varnega pristana krši temeljno pravico do zasebnosti, in razveljavilo odločbo Komisije. Komisija je po sodbi Sodišča nemudoma izdala

smernice o možnostih za čezatlantske prenose podatkov in se zavezala, da bo nadaljevala z delom v smeri prenovljenega in varnega okvira za čezatlantski prenos osebnih podatkov.

Mehanizem za sodelovanje in preverjanje za Romunijo in Bolgarijo

Komisija je januarja poročala o napredku Romunije in Bolgarije na področju pravosodne reforme in boja proti korupciji ter v primeru Bolgarije boja proti organiziranemu kriminalu.

Poročilo iz januarja 2015 kaže, da je bil leta 2014 sicer dosežen napredek, vendar vsa vprašanja še niso rešena. O poročilih so razpravljali tudi v Evropskem parlamentu in Svetu, ki sta sklenila, da se bo mehanizem še naprej uporabljal, dokler ne bodo doseženi pričakovani rezultati.

Pravosodje za rast

Pregled stanja na področju pravosodja v EU

Izboljšanje kakovosti, neodvisnosti in učinkovitosti pravosodnih sistemov držav članic je predpogoj za podjetjem prijazno okolje. Oblikovanje učinkovitejših nacionalnih pravosodnih sistemov je zato ključni del strukturnih reform, predvidenih v evropskem semestru. Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2015 in ocene za posamezne države kažejo, da se nekatere države članice na tem področju še vedno srečujejo s posebnimi izzivi.

Plačilna nesposobnost

Vedno več podjetij in posameznikov ustanavlja podjetja v drugih državah članicah. Če postanejo plačilno nesposobni, lahko to vpliva na pravilno delovanje notranjega trga.

EU je maja sprejela revidirano zakonodajo o čezmejni insolventnosti. Ta pojasnjuje pravila o insolventnosti skupine podjetij in predinsolvenčnih postopkih.

Evropski postopek v sporih majhne vrednosti

Decembra je bil v prvi obravnavi sprejet predlog za revizijo evropskega postopka v sporih majhne vrednosti. S to revizijo bodo potrošniki in podjetja v EU, zlasti mala in srednja podjetja, lažje izterjala zahtevke v višini do 5 000 evrov v čezmejnih primerih. Z bolj pogosto uporabo elektronskih oblik komunikacije bodo postopki enostavnejši, hitrejši in cenovno ugodnejši. Sprememba bo začela veljati sredi leta 2017.

Pravice delničarjev

Trenutno potekajo pogajanja med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o reviziji direktive o pravicah delničarjev. Z njo bi bile odpravljene pomanjkljivosti v zvezi z upravljanjem podjetij, ki kotirajo na borzi, in njihovimi upravami, delničarji, posredniki in svetovalci zastopniških podjetij. Poenoteno bi bilo ustanavljanje podjetij z enim delničarjem in zagotovljen lažji dostop za mala in srednja podjetja, da poslujejo po vsej EU.

Družbe z enim družbenikom

Cilj predloga zakonodaje o družbah z omejeno odgovornostjo z enim družbenikom je poenotiti zahteve za ustanavljanje podjetij z enim družbenikom. V Evropskem parlamentu in Svetu trenutno potekajo pogajanja o tem predlogu.

Povezovanje poslovnih registrov

Junija je bil sprejet okvir za izvajanje tehničnih specifikacij in postopkov za sistem povezovanja poslovnih registrov. Vzpostavitev povezav se bo izvedla do junija 2017. Z njo bo prek portala evropskega e-pravosodja omogočen dostop do informacij o podjetjih, registriranih po vsej EU. Tako bodo podjetja in državljani lažje pridobili tovrstne informacije.

Prosto gibanje oseb

Prosto gibanje oseb je ena od temeljnih pravic, ki jih EU zagotavlja svojim državljanom in njihovim družinskim članom. Z njo ima vsak državljan EU pravico, da potuje, dela in živi v kateri koli državi članici brez posebnih formalnosti.

Leta 2014 je več kot 14 milijonov državljanov EU živelo v državi članici, ki ni njihova matična država. Čeprav morajo posamezniki pogosto dokazovati svoje osebno stanje, je priznavanje uradnih dokumentov v drugi državi članici še vedno težavno.

Evropski parlament in Svet sta se oktobra dogovorila o poenostavitvi pretoka javnih listin med državami članicami. Zakonodaja bo predvidoma uradno sprejeta v prvi polovici leta 2016.

Varstvo temeljnih pravic in pravic potrošnikov

Spoštovanje in spodbujanje temeljnih pravic

Komisija je maja sprejela letno poročilo o Listini Evropske unije o temeljnih pravicah za leto 2014. Poročilu o listini je bil priložen dokument, ki prikazuje, kako se je Listina Evropske unije o temeljnih pravicah v letu 2014 uporabljala na evropski in nacionalni ravni.

Komisija je oktobra gostila prvi letni kolokvij o temeljnih pravicah z naslovom „Strpnost in spoštovanje: preprečevanje in zatiranje antisemitizma in sovraštva do muslimanov v Evropi“. V zaključkih kolokvija so bili opredeljeni ukrepi, kot so preprečevanje ter zatiranje antisemitizma in sovraštva do muslimanov na področju izobraževanja ter boj proti kaznivim dejanjem iz sovraštva in sovražnemu govoru. Komisija je decembra imenovala dva koordinatorja, enega za boj proti antisemitizmu in enega za boj proti sovraštvu do muslimanov.

Uveljavljanje pravic potrošnikov

Po zaslugi skupnega ukrepa med nekaterimi nacionalnimi izvršilnimi organi, ki ga je Komisija podprla julija, se je pet velikih podjetij za najem vozil zavezalo, da bodo spremenili način poslovanja s potrošniki. Zavarovalne police bodo razumljivejše, spodbujala se bo preglednost cen, postopek obravnave škode pa bo pravičnejši.

Reševanje spletnih sporov je vedno hitrejše in cenejše

Komisija je med letom razvila in preskusila vseevropsko platformo za spletno reševanje sporov. S to platformo bodo potrošniki in trgovci v EU od začetka leta 2016 reševali pogodbene spore glede blaga in storitev, kupljenih prek spleta, precej hitreje in ceneje kot na sodišču.

Boljše varstvo pri potovanju

Leta 2015 je bila sprejeta nova direktiva o paketnih potovanjih, ki bo začela veljati leta 2018. Z novimi predpisi varstvene določbe ne bodo veljale le za tradicionalne počitniške pakete, temveč tudi za 120 milijonov počitnikarjev, ki se odločijo za druge oblike kombiniranih potovanj, na primer kadar si na spletišču sami sestavijo kombinacijo leta s hotelom ali z najemom avtomobila.

NOVA DIREKTIVA O PAKETNIH POTOVANJIH

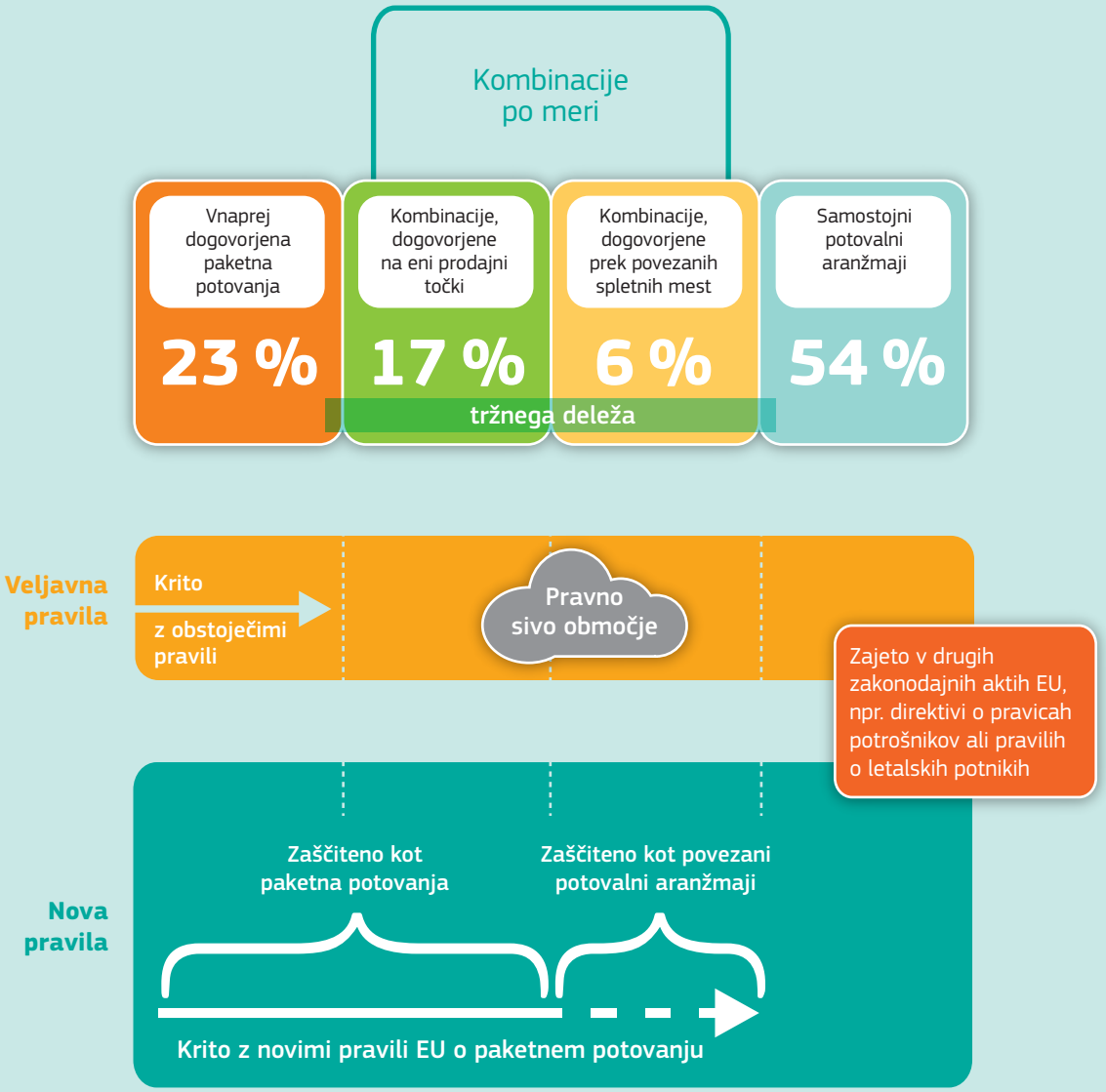

Vir: Evropska komisija.

Pravice potnikov

Komisija je marca objavila poročilo, ki je pokazalo, da le pet držav članic v celoti izvaja uredbo o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu. Zato je julija sprejela smernice za pojasnitev pravil o pravicah potnikov v železniškem prometu. Prav tako se je zavzela za strožje izvajanje pravic letalskih potnikov.

Konzularna zaščita

Svet je aprila sprejel direktivo o konzularni zaščiti. V njej je pojasnjeno, kdaj in kako lahko državljani EU v tretji državi poiščejo pomoč na veleposlaništvih ali konzulatih drugih držav članic. Državljani EU so bili vse leto 2015 deležni konzularne zaščite držav članic, ki niso njihove matične države, med drugim v času kriznih razmer v Nepalu in Jemnu. Pomoč je bila zagotovljena tudi državljanom EU v primeru izgube ali kraje dokumentov.

Enakost spolov

V letu 2015 je bil narejen korak bližje k sprejetju predlagane direktive za bolj uravnoteženo zastopanost spolov v upravnih odborih družb. Ko bo direktiva sprejeta, bo pripomogla k odpravi steklenega stropa z zagotavljanjem poštenih in preglednih izbirnih postopkov za povečanje deleža nezadostno zastopanega spola v upravnih odborih.

Letno poročilo o enakosti spolov za leto 2014 je pokazalo, da kljub napredku razlike med spoloma še vedno obstajajo.

Komisija je v začetku leta 2015 objavila usmeritve politike ter države članice in institucije EU pozvala k ukrepanju, da se zmanjša trenutna razlika v pokojninah med spoloma, ki znaša 39 %.

„Nedavni grozljivi dogodki v Sredozemlju so pokazali, da mora Evropa bolje obvladovati migracije, in to z vseh vidikov. To je v prvi vrsti humanitarna zahteva. Prepričan sem, da moramo tesno sodelovati v duhu solidarnosti.“

Jean-Claude Juncker, politične usmeritve, 15. julij 2014

V smeri nove migracijske politike

Nad trpljenjem več tisoč beguncev, ki tvegajo svoja življenja, da bi vstopili v EU, je bil leta 2015 pretresen ves svet. Vse leto je Evropa doživljala eno največjih množičnih migracij po drugi svetovni vojni. EU je okrepila svoja prizadevanja za reševanje življenj, boj proti trgovini z ljudmi ter sodelovanje z izvornimi državami in tranzitnimi državami. Začela je tudi izvajati pobude za obravnavo temeljnih vzrokov, ki ljudi silijo v migracijo. Mednje spadajo revščina, vojne, preganjanje, kršenje človekovih pravic in naravne nesreče.

Komisija je maja predstavila evropsko agendo o migracijah, ki vsebuje celovit pristop k upravljanju migracij. Cilj agende je zmanjšati spodbude za nedovoljene migracije, reševati življenja in zavarovati zunanje meje EU. Določa razvoj močne skupne azilne politike in nove politike na področju zakonitih migracij.

Septembra je Komisija zbrala dodatne 1,8 milijarde evrov za obravnavanje migracijske in begunske krize. S tem se je skupni proračun EU za reševanje krize povečal na 9,3 milijarde evrov za obdobje 2015–2016. Države članice so se dogovorile glede premestitve 160 000 oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito, iz najbolj prizadetih držav članic v druge države članice. Sporazumele so se tudi, da bodo na svoje ozemlje preselile 22 000 beguncev iz taborišč zunaj EU. S potrojitvijo sredstev za patruljiranje na morju na osrednje- in vzhodnosredozemski migracijski poti je EU prispevala k reševanju več kot 252 000 življenj. Prav tako je podvojila svoja prizadevanja za boj proti trgovini z ljudmi in razpustitev skupin tihotapcev z ljudmi. EU je zbrala približno štiri milijarde evrov za pomoč sirskim beguncem v Siriji in v sosednjih državah. Oktobra je predsednik Komisije Juncker sklical sestanek voditeljev o tokovih beguncev na zahodnobalkanski poti.

Evropska agenda o migracijah

Komisija je maja predstavila novo evropsko agendo o migracijah, ki vsebuje pregled takojšnjih ukrepov za odzivanje na krizne razmere v Sredozemlju ter dolgoročnega in celostnega pristopa k upravljanju migracij. Agenda temelji na akcijskem načrtu za migracije z desetimi točkami, sprejetem aprila. Konec maja so bili sprejeti prvi predlogi iz agende.

Komisija je predlagala uporabo mehanizma odzivanja na izredne razmere v skladu s členom 78(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije, da se vzpostavi program za nujno premestitev za pomoč Italiji in Grčiji. Člen 78(3) kot del skupne politike o azilu predstavlja posebno pravno podlago za ravnanje v izrednih razmerah. V skladu z navedenim členom lahko Svet na predlog Komisije in po posvetovanju z Evropskim parlamentom sprejme začasne ukrepe v korist ene ali več držav članic, ki se soočajo z izrednimi razmerami zaradi nenadnega pritoka državljanov tretjih držav. Začasni ukrepi iz člena 78(3) se sprejmejo le izjemoma. Uporabiti jih je mogoče šele, ko je dosežen določen prag nujnosti ukrepanja in resnosti. V okviru predlaganega programa bi bile osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito, premeščene v druge države članice.

Komisija je sprejela tudi priporočilo, v katerem države članice poziva, naj sprejmejo 20 000 ljudi iz držav zunaj EU, ki po ugotovitvah Visokega komisariata Združenih narodov za begunce nedvoumno potrebujejo mednarodno zaščito. Države članice so se julija dogovorile o tej preselitvi in se zavezale, da bodo v obdobju 2015–2017 preselile več kot 22 500 ljudi, ki nedvoumno potrebujejo mednarodno zaščito.

Komisija je predlagala akcijski načrt EU za boj proti tihotapljenju migrantov za obdobje 2015–2020. Ta načrt določa ukrepe za preprečevanje tihotapljenja migrantov in boj proti tihotapljenju ob celotni migracijski poti, vključno s pripravo seznama sumljivih plovil ter okrepitvijo sodelovanja in izmenjave informacij s finančnimi institucijami. Uvaja tudi sodelovanje s ponudniki internetnih storitev in družbenimi mediji za zagotovitev, da se spletne vsebine, ki jih uporabljajo tihotapci za promocijo svojih dejavnosti, hitro odkrijejo in odstranijo.

ŠTEVILO PROŠENJ ZA AZIL V EU

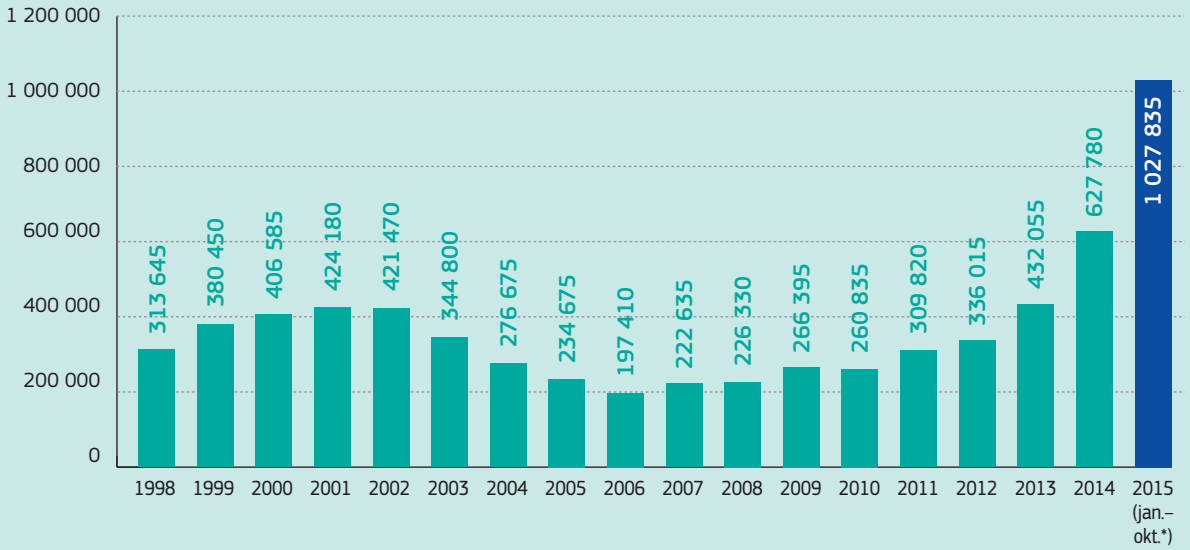

Opomba: Metodologije, ki so jih države članice uporabljale pred 2008 in po začetku veljavnosti Uredbe (ES) št. 862/2007 januarja 2008, se lahko med seboj razlikujejo.
* Začasni podatki.

Vir: Eurostat.

Da bi skupni evropski azilni sistem deloval učinkovito, je treba migrantom ob prihodu na zunanje meje EU sistematično odvzeti prstne odtise. V ta namen je Komisija objavila smernice za države članice, v katerih so opredeljene najboljše prakse za odvzem prstnih odtisov. Poleg tega skupine za podporo upravljanja migracij iz Evropskega azilnega podpornega urada, agencije Frontex (agencija EU za meje) in Europola (agencija EU za kazenski pregon) delujejo na terenu ter na tako imenovanih žariščnih točkah ugotavljajo identiteto prispelih migrantov, jih registrirajo in jim odvzemajo prstne odtise. Pri tem zagotavljajo, da se operacije izvajajo ob polnem spoštovanju temeljnih pravic in mednarodnih standardov prava o beguncih. Do konca leta 2015 je bilo opredeljenih šest žariščnih točk v Italiji in pet v Grčiji, od teh sta začeli delovati dve v Italiji (Lampedusa in Trapani) ter ena v Grčiji (Lezbos/Moria).

Dejavnosti na žariščnih točkah so del uravnoteženega upravljanja migracijskih pritokov. Tesno so povezane s procesom premestitve (porazdelitev prosilcev za azil v druge države članice) kot tudi s postopkom vračanja migrantov, ki niso upravičeni do mednarodne zaščite (vrnitev v izvorno državo).

Eden izmed takojšnjih odzivov, vključenih v agendo o migracijah, je bila potrojitev finančnih sredstev za krepitev zmogljivosti in sredstev skupnih operacij Triton in Poseidon agencije Frontex v letih 2015 in 2016. Konec decembra je bila skupna operacija Poseidon preoblikovana za hitro posredovanje na mejah. Leta 2015 so bila agenciji Frontex dodeljena dodatna sredstva v višini 27,4 milijona evrov, Komisija pa bo leta 2016 zagotovila dodatna sredstva v višini 129,9 milijona evrov.

Cilja novih operativnih načrtov za okrepljeno skupno ukrepanje sta pomagati državam članicam pri operacijah iskanja in reševanja na morju ter sočasno zagotavljati učinkovit nadzor zunanjih meja EU. Operativno območje operacije Triton je bilo razširjeno, sredstva pa so bila okrepljena, zaradi česar se je močno povišalo število migrantov, rešenih na morju. Leta 2015 je bilo v okviru skupnih operacij Triton in Poseidon rešenih več kot 252 000 migrantov.

Poleg tega je marca začela delovati nova obveščevalno vodena skupna operacijska skupina Mare. Skupna operacijska skupina Mare se bori proti nedovoljenim migracijam v Sredozemlju, tako da ukrepa proti organiziranim kriminalnim združbam, ki migrantom omogočajo potovanja v EU z ladjo.

EVROPSKA AGENDA O MIGRACIJAH

Vir: Evropska komisija.

Evropska agencija za zunanje meje Frontex je v letu 2015 usklajevala skupno operacijo Triton, ki se je izvajala vse leto.

Glede na resnost razmer je Komisija septembra podrobno opredelila vrsto prednostnih ukrepov, ki jih je treba sprejeti v naslednjih šestih mesecih za izvajanje evropske agende o migracijah. Komisija je tri tedne pozneje predstavila poročilo o napredku pri izvajanju prednostnih ukrepov.

Nadaljnji predlogi Komisije ob stopnjevanju begunske krize

Evropski svet je septembra sprejel drugi sklop predlogov. Ta sveženj je vključeval dodatno aktiviranje mehanizma za odzivanje na izredne razmere za pomoč Grčiji, Italiji in Madžarski. Predlagano je bilo, da se dodatnih 120 000 prosilcev za azil, ki nedvoumno potrebujejo zaščito, premesti iz Grčije, Italije in Madžarske na podlagi obveznega ključa za porazdelitev. Leta 2015 se je Evropski svet dogovoril o premestitvi skupno 160 000 oseb, ki nedvoumno potrebujejo mednarodno zaščito, v prihodnjih dveh letih. Komisija in agencije EU bodo skupaj z državami članicami poskrbele za potrebno usklajevanje pri izvajanju mehanizma na terenu. Proračun EU bo zagotovil namenska sredstva v višini 780 milijonov evrov za podporo programa.

Komisar Dimitris Avramopoulos v pogovoru z begunci na Lampedusi, Italija, 9. oktobra 2015.

Komisija je predlagala tudi vzpostavitev strukturnega kriznega mehanizma za premestitev. To je začasen solidarnostni mehanizem, ki bi ga Komisija lahko sprožila, kadar koli je to potrebno, za pomoč vsaki državi članici, ki se sooča z izjemnim pritiskom na njen azilni sistem zaradi velikega in nesorazmernega pritoka državljanov tretjih držav.

Komisija je predlagala tudi uredbo, katere namen je vzpostaviti skupni evropski seznam varnih izvornih držav. Tak seznam bo omogočil hitrejšo obravnavo posameznih prošenj za azil kandidatov iz držav, ki se štejejo za varne, ter hitrejše vračanje, če posamezne ocene potrdijo, da nimajo pravice do azila. Na podlagi københavnskih meril je Komisija predlagala, da se Albanija, Bosna in Hercegovina, Črna gora, Kosovo (to poimenovanje ne posega v stališča glede statusa ter je v skladu z resolucijo Varnostnega sveta Združenih narodov 1244/1999 in mnenjem Meddržavnega sodišča o razglasitvi neodvisnosti Kosova), nekdanja jugoslovanska republika Makedonija, Srbija in Turčija uvrstijo na skupni evropski seznam varnih izvornih držav. V prihodnosti

Voditelji držav ali vlad EU razpravljajo o begunski krizi na srečanju Evropskega sveta, Bruselj, 15. oktobra 2015.

se lahko na podlagi temeljite ocene Komisije na seznam dodajo ali z njega odstranijo tudi druge države.

Z namenom povečanja stopnje vračanja nedovoljenih migrantov v njihove matične države v kratkoročnem in srednjeročnem obdobju je Komisija predlagala akcijski načrt EU o vračanju. Njen cilj je polna uporaba direktive EU o vračanju. Predloge bodo uporabljale Komisija, države članice in ustrezne agencije EU. Komisija bo skupaj z Evropsko službo za zunanje delovanje prav tako okrepila prizadevanja za zagotovitev, da izvorne države ukrepajo v skladu s svojimi zavezami, da bodo ponovno sprejemale svoje državljane v okviru obstoječih sporazumov o ponovnem sprejemu. Akcijski načrt je Svet odobril oktobra.

Oktobra je bil s Turčijo dosežen dogovor o skupnem akcijskem načrtu, ki je stopil v veljavo novembra na vrhu EU-Turčija. Akcijski načrt je del celostne agende o sodelovanju, ki temelji na skupni odgovornosti, vzajemnih zavezah in doseganju rezultatov. Komisija je predlagala instrument za pomoč beguncem v Turčiji, prek katerega bi se usklajevala skupna sredstva EU v višini treh milijard evrov za pomoč Sircem pod začasno zaščito in gostiteljskim skupnostim v Turčiji. Decembra je predlagala prostovoljni program humanitarnega sprejema s Turčijo za osebe, razseljene zaradi konflikta v Siriji.

Predsednik Evropskega sveta Donald Tusk in predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker na začetku srečanja voditeljev o zahodnobalkanski migracijski poti, Bruselj, 25. oktobra 2015.

Oktobra je predsednik Komisije Juncker sklical sestanek voditeljev o tokovih beguncev na zahodnobalkanski poti. Voditelji držav ali vlad enajstih držav članic EU so se udeležili sestanka in sprejeli akcijski načrt. Takoj po srečanju voditeljev so vsi udeleženci imenovali kontaktne točke na visoki ravni, ki koordinirajo nadaljnje ukrepe na podlagi tedenskih videokonferenc, ki jih organizira Komisija. Vzpostavljeno je bilo skupno orodje za zagotavljanje informacij o dnevnih migracijskih tokovih, države vzdolž navedene poti pa so izboljšale koordinacijo. Decembra je Komisija objavila poročilo o napredku v zvezi z ukrepi za obvladovanje begunske in migracijske krize na zahodnobalkanski poti.

TAKOJŠNJE UKREPANJE – ZAHODNOBALKANSKA MIGRACIJSKA POT

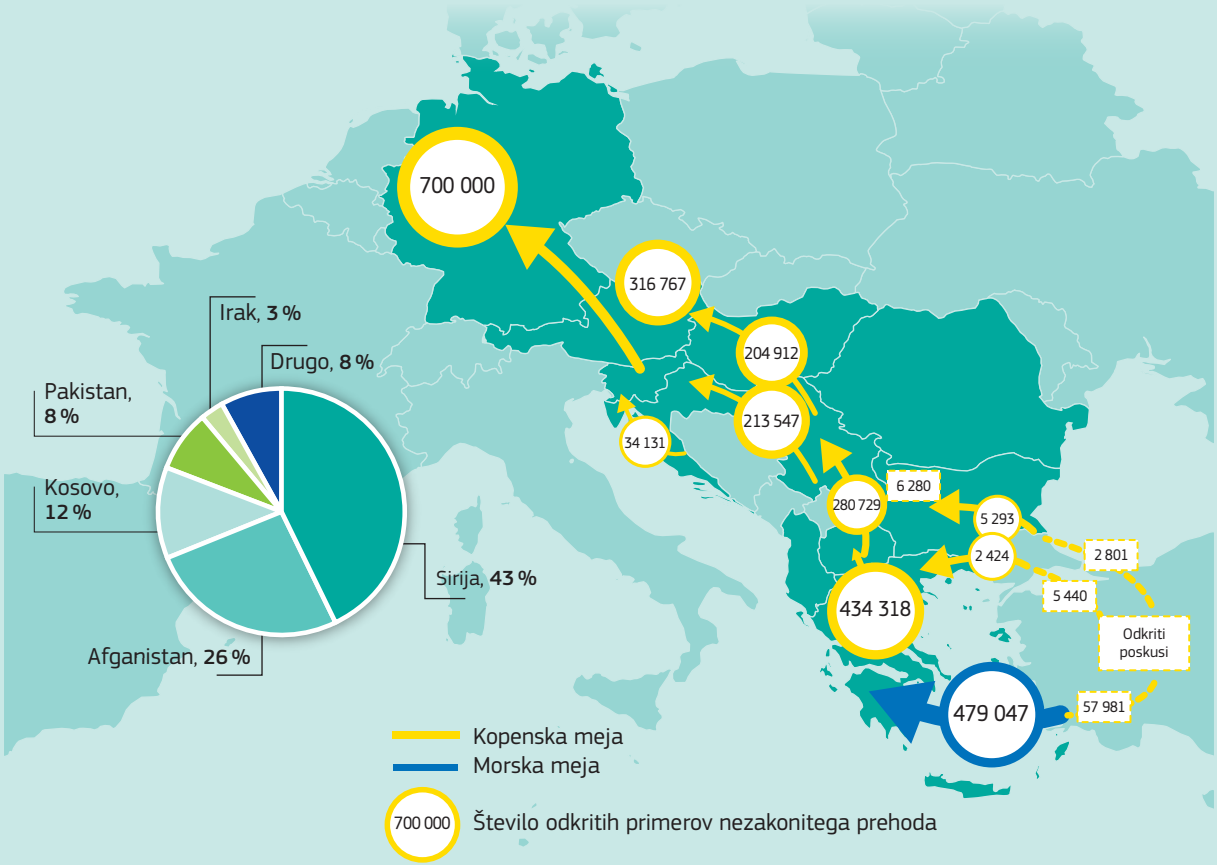

Vir: Evropska komisija.

TAKOJŠNJE UKREPANJE – PODPORA ZA DRŽAVE, KI NISO ČLANICE EU

Humanitarna pomoč

+ 500 milijonov EUR

200 milijonov EUR za organizacije, kot sta Svetovni program za hrano / Visoki komisariat Združenih narodov za begunce

300 milijonov EUR v humanitarni pomoči v letu 2016

Skrbniški sklad EU za Sirijo

+ 1 milijarda EUR

EU 500 milijonov EUR

Države članice 500 milijonov EUR

Nujni skrbniški sklad EU za Afriko

+ 3,6 milijarde EUR

EU 1,8 milijarde EUR

Države članice 1,8 milijarde EUR

Vir: Evropska komisija.

Obravnava glavnih vzrokov migracij

Poleti 2015 je EU tranzitnim državam in izvornim državam migrantov priskočila na pomoč kot še nikoli doslej. Migracije so postale poseben del misij skupne varnostne in obrambne politike, ki so že potekale v državah, kot sta Mali in Niger, kjer je bilo več pozornosti namenjene upravljanju meja. Začel se je nov dialog z državami Sahela s poudarkom na vprašanjih, kot so nadzor meja, boj proti mednarodnim kriminalnim združbam in razvoj.

Komisija je dodelila 1,8 milijarde evrov za ustanovitev nujnega skrbniškega sklada EU za Afriko, da bi pomagala odpraviti glavne vzroke migracij po vsej celini. V skladu so zbrana sredstva iz različnih finančnih instrumentov v okviru proračuna EU, sklad pa bo odvisen tudi od prispevkov držav članic. EU je zbrala približno štiri milijarde evrov za pomoč sirskim beguncem v Siriji in v sosednjih državah. Hkrati je Komisija podprla diplomatska prizadevanja Združenih narodov za politično tranzicijo v Siriji in zaustavitev konflikta. Enako velja za Libijo, kjer je EU sodelovala z Združenimi narodi pri spodbujanju oblikovanja vlade narodne enotnosti.

Zakonite migracije

Zakonite poti za priseljevanje ter pregledni, enostavni in pošteni postopki za zakonite migrante pomagajo preprečevati nedovoljene migracije in tihotapljenje migrantov. Evropska agenda o migracijah naj bi izboljšala upravljanje zakonitih migracij na ravni EU za boljše reševanje pomanjkanja delovne sile in znanja, še posebej na področjih, kot so znanost, tehnologija in inženirstvo. Prav tako si prizadeva, da bi EU postala privlačnejša za visokokvalificirane migrante.

Komisija je maja začela javno posvetovanje z namenom spremembe obstoječega sistema modre karte EU, ki se trenutno premalo uporablja. Sistem omogoča zaposlovanje visokokvalificiranih državljanov tretjih držav z uporabo usklajenega skrajšanega postopka za izdajo posebnega dovoljenja za prebivanje in delo. Rezultati posvetovanja bodo leta 2016 vključeni v revizijo sistema modre karte v okviru celovitega svežnja o zakoniti migraciji.

EU je začela dialog z zasebnim sektorjem, sindikati in drugimi socialnimi partnerji, da bi bolje razumela različne potrebe evropskega gospodarstva in trgov dela. Dialog omogoča tudi izmenjavo dobrih praks za pridobivanje delovne sile s spretnostmi iz tujine ter boljši razvoj in uporabo spretnosti tistih, ki so že prispeli.

Meje in vizumi

Leta 2015 so bile opravljene prve ocene pravnega reda EU v skladu z novim ocenjevalnim in spremljevalnim mehanizmom. Komisija je junija sprejela predlog o novi evropski vizumski nalepki, katere enotna oblika in tehnične specifikacije bodo pripomogle k boju proti goljufijam, ki so v zadnjih letih v porastu. Nalepka bo nadomestila sedanjo enotno obliko za vizume, ki jo države članice uporabljajo pri izdajanju tako imenovanih schengenskih vizumov (vizumov za kratkoročno bivanje). Sedanja oblika se uporablja od leta 1995.

Globalno uvajanje vizumskega informacijskega sistema je bilo zaključeno novembra 2015. Vizumski informacijski sistem zdaj vsebuje vse podatke v zvezi z vlogami za izdajo vizuma državljanov tretjih držav, ki potrebujejo vizum za vstop v schengensko območje, vključno z biometričnimi podatki (prstni odtisi in digitalna podoba obraza). Zaradi uporabe biometričnih podatkov sistem preprečuje nedovoljene prehode meje in ponarejanje schengenskih vizumov ter omogoča hitrejšo obravnavo vlog za izdajo vizuma.

Leta 2015 je EU podpisala sporazume o odpravi vizumske obveznosti z dvanajstimi državami, ki niso članice EU (to so: Dominika, Grenada, Kolumbija, Palau, Saint Vincent in Grenadine, Samoa, Sveta Lucija, Tonga, Trinidad in Tobago, Vanuatu, Vzhodni Timor in Združeni arabski emirati). Ti sporazumi se zdaj do njihove ratifikacije uporabljajo začasno. To pomeni, da državljani teh dvanajstih držav že lahko potujejo v EU brez vizuma in da državljani EU ne potrebujejo vizuma za obisk teh držav.

VSTOP V EU – MEJE IN VIZUMI

Schengensko območje prostega gibanja

Območje brez meja, na katerem se lahko državljani EU in državljani tretjih držav prosto gibajo

AT: Avstrija
BE: Belgija
BG: Bolgarija
CH: Švica
CY: Ciper
CZ: Češka
DE: Nemčija
DK: Danska
EE: Estonija
EL: Grčija
ES: Španija
FI: Finska
FR: Francija
HR: Hrvaška
HU: Madžarska
IE: Irska
IS: Islandija
IT: Italija
LI: Lihtenštajn
LT: Litva
LU: Luksemburg
LV: Latvija
MT: Malta
NL: Nizozemska
NO: Norveška
PL: Poljska
PT: Portugalska
RO: Romunija
SE: Švedska
SI: Slovenija
SK: Slovaška
UK: Združeno kraljestvo

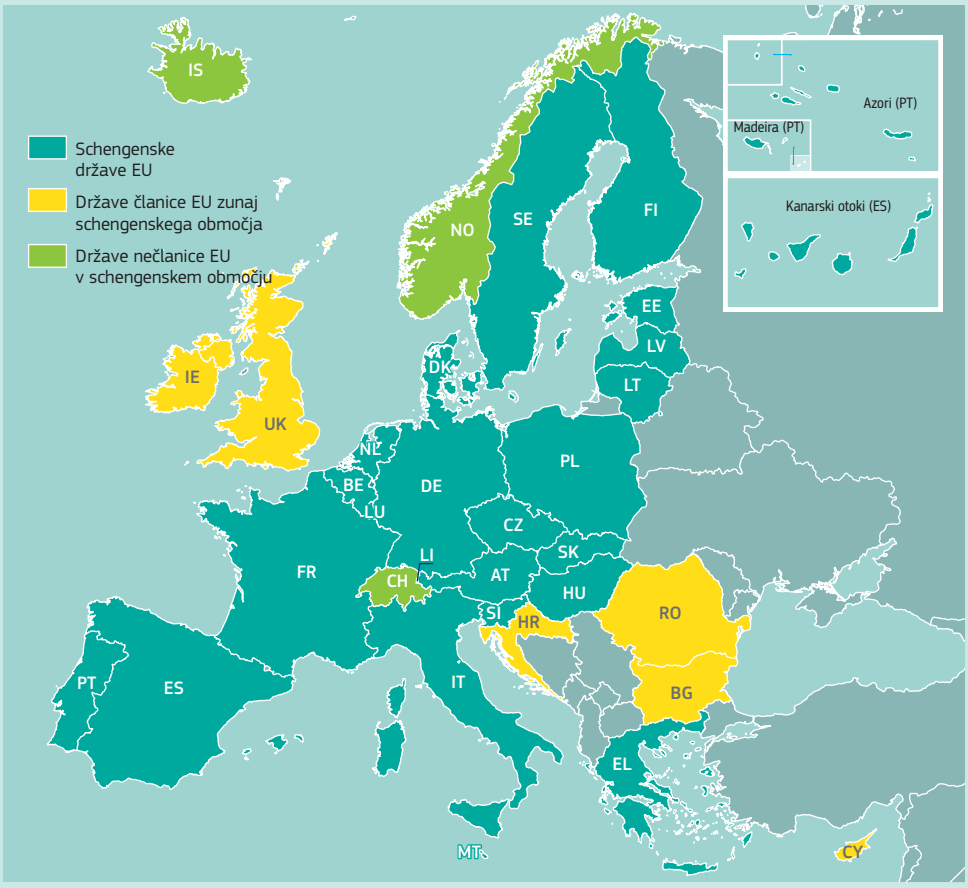

Vir: Evropska komisija.

Komisija je julija začela javno posvetovanje o svežnju o pametnih mejah. Namen tega svežnja je olajšati prehod meje zakonitih potnikov, ki vstopajo v schengensko območje za kratkoročno bivanje, hkrati pa povečati možnost identifikacije oseb, ki nadaljujejo bivanje po izteku vizuma, in nedovoljenih migrantov ter izvrševanja odločb o vrnitvi. Zagotovil bo tudi boljšo identifikacijo državljanov tretjih držav in omogočil odkrivanje oseb, ki uporabljajo več identitet.

Oktobra je Evropski svet določil nadaljnje smernice, vključno s prizadevanji za postopno uvedbo integriranega sistema upravljanja zunanjih meja. Komisija je decembra sprejela sveženj o mejah, ki med drugim vsebuje predlog o ustanovitvi evropske obmejne in obalne straže ter s tem okrepitev mandata agencije Frontex, da se zagotovi odločno in skupno upravljanje zunanjih meja. Za vsakodnevno upravljanje zunanje meje bo iz agencije Frontex in organov držav članic, pristojnih za nadzor meja, ustanovljena nova Evropska agencija za mejno in obalno stražo. Sveženj vsebuje tudi predlog uredbe o evropski potni listini za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav, priročnik sistema Eurosur in osmo polletno poročilo o delovanju schengenskega območja. Da bi povečali varnost v schengenskem območju, sveženj vključuje spremembo Zakonika o schengenskih mejah, ki bo omogočila sistematične kontrole na zunanjih mejah za vse potnike, tudi za državljane EU in njihove družinske člane.

Boj proti tihotapcem na morju: operacija Eunavfor Med

Junija se je začela operacija Eunavfor Med, s katero naj bi naredili konec praksi tihotapljenja ljudi v Sredozemlju in pomagali preprečiti nadaljnje izgube življenj na morju. V prvi fazi so se zbirali obveščevalni podatki o strategijah tihotapcev, poteh in sredstvih. Druga faza, operacija Sophia, se je začela oktobra, njen namen pa je bil prestreči in zadržati plovila osumljenih tihotapcev na odprtem morju. Pri operaciji Eunafor Med je sodelovalo približno 22 držav članic s svojimi sredstvi, osebjem in viri.

POGLAVJE **9**

„Potrebujemo močnejšo Evropo, ko gre za zunanjo politiko. Kriza v Ukrajini in zaskrbljujoče razmere na Bližnjem vzhodu kažejo, kako pomembno je, da Evropa navzven nastopa enotno.“

Jean-Claude Juncker, politične smernice, 15. julij 2014

Močnejši svetovni akter

Julija 2015 je bil po več letih diplomacije pod vodstvom EU dosežen zgodovinski mednarodni sporazum o iranskem jedrskem programu. EU je skupaj s Francijo, Kitajsko, Nemčijo, Rusijo, Združenimi državami in Združenim kraljestvom posredovala pri doseganju sporazuma. Iran se je zavezal, da si v nobenem primeru ne bo prizadeval za jedrsko orožje, ga razvijal ali pridobil.

EU je vse leto ohranila vodilno vlogo v mednarodnih prizadevanjih za rešitev krize v Iraku, Libiji, Siriji in Ukrajini. S svojimi mednarodnimi partnerji si je neumorno prizadevala v boju proti dejavnostim organizacije ISIL/Daiš.

Zaradi navedenih kriz, zlasti vojne v Siriji, je bilo čedalje več ljudi prisiljenih zapustiti svoje domove. EU je tudi v preteklem letu zagotavljala humanitarno pomoč razseljenim zaradi spopadov, odpravljala temeljne vzroke krize in pomagala tistim, ki so poskušali zbežati z vojnih območjih.

Generalni direktorat Komisije za humanitarno pomoč in civilno zaščito (ECHO) je med letom več kot 120 milijonom ljudi, ki so jih prizadele naravne ali druge nesreče v več kot 80 državah, zagotovil hrano, zatočišče, zaščito, zdravstveno varstvo in čisto vodo. EU je ostala zavezana tudi spodbujanju spoštovanja človekovih pravic po vsem svetu ter spodbujanju mednarodnega prava z zagovarjanjem posebnih dialogov o človekovih pravicah, v večstranskih forumih ter v okviru evropskega instrumenta za demokracijo in človekove pravice.

Leto 2015 je bilo evropsko leto za razvoj. S politično podporo EU in njenih držav članic je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela nove cilje trajnostnega razvoja. Ti določajo splošni okvir za doseganje trajnostnega razvoja in izkoreninjenje revščine. EU je ostala največja donatorka razvojne pomoči v letu 2015.

Evropska sosedska politika

EU si v okviru svoje evropske sosedske politike s svojimi južnimi in vzhodnimi sosedami prizadeva za tesnejšo politično povezanost in gospodarsko integracijo.

EU JE GOSPODARSKO POMEMBNA

Svetovni bruto domači proizvod

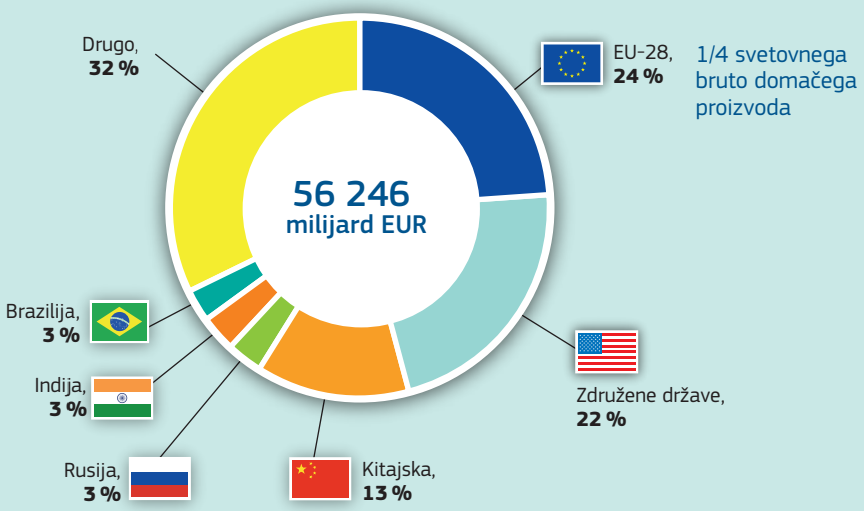

Največje svetovno trgovinsko območje

Najpomembnejši trgovinski partner 80-ih držav

Največji svetovni vir in cilj neposrednih tujih naložb

Tretji največji svetovni proizvajalec energije

Največji svetovni donator pomoči

58,2 milijarde EUR, ki jih omogočijo EU in države članice

Vir: Eurostat, podatki za leti 2013 in 2014.

Vzhodno sosedstvo

Vrh vzhodnega partnerstva v Rigi maja je dal dodaten zagon odnosom EU z njenimi šestimi vzhodnimi partnericami. Podpisala je pridružitvene sporazume z Gruzijo, Moldavijo in Ukrajino, ki so vključevali tudi določbe o vzpostavitvi poglobljenih in celovitih sporazumov o prosti trgovini.

Na več načinov podpira reforme, med drugim s svežnjem podpore v višini 11 milijard evrov, ki je bil napovedan marca 2014, do sredine leta 2015 pa je bilo uporabljenih že več kot 6 milijard. Poleg tega je EU v okviru širšega mirovnega procesa v Ukrajini nadaljevala s sodelovanjem v pogovorih o dobavi plina ter o praktičnih vidikih izvajanja poglobljenih in celovitih sporazumov o prosti trgovini. Prav tako se je še naprej zavzemala za izvajanje sporazumov iz Minska in uporabo sankcij proti Rusiji.

Južno sosedstvo

Pogajanja o poglobljenem in celovitem sporazumu o prosti trgovini s Tunizijo so se začela oktobra z enim krogom pogajanj že pred koncem leta. Napredek pri pogajanjih o poglobljenem in celovitem sporazumu o prosti trgovini z Marokom je bil v letu 2015 omejen. Nadaljevale so se tudi priprave za začetek pogajanj o poglobljenem in celovitem sporazumu o prosti trgovini z Jordanijo.

Predsednik Evropskega parlamenta Martin Schulz (tretji z leve), predsednik Evropskega sveta Donald Tusk (četrti z leve) in predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker (na desni) z evropskimi in afriškimi voditelji držav ali vlad na vrhu o migraciji, Valletta, Malta, 11. novembra 2015.

Na vrhu v Valletti o migracijah so se novembra zbrali voditelji EU in ključnih afriških držav, da bi obravnavali izzive v zvezi z migracijami. Na vrhu je bil ustanovljen nujni skrbniški sklad EU za Afriko, namenjen spodbujanju razvoja v Afriki v zameno za pomoč afriških držav pri sedanji migracijski krizi. Sklad je za pomoč namenil 1,8 milijarde evrov in dopolnjuje drugo razvojno pomoč v višini 20 milijard evrov na leto.

Libija

EU je podprla pogovore pod vodstvom Združenih narodov o usklajevanju različnih frakcij v Libiji. Poleg stalne politične podpore posebnemu odposlancu generalnega sekretarja Združenih narodov Martinu Koblerju je EU gostila srečanja v okviru dialoga in finančno podprla nadaljevanje pogajanj (4 milijonov EUR).

Širitvena pogajanja in Zahodni Balkan

EU je še naprej pomagala državam s perspektivo članstva v EU pri izvajanju reform, potrebnih za izpolnjevanje meril članstva, da bi okrepila stabilnost, varnost in blaginjo v Evropi.

Komisar Johannes Hahn in predsednik srbske vlade Aleksandar Vučić na predvečer odprtja prvega poglavja pogajanj o pristopu Srbije, Beograd, 10. decembra 2015.

EU je imela ključno vlogo pri zgodovinskem dosežku normalizacije odnosov med Kosovom in Srbijo, saj je visoka predstavnica EU za zunanje zadeve in varnostno politiko ter podpredsednica Komisije Federica Mogherini vodila več krogov dialoga med Beogradom in Prištino.

Med drugim je pomembno prispevala k politični stabilizaciji in reformam v nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji kot tudi k dogovoru med glavnimi političnimi strankami, da bi se presegel politični zastoj v državi.

Turčija

Predsedniki Schulz, Tusk in Juncker so se oktobra 2015 srečali s turškim predsednikom Erdoğanom, da bi razpravljali o odnosih med EU in Turčijo ter zlasti o upravljanju migracijskih in begunskih tokov. Predsednik Schulz je Turčijo obiskal aprila, predsednik Tusk jo je obiskal septembra in skupaj s predsednikom Junckerjem znova novembra, ko sta se udeležila vrha G20 v Antaliji. EU in Turčija poleg tega sodelujeta v političnem dialogu na področju zunanje in varnostne politike, vključno z bojem proti terorizmu. Turčija je del mednarodne koalicije proti organizaciji ISIL/Daiš in je tudi v preteklem letu zagotavljala humanitarno pomoč iraškim in sirskim beguncem.

Visoka predstavnica EU in podpredsednica Komisije Federica Mogherini, prvi podpredsednik Komisije Frans Timmermans in predsednik Evropskega sveta Donald Tusk na srečanju s predsednikom turške vlade Ahmetom Davutoğlujem na Generalni skupščini Združenih narodov, New York, Združene države, 29. septembra 2015.

Konec novembra je v Bruslju potekalo srečanje na vrhu med EU in Turčijo, na katerem se je začel izvajati skupni akcijski načrt o migracijah. EU in Turčija sta ponovno potrdili svojo zavezo, da bosta okrepili obstoječe vezi in solidarnost, povečali sodelovanje, dali nov zagon pristopnemu procesu, sprejeli ukrepe, usmerjene k rezultatom, ter vzpostavili strukturirane in pogostejše dialoge na visoki ravni.

Decembra so se začela pristopna pogajanja na področju ekonomske in monetarne politike.

Turški predsednik Recep Tayyip Erdoğan in prvi podpredsednik Komisije Frans Timmermans razpravljata o migracijski krizi, Ankara, Turčija, 15. oktobra 2015.

Strateška partnerstva

Združene države

Sodelovanje med EU in Združenimi državami v letu 2015 je bilo osredotočeno na krepitev dvostranskega odnosa s pogajanji o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe ter pogajanji o varstvu podatkov in zasebnosti (glej poglavje 6). Nadaljevalo se je tesno sodelovanje pri reševanju svetovnih izzivov, kot so podnebne spremembe, zanesljiva oskrba z energijo, neširjenje jedrskega orožja ter povezava med varnostjo in razvojem.

Kitajska

Leto 2015 je zaznamovala 40. obletnica odnosov med EU in Kitajsko. Junija je EU gostila 17. vrh EU-Kitajska. Obe strani sta se dogovorili za okrepitev sodelovanja na področju zunanje politike, varnosti in svetovnih vprašanj. Voditelji so sprejeli skupno izjavo vrha, kjer so določili prednostno izvajanje številnih ukrepov v smeri uresničevanja strateškega programa za sodelovanje med EU in Kitajsko do leta 2020, kot tudi posebno skupno izjavo o podnebnih spremembah. Kitajska se je zavezala povečati naložbe v EU v podporo naložbenemu načrtu za Evropo. Pogajanja o sporazumu o naložbah med EU in Kitajsko so še napredovala in EU je izkoristila priložnost, da izrazi zaskrbljenost glede spoštovanja človekovih pravic. Obe strani sta se strinjali, da je pomembno nadaljevati dialog na tem področju.

Rusija

Kar zadeva odnose med EU in Rusijo, so leto 2015 zaznamovali rusko poseganje v Ukrajini, nezakonita priključitev Krima in neposredna destabilizacija države. Med letom je EU podaljšala omejevalne ukrepe, ki so bili uvedeni leta 2014 (prepoved izdajanja vizumov za posameznike in gospodarske subjekte, gospodarske sankcije in ukrepe, povezane s priključitvijo Krima). Obenem pa sta EU in Rusija ohranili možnosti za komunikacijo o svetovnih vprašanjih in mednarodni krizi, zlasti v zvezi z Iranom. EU je začela tristranske pogovore z Rusijo in Ukrajino glede oskrbe s plinom in je uspešno posredovala pri septembrskem dogovoru glede zimske dostave plina Ukrajini. EU je z zaskrbljenostjo spremljala notranje dogajanje v Rusiji glede poslabšanja razmer v zvezi s človekovimi pravicami in nadaljnjimi omejitvami za civilno družbo.

Podpredsednik Komisije Maroš Šefčovič (v sredini), ruski minister za energijo Aleksander Novak (na levi) in ukrajinski minister za energijo in premogovništvo Vladimir Demčišin (na desni) po sklenitvi dogovora o zimskem svežnju za dobavo plina Ukrajini, Bruselj, 25. septembra 2015.

Bližnji vzhod

Iran

Visoka predstavnica EU in podpredsednica Komisije Federica Mogherini, zunanji ministri skupine EU3+3 (EU, Nemčije, Francije in Združenega kraljestva ter Kitajske, Rusije in ZDA) ter Irana so julija dosegli dogovor o dolgoročni rešitvi iranskega jedrskega vprašanja. Skupni celoviti načrt ukrepanja zagotavlja izključno miroljubno naravo iranskega jedrskega programa in omogoča celovito odpravo vseh sankcij, povezanih z jedrskim vprašanjem. Ta pozitivni razvoj daje možnost stalnemu izboljševanju odnosov z Iranom, pod pogojem, da bo načrt ukrepanja v celoti uresničen.

Visoka predstavnica EU in podpredsednica Komisije Federica Mogherini (četrta z leve) z zunanjimi ministri skupine EU3+3 po doseženem dogovoru o iranskem jedrskem vprašanju, Dunaj, Avstrija, 5. julija 2015.

Irak in Sirija

Ukrepi EU v Iraku temeljijo na regionalni strategiji za Sirijo in Irak ter za odziv na grožnjo organizacije ISIL/Daiš, ki jo je Svet sprejel marca. EU proaktivno spodbuja prizadevanja svetovne koalicije za boj proti ISIL, zlasti na področjih boja proti terorizmu, stabilizacije in humanitarne pomoči. Podpira pa tudi iraško vlado pri njenih reformah za spodbujanje vključenosti in nacionalne sprave. EU je gonilna sila v mednarodnih prizadevanjih pod vodstvom Združenih narodov pri iskanju politične rešitve za konflikt v Siriji, zaradi katerega je bilo okrog 12 milijonov ljudi prisiljenih zapustiti svoje domove. EU je za pomoč Sircem in gostiteljskim skupnostim, zlasti Jordaniji, Libanonu in Turčiji, namenila 4 milijarde evrov. Načrtuje se precejšnje povečanje financiranja v okviru novega regionalnega skrbniškega sklada EU za odziv na sirsko krizo („sklad Madad“).

Partnerstvo EU-Afrika

Marca 2015 je EU okrepila svoje ukrepe v Sahelu, Afriškem rogu in Gvinejskem zalivu s sprejetjem Akcijskega načrta za Gvinejski zaliv za obdobje 2015–2020. V akcijskem načrtu je predstavljena podpora, ki jo EU zagotavlja prizadevanjem v regiji in tamkajšnjim obalnim državam pri obvladovanju številnih izzivov na področju pomorske varnosti in organiziranega kriminala.

EU je od najzgodnejših faz uničujoče epidemije ebole, o kateri so v zahodni Afriki poročali marca 2014, ponudila podporo v višini približno 2 milijard evrov za zajezitev izbruha epidemije ter spodbujanje zgodnjega okrevanja v prizadetih državah. Že samo Komisija je namenila 870 milijonov evrov, od tega 70 milijonov evrov za nujno humanitarno pomoč.

Komisar Vytenis Andriukaitis z eno od dobitnic evropske zdravstvene nagrade 2015 za nevladne organizacije, ki so se odlikovale v izrednih razmerah v času ebole, Mondorf-les-Bains, Luksemburg, 12. oktobra 2015.

Komisar Neven Mimica pri vodnjaku med svojim obiskom okrožja Samburu, Kenija, 18. septembra 2015.

EU je v letu 2015 v Afriki sodelovala s šestimi misijami za opazovanje volitev, sklenila vrsto sporazumov o gospodarskem partnerstvu z afriškimi regijami in je bila še posebej dejavna pri blaženju politične krize v Burundiju, Gvineji Bissau, Južnem Sudanu in Maliju.

Človekove pravice v svetu

Ob upoštevanju nestabilnosti, dolgotrajnih konfliktov in migracijske krize je bilo leto 2015 leto izzivov na področju človekovih pravic brez primere, z resnimi in razširjenimi kršitvami ter čedalje pogostejšimi nadlegovanji in napadi na aktiviste in nevladne organizacije. EU se je še naprej zavzemala za varstvo in uveljavljanje človekovih pravic ter zagotavljala finančno podporo organizacijam civilne družbe in zagovornikom človekovih pravic po vsem svetu. Dialogi in posvetovanja o človekovih pravicah so potekala s približno 40 partnerskimi državami ter z več partnerji na lokalni ravni. Zunanji ukrepi EU na tem področju temeljijo na strateškem okviru EU za človekove pravice in demokracijo, ki je bil sprejet junija 2012, in na novem akcijskem načrtu, ki ga je Svet sprejel julija 2015 ter opredeljuje prednostne naloge in strategije za obdobje 2015–2019.

Evropsko leto za razvoj

Leto 2015 je bilo evropsko leto za razvoj z geslom „Naš svet, naše dostojanstvo, naša prihodnost“, usmerjeno v obveščanje in ozaveščanje državljanov EU, zlasti mladih, o dosežkih EU in njenih držav članic glede razvojne pomoči. EU je ostala največja donatorka razvojne pomoči v letu 2015. Med letom je začel popolnoma delovati 11. evropski razvojni sklad, vreden 30,5 milijarde evrov.

Razvojna pomoč EU: zadostna sredstva za velike potrebe?

(v smeri urnega kazalca z leve) Francoski predsednik François Hollande, predsednik vlade Združenega kraljestva David Cameron, predsednik italijanske vlade Matteo Renzi, predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker, predsednik Evropskega sveta Donald Tusk, predsednik japonske vlade Shinzō Abe, predsednik kanadske vlade Stephen Harper, predsednik Združenih držav Barack Obama in nemška kanclerka Angela Merkel razpravljajo o agendi za trajnostni razvoj Združenih narodov na vrhu skupine G7, Krün, Nemčija, 7. junija 2015.

Generalna skupščina Združenih narodov je v letu 2015 sprejela nove cilje trajnostnega razvoja, ki bodo svetovna prizadevanja v obdobju do leta 2030 usmerjali k doseganju trajnostnega razvoja. EU močno podpira 17 ciljev in bo zagotovila, da se bodo izvajali doma in zunaj njenih meja.

Odzivanje na humanitarne krize in izredne razmere

Število naravnih nesreč in nesreč, ki jih povzroča človek, po svetu je med letom še naprej naraščalo. Generalni direktorat Komisije za humanitarno pomoč in civilno zaščito (ECHO) je zagotovil za več kot 1,5 milijarde evrov pomoči, vključno s hrano, zatočiščem, zaščito, zdravstvenim varstvom in čisto vodo, več kot 120 milijonom ljudi v več kot 80 državah.

V letu 2015 je Komisija namenila 361 milijonov evrov humanitarne pomoči otrokom, ženskam in moškim v primežu humanitarnih nesreč v Siriji in sosednjih Jordaniji, Libanonu in Turčiji. Skupaj je EU od začetka konflikta namenila več kot 5 milijard evrov za pomoč Sircem in gostiteljskim skupnostim v sosednjih državah. V odziv na sirsko krizo se načrtuje nadaljnje povečanje financiranja v okviru novega regionalnega skrbniškega sklada EU.

Komisar Christos Stylianides pomaga deliti nujno pomoč EU po potresu v Nepalu, v katerem je življenje izgubilo več kot 8 500 ljudi, še mnogo več pa jih je bilo ranjenih, Khokana, Nepal, 2. maja 2015.

Komisija je prav tako znatno okrepila svojo humanitarno pomoč v Iraku v skupnem znesku 104,65 milijona evrov kot odziv na krizo, zaradi katere več kot 10 milijonov ljudi potrebuje življenjsko nujno pomoč.

Komisija je za pomoč prebivalstvu, ki so ga prizadele prisilne razselitve, neustrezna prehranska varnost in akutna podhranjenost zaradi trenutnega konflikta v Jemnu, namenila 52 milijonov evrov humanitarne pomoči.

V letu 2015 je EU še naprej podpirala Ukrajino in ji je zagotovila 242 milijonov evrov pomoči.

KRIZA V UKRAJINI

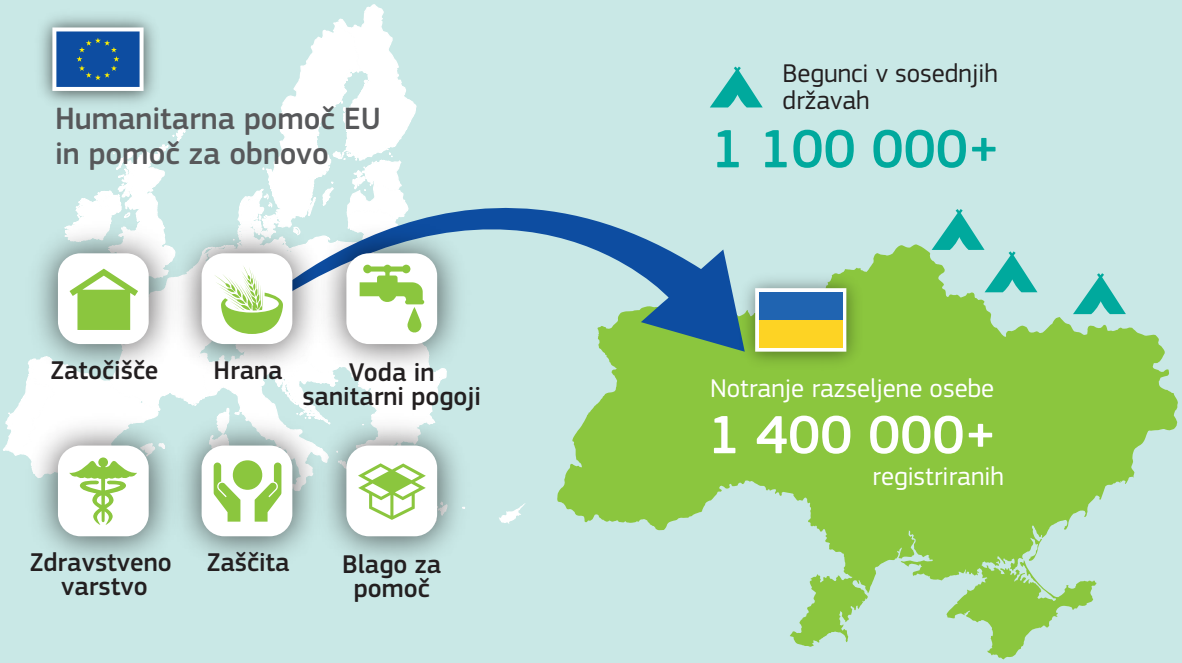

242 milijonov EUR*

Ocenjeno število ljudi, ki potrebujejo humanitarno pomoč **5 milijonov**

* Prispevki institucij EU in držav članic.

Vir: EU, Visoki komisariat Združenih narodov za begunce, Mednarodna organizacija za migracije.

Do konca leta 2015 je bilo več kot 1,5 milijona otrok, ki odraščajo v konfliktnih in kriznih območjih, vključenih v humanitarne projekte, ki zagotavljajo dostop do izobraževanja in psihosocialno pomoč v okviru pobude EU Otroci miru.

V letu 2015 je bil prav tako aktiviran mehanizem EU na področju civilne zaščite pri 25 nesrečah v državah po svetu, ki so jih prizadele naravne nesreče.

Varnost in obramba

Junija je Evropski svet pozval visoko predstavnico EU in podpredsednico Komisije Federico Mogherini, naj v tesnem sodelovanju z državami članicami pripravi globalno strategijo EU za zunanjo in varnostno politiko in jo do junija 2016 predloži Evropskemu svetu. Cilj nove strategije bo zagotoviti širšo vizijo vloge EU v svetu, s poudarkom na ukrepih EU, ki lahko ustvarijo največjo dodano vrednost nacionalnim zmogljivostim.

Boj proti terorizmu je bil med letom še naprej v središču pozornosti pri delu EU. Strokovnjaki za boj proti terorizmu in varnost so bili imenovani v sedem delegacij EU. EU je sodelovala v protiterorističnih in političnih dialogih s številnimi državami in mednarodnimi institucijami, kot sta Organizacija Združenih narodov in Združenje držav jugovzhodne Azije. Še naprej je krepila svoj celosten pristop k reševanju zunanjih konfliktov in kriz. Dejavno je podpirala ukrepe za preprečevanje konfliktov v več kot 30 državah, vključno z mediacijo in analitičnim delom.

Generalni sekretar Združenih narodov Ban Ki Mun na srečanju z visoko predstavnico EU in podpredsednico Komisije Federico Mogherini, Bruselj, 27. maja 2015.

„Predlog za funkcijo predsednika Evropske komisije in njegova izvolitev sta glede na izid volitev v Evropski parlament nedvomno pomembna, vendar je to šele prvi korak na poti k bolj demokratični Evropski uniji kot celoti. Evropska komisija si bo pod mojim vodstvom prizadevala za posebno partnerstvo z Evropskim parlamentom ... Poleg tega si bom prizadeval povečati preglednost pri stikih z zainteresiranimi stranmi in lobisti ... Pregledati nameravam tudi zakonodajo, ki se uporablja za odobritev gensko spremenjenih organizmov."

Jean-Claude Juncker, politične usmeritve, 15. julij 2014

Unija demokratičnih sprememb

V letu 2015 je Evropski parlament pomembno prispeval k razpravam, ki so vključevala vprašanja od gospodarskih razmer v Grčiji do begunske krize. Oktobra je organiziral razprave z nemško kanclerko Angelo Merkel in francoskim predsednikom Françoisom Hollandom. To je bilo prvič po več kot 30 letih, da sta voditelja dveh največjih držav članic skupaj nagovorila Evropski parlament. Evropski parlament je oktobra nagrado Saharova za svobodo misli podelil savdskemu blogerju in borcu za človekove pravice Raifu Badaviju.

V letu 2015 sta Svetu Evropske unije predsedovala Latvija in Luksemburg. Na dnevne rede sej Sveta so se uvrščali najpomembnejši dogodki leta, kot so napetosti v Ukrajini, terorizem, begunska kriza in razmere v Grčiji.

Evropski ekonomsko-socialni odbor in Odbor regij sta se osredotočila na delovni program Komisije za leto 2015. Georges Dassis je bil izvoljen za novega predsednika Evropskega ekonomsko-socialnega odbora, Markku Markkula pa za novega predsednika Odbora regij.

Nacionalni parlamenti so svoja stališča o zadevah EU še naprej izražali v političnem dialogu s Komisijo in prek mehanizma za preverjanje subsidiarnosti. Mehanizem nacionalnim parlamentom v EU omogoča, da izdajo mnenje, če menijo, da osnutek zakonodajnega akta ni v skladu z načelom subsidiarnosti. Člani Komisije so večkrat obiskali nacionalne parlamente, da so jim pojasnili ključne prednostne naloge in glavne politične pobude.

V letu 2015 je Komisija organizirala 53 dialogov z državljani po vsej EU ter jim tako omogočila, da so jim nosilci odločanja v EU prisluhnili.

Evropski parlament v središču političnega življenja v EU

Evropski parlament je v letu 2015 obravnaval več političnih vprašanj in o njih izražal stališča. V preteklem letu so Evropski parlament nagovorili številni visoki gostje, vključno s predsednico latvijske vlade Laimdoto Straujuma, njegovim veličanstvom jordanskim kraljem Abdulahom II., generalnim sekretarjem Združenih narodov Banom Ki Munom, mongolskim predsednikom Cahiaginom Elbegdordžem, predsednikom grške vlade Aleksisom Ciprasom, predsednikom luksemburške vlade Xavierjem Bettlom, njegovim veličanstvom španskim kraljem Filipom VI., francoskim predsednikom Françoisom Hollandom, nemško kanclerko Angelo Merkel, italijanskim predsednikom Sergiem Mattarello ter predsedniki evropskih institucij.

Predsednik Evropskega parlamenta Martin Schulz, nemška kanclerka Angela Merkel, njegovo veličanstvo španski kralj Filip VI. in francoski predsednik François Hollande v Evropskem parlamentu, Strasbourg, 7. oktobra 2015.

Evropski parlament je nagrado Saharova za svobodo misli podelil Raifu Badaviju, savdskemu blogerju in borcu za človekove pravice.

Nova predsednika dveh posvetovalnih organov EU

Georges Dassis je bil 7. oktobra 2015 izvoljen za predsednika Evropskega ekonomsko-socialnega odbora.

Markku Markkula je bil 12. februarja 2015 izvoljen za predsednika Odbora regij.

Boljša pravna ureditev

Komisija je maja s sprejetjem agende za boljše pravno urejanje naredila pomemben korak k povečanju odprtosti in preglednosti postopka odločanja EU in hkrati k izboljšanju kakovosti nove zakonodaje ter spodbujanju sistematičnega pregleda obstoječe zakonodaje EU.

S tem svežnjem reform je bilo uvedenih več novih ukrepov, vključno z novimi posvetovanji in možnostmi za povratne informacije, ki bodo prinesli priložnosti za večjo vključenost deležnikov in javnosti. Komisija od julija deležnikom omogoča, da predložijo povratne informacije o časovnicah, začetnih ocenah učinka in sprejetih predlogih. Tako lahko javnost spremlja proces oblikovanja politik in k njemu tudi prispeva. To je prvi korak k vzpostavitvi portala za boljše pravno urejanje, ki naj bi uporabnikom olajšal dostop do postopkov v zvezi s pripravo zakonodaje EU.

Poleg tega je bil julija ustanovljen nov odbor za regulativni nadzor. Odbor izvaja povečan osrednji nadzor kakovosti in Komisiji pomaga pri ocenjevanju učinka in vrednotenju zakonodaje. Vključno s predsednikom bo imel šest polnopravnih članov, od katerih trije ne bodo iz institucij EU.

Komisija je decembra podprla nov medinstitucionalni sporazum o boljši pripravi zakonodaje, ki ga je sklenila z Evropskim parlamentom in Svetom, da bi izboljšala kakovost zakonodaje EU in tako dosegla boljše rezultate. Sporazum bo prinesel spremembe v celotnem ciklu oblikovanja politik, od posvetovanj in ocen učinka do sprejetja, izvajanja in vrednotenja zakonodaje EU. Besedilo dokumenta je bilo pripravljeno v pogajanjih z Evropskim parlamentom in Svetom, pred začetkom veljavnosti pa ga morajo odobriti še vse tri institucije.

Platforma REFIT

Program REFIT je program ustreznosti in uspešnosti predpisov, ki ga izvaja Komisija. Pri njem sodelujejo strokovnjaki na visoki ravni iz držav članic in deležniki iz gospodarstva in civilne družbe. Prek platforme naj bi se v odprtem dialogu z deležniki in državami članicami zbrali predlogi za zmanjšanje regulativnih bremen.

Od leta 2012 je bilo v okviru programa REFIT sprejetih približno 200 pobud. To se je doseglo z vrednotenji, novimi pobudami za poenostavitev, umiki predlogov in razveljavitvami aktov. O napredku pri izvajanju pobud v okviru programa REFIT je Komisija poročala v maja objavljenem letnem pregledu. Nadaljujejo se prizadevanja za poenostavitev zakonodaje EU in zmanjšanje regulativnih stroškov, pri čemer pa se ne bi omejile koristi predpisov.

REFIT – MANJ OBSEŽNA, ENOSTAVNEJŠA IN CENEJŠA ZAKONODAJA EU

Trenutno stanje in obeti, december 2015

Predlogi, ki jih je umaknila Komisija, 2006–2015

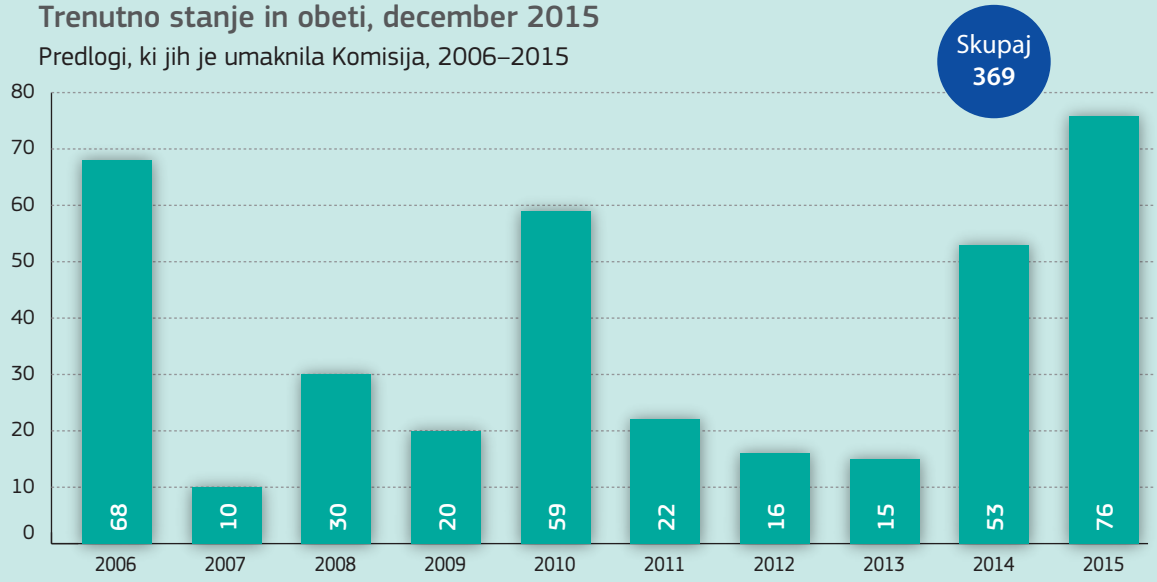

Vir: Evropska komisija.

Spremljanje uporabe prava EU

Komisija je julija sprejela 32. letno poročilo o spremljanju uporabe prava EU, v katerem je pregledala, kako uspešne so bile države članice pri pravilnem in pravočasnem izvajanju prava EU v letu 2014.

Komisija zoper državo, ki ne odpravi domnevne kršitve prava EU ali Komisije v dogovorjenem roku ne obvesti o ukrepih za prenos direktive v nacionalno pravo, začne postopek za ugotavljanje kršitev. Državljani in deležniki lahko neposredno prijavijo vse domnevne kršitve prava EU prek spletnega obrazca za prijavo, ki je dostopen prek portala Vaše pravice in možnosti. V letu 2014 se je večina pritožb nanašala na zaposlovanje, notranji trg in pravosodje.

Splošni trendi kažejo, da se je število uradnih postopkov za ugotavljanje kršitev v zadnjih petih letih zmanjšalo. Kot v prejšnjem letu je bilo največ primerov kršitev ugotovljenih na področjih okolja, prometa ter notranjega trga in storitev. Zmanjšanje števila postopkov je posledica učinkovitosti strukturiranega dialoga z državami članicami prek sistema EU Pilot pred začetkom uradnega postopka za ugotavljanje kršitev.

Preglednost in odgovornost

Začetek nove pobude za preglednost in vzpostavitev registra za preglednost 2.0

Preglednost je pomembna za legitimnost evropskega postopka odločanja v javnosti in za pridobitev zaupanja državljanov.

Januarja sta Evropski parlament in Komisija izdala novo različico skupnega registra za preglednost. Register je glavno orodje, s katerim Komisija izvaja politiko preglednosti. V njem so zbrane informacije o osebah ali organizacijah, ki želijo vplivati na oblikovanje politik v institucijah EU, ter navedena vprašanja, ki jih spremljajo, njihove stranke ali člani, njihovo članstvo v strukturah EU ter uporabljeni človeški in finančni viri. Vse organizacije, ki se prijavijo v register, zavezujejo njegova pravila ravnanja, ki se uporabljajo kot moralni kompas pri odnosih z institucijami EU.

Nadzor nad proračunom EU

Po pozitivnem priporočilu Sveta je Evropski parlament aprila dokončno odobril izvajanje proračuna EU v letu 2013 in Komisiji podelil razrešnico. To je eden od instrumentov, s katerim Evropski parlament in Svet nadzorujeta porabo sredstev iz proračuna EU. Po podelitvi razrešnice se poslovne knjige posamezne institucije za dano leto uradno zaključijo.

Podpredsednica Kristalina Georgieva (levo) med pogovorom s predsednikom Evropskega računskega sodišča Vítorjem Manuelom da Silvo Caldeiro (v sredini), Bruselj, 23. septembra 2015.

Evropski parlament pri odločanju o tem, ali bo podelil, odložil ali zavrnil razrešnico, upošteva letno poročilo Evropskega računskega sodišča. Računsko sodišče je novembra predstavilo svoje letno poročilo o izvrševanju proračuna EU za leto 2014. Kot zunanji revizor Komisije je že osmo leto zapored potrdilo računovodske izkaze EU in ugotovilo, da niti v prihodkih niti v upravnih odhodkih ni bilo večjih napak. Poleg tega je Računsko sodišče poročalo, da se je skupna stopnja napake pri plačilih (4,4 %) že drugo leto zapored zmanjšala.

V zvezi s tem je treba spomniti, da ima Komisija pomembno vlogo pri nadzoru približno 80 % letnega proračuna EU, zlasti na področjih kmetijske in kohezijske politike, vendar so za vsakodnevno upravljanje sredstev EU odgovorne predvsem države članice. Kadar se odkrijejo upravne napake, Komisija in nacionalni organi v državah članicah sprejmejo ukrepe za povrnitev denarja. Med letoma 2009 in 2014 je bila povprečna letna vrednost takih finančnih popravkov in povračil 3,2 milijarde evrov ali 2,4 % plačil iz proračuna EU. Ta popravna zmogljivost odraža večletno naravo večine programov in zavezanost vseh javnih organov, da zaščitijo denar davkoplačevalcev.

Dostop do dokumentov

Pravica javnega dostopa do dokumentov je pomemben instrument na področju preglednosti. V letnem poročilu o dostopu do dokumentov, ki je bilo sprejeto avgusta in zajema leto 2014, je opisano, kako je Komisija izvajala veljavna pravila in predpise na tem področju.

Poročilo jasno kaže, da je pravica dostopa do dokumentov pomemben del splošne politike Komisije na področju preglednosti. Komisija je v letu 2014 prejela 6 227 prošenj za dostop do dokumentov. Zahtevani dokumenti so bili v 88 % primerov v celoti ali delno razkriti na začetni stopnji. Po prejemu prvotnih odgovorov služb Komisije so lahko državljani z vložitvijo potrdilne prošnje od Komisije zahtevali, da ponovno preuči svoje stališče. Komisija je v letu 2014 pregledala 300 potrdilnih prošenj. Njihovo število se povečuje že sedmo leto zapored, leta 2014 pa se je znatno povečalo za 27 %. V 43 % primerov je bil odobren dodaten, širši dostop na stopnji vložitve potrdilne prošnje, tako da je bilo skupaj odobrenih 90 % prošenj za popolno ali delno razkritje.

Število zahtev za dostop in visoka stopnja razkritja dokumentov kažeta, da državljani EU dejavno uporabljajo pravico dostopa do dokumentov. Zato so lahko dostopali ne samo do številnih dokumentov, ki so že na voljo na spletišču Komisije, ampak tudi do mnogih drugih dokumentov.

Pravica državljanov do dobrega upravljanja

Evropska varuhinja človekovih pravic Emily O'Reilly je v letu 2015 še naprej izvajala svojo strategijo „do leta 2019“, s katero želi povečati pomen, vpliv in prepoznavnost dejavnosti varuha človekovih pravic. Med primeri, ki jih je obravnavala, so bile preiskavi na lastno pobudo o sestavi strokovnih skupin Komisije in o preglednosti pri trialogih ter preiskava o preglednosti pogajanj o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe.

Evropska varuhinja človekovih pravic Emily O'Reilly ob izročitvi svojega letnega poročila predsedniku Evropskega parlamenta Martinu Schulzu, Bruselj, 26. maja 2015.

Pregled postopka odločanja za odobritev gensko spremenjenih organizmov v državah članicah

Komisija je aprila uresničila zavezo iz svojih političnih usmeritev in pregledala postopek odločanja za odobritev gensko spremenjenih organizmov. Predložila je nov zakonodajni predlog, ki bi državam članicam omogočal, da na svojem ozemlju omejijo ali prepovejo uporabo v EU odobrenih gensko spremenjenih organizmov v živilih ali krmi zaradi nacionalnih pomislekov, ne zaradi razlogov, povezanih s tveganjem za zdravje ali okolje. Odobritev gensko spremenjenega organizma na znanstveni podlagi pa bo še vedno ocenjena na ravni EU.

Predlog je bil po rednem zakonodajnem postopku predložen v preučitev Evropskemu parlamentu in Svetu, ki sta nedavno sprejela tudi direktivo, ki državam članicam daje podobne možnosti na področju gojenja gensko spremenjenih organizmov. Evropski parlament je oktobra predlog zavrnil. V Svetu so se nadaljevale razprave ob prvi obravnavi.

Evropska državljanska pobuda

Evropska državljanska pobuda omogoča, da milijon državljanov EU iz vsaj sedmih držav članic pozove Komisijo, naj pripravi zakonodajni predlog. Doslej so bile predložene tri evropske državljanske pobude, ki so izpolnjevale potrebne zahteve in so imele zadosti podpornikov – *Right2water* (Pravica do vode), *One of us* (Eden izmed nas) in *Stop vivisection* (Ustavimo vivisekcijo) – Komisija pa je nanje odgovorila.

Marca je Komisija objavila poročilo o izvajanju državljanske pobude, v katerem je pregledala uporabo tega novega instrumenta od začetka njegove veljavnosti aprila 2012. V poročilu ugotavlja, da imajo organizatorji težave pri vzpostavljanju sistemov za zbiranje podpisov na spletu, zlasti zaradi omejenega časa za zbiranje. Komisija zato organizatorjem še naprej brezplačno ponuja začasne rešitve v zvezi z gostovanjem in je naročila študijo za preučitev možnosti razvoja trajnostne rešitve za sisteme spletnega zbiranja. Poročilo opozarja tudi na težave, ki jih imajo organizatorji zlasti zaradi različnih pogojev za zbiranje podpisov in različnih zahtev glede osebnih podatkov v posameznih državah članicah. Komisija je države članice pozvala, naj uskladijo in poenostavijo te zahteve.

Dialogi z državljani

Komisija je januarja 2015 predstavila nov sklop dialogov z državljani, v okviru katerih so lahko izrazili svoje mnenje pred evropskimi politiki. To kaže, da je prisluhniti državljanom in z njimi razpravljati pomemben del demokratičnega procesa oblikovanja politik v EU. Komisija je v preteklem letu stopila v stik s tisočimi državljani, saj so predsednik Komisije, podpredsedniki in komisarji sodelovali v 53 dogodkih po vsej EU. V dialogih so sodelovali tudi predsednik Evropskega parlamenta, mnogi poslanci Evropskega parlamenta in nacionalni politiki.

Kako do informacij o Evropski uniji

NA SPLETU

Informacije v vseh uradnih jezikih EU so na voljo na portalu Europa:
europa.eu

OSEBNO

Povsod po Evropi je na stotine lokalnih informacijskih središč EU.
Naslov najbližjega središča lahko najdete na spletišču
europa.eu/contact

PO TELEFONU ALI POŠTI

Europe Direct je služba, ki odgovarja na vaša vprašanja o EU. Pokličete lahko na brezplačno telefonsko številko 00 800 6 7 8 9 10 11 (nekateri operaterji mobilne telefonije ne dovoljujejo vzpostavitve zveze s številkami 00 800 ali pa te klice zaračunavajo), na plačljivo številko +32 22999696, če kličete iz države zunaj EU, ali pošljete vprašanje po elektronski pošti na spletišču europa.eu/contact

V PUBLIKACIJAH

Publikacije o EU so z enim klikom dostopne na spletni strani EU Bookshop:
bookshop.europa.eu

Informacije in publikacije o Evropski uniji v slovenščini ponujajo:

Predstavništvo Evropske komisije v Sloveniji
Breg 14
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 12528800
Internet: www.ec.europa.eu/slovenija
E-naslov: comm-rep-lju@ec.europa.eu

Evropski parlament Informacijska pisarna v Sloveniji
Breg 14
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 12528830
Internet: www.europarl.si
E-naslov: epljubljana@europarl.europa.eu

Slovenija – Doma v Evropi
Urad Vlade RS za komuniciranje
Evronabiralnik
Gregorčičeva 25
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Enotni kontaktni center: 0802002
Internet: www.evropa.gov.si
E-naslov: ekc@gov.si

Informacijske točke Europe Direct v Sloveniji
(več informacij na www.europedirect.si)
– ED Savinjska: www.mc-celje.si/sl/EU_Direct_Savinjska/
– ED Maribor: www.evropejec.si/
– ED Murska Sobota: www.zivim.eu/
– ED Koper - Capodistria: europedirect.pina.si/
– ED Novo mesto: www.rc-nm.si/Projekti/EUROPEDIRECT.aspx
– ED Koroška: www.alppeca.si/europe_direct
– ED Gorenjska: www.bsc-kranj.si/i-europe-direct

Enterprise Europe Network
Institut Jožef Stefan
Jamova 39
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 14773224
Internet: www.een.si
E-naslov: een@ijs.si

Evropski dokumentacijski center Ljubljana
Ekonomska fakulteta
Univerza v Ljubljani
Kardeljeva ploščad 17
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 15892595
Internet: www.ef.uni-lj.si/edc
E-naslov: edc@ef.uni-lj.si

Evropski dokumentacijski center Maribor
Univerzitetna knjižnica Maribor
Gospejna 10
SI-2000 Maribor
SLOVENIJA
Tel. +386 22507432
Internet: www.ukm.um.si/edc-evropski-dokumentacijski-center
E-naslov: milos.petrovic@um.si

Center RS za poklicno izobraževanje
Nacionalni center Europass
Ob železnici 16
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 15864227
Internet: www.europass.si
E-naslov: europass@cpi.si

Zavod MOVIT NA Mladina
Nacionalna agencija programa
Mladi v akciji
Dunajska cesta 22
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 14304747
Internet: www.mva.si
E-naslov: info@mva.si

CMEPIUS
Nacionalna agencija za program
Vseživljenjsko učenje
Ob železnici 30a
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 16209450
Internet: www.cmepius.si
E-naslov: info@cmepius.si

Solvit v Sloveniji
Ministrstvo za gospodarski razvoj
in tehnologijo
Direktorat za notranji trg
Kotnikova 5
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 14003657
Internet: mgrt.gov.si/si/solvit
E-naslov: solvit@gov.si

Evropski potrošniški center Slovenija
Frankopanska 5
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 14323035
Internet: www.epc.si/
E-naslov: epc@epc.si

NCIPS
Nacionalni center za informiranje
in poklicno svetovanje
Euroguidance v Sloveniji
Smoletova 12
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 4790915
Internet: www.ess.gov.si/ncips
E-naslov: cips@ess.gov.si

Zavod RS za zaposlovanje
Centralna služba EURES
Rožna dolina c. IX/6
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 12424214
Internet: www.ess.gov.si/eures
E-naslov: eures@ess.gov.si

Kulturna stična točka – program Kultura
Zavod SCCA Ljubljana
Metelkova 6
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 14318385
Internet: www.ccp.si/
E-naslov: ccp@scca-ljubljana.si

Predstavništva Evropske komisije in informacijske pisarne Evropskega parlamenta so v vseh državah članicah EU.
Evropska unija ima tudi številne delegacije po vsem svetu.

Ali je bila ta publikacija zanimiva? Svoje mnenje nam sporočite po e-pošti: comm-publi-feedback@ec.europa.eu

Evropska unija

Države članice Evropske unije (2016)

Države kandidatke in potencialne države kandidatke

NA-AD-16-001-SL-C (Print)
NA-AD-16-001-SL-N (PDF)
NA-AD-16-001-SL-E (EPUB)
NA-AD-16-001-SL-Q (HTML)

Urad za publikacije